

24e Pervinzioale Grunneger Schriefwedstried 2020

Mit biedroagen van

Jakob Arbeider, Wim Blaauw, Duike Boevé, Jan Bos, Jaap L. Buitjes, Nelleke Buzeman,
Albert ten Cate, Jan Dijk, Fenny Drent, Emo H. Edens, Willem Friedrich,
Bert Hensema, Reinder Willem Hiemstra, Fred Huiting, Bert Huizenga,
Wia Jager, Jolanda Jager-Smit, Bertus van Keulen, Christina Koning,
Janna Kruizinga, Joop Kuipers, Frans Laning, Bert Leffers,
Kunny Luchtenberg, Are Meijer, Annie Mekel,
Nane van der Molen, Ingeborg Nienhuis, Henk Opheikens,
Willem van der Paard, Trijnko Pelgrim,
Klaas Pieterman, Jan Prins van Hanning, Bertus Raatjes,
Aldert B. Ritzema, Alina de Roo, Janny Rijkens, Bertus Spelde,
Edo Staal, Remco van Straten, Nico Torrenga,
Harry van Velsen, Ids Vlieg,
Piet de Vries, Anna de Vries-Maarhuis,
Meint Vrolijk, Bram Wiekens,
Hillie Wildeveld-Tuizenga,
Geert Zijlstra,
Klaas van Zonneveld,
Henk Zuur

Veurwoord

Nait minder as 231 ienzendings hemmen we binnenkregen dit joar. En net op t mement dat t jurywaark begunnen zol, kwam de boudel stil te liggen vanwege corona. Ienmiddels binnen we al n beste schoft wieder, en is t ien ploats van veujoar al weer haarfst worden dat de oetsloagen bekend moakt worden. Schande genog zit der dit joar een officiële priesoetreiking ien de Grunneger Archieven der nait ien vanwege de bekende moatregels dij de regering oetvoardegd het.

Mor even goud binnen we as jury slim tevreden over t aantal ienzendings en over de enthousiaste produktie van aigen waark ien joen aigen moudertoal. t Geft ons wel aan dat onze moudertoal nog springleventeg is. En we stonden versteld van de grote verschaaidenhaid ien de verhoalen dij sums griezeleg spannend waren. En zeker over de verbeeldingskracht dij de schrievers bruukt hemmen bie heur verhoalen. En bie de gedichten werden we positief verrast deur de beeldsproak dij we tegenkwammen en deur t bespaigende kerakter van de poëzie van onze ienzenders. Dit soort gedichten het zeggingskracht dij algemain geldeg is, ain van de belangriekste aaisen dij steld worden aan goie gedichten.

Ook dit joar was der weer n grode ienbreng van de jeugd, dankzij de enthousiaste docenten Nederlands van t Dollard College ien Winschoot en, dit moal veur t eerst, ook de Rutger Kopland School ien Sibboeren. Jongelu: alemoal slim bedankt veur joen waark, wie binnen der wies mit.

Verdraiteg genog mozzen wie ien de tussenliggende tied ofschaaid nemen van een groot dichter ien de Grunneger Toal: Jan Bos oet Beem dij op 82-joarege leeftied dit zummer oet tied kommen is. Wie wensen zien vraauw en wiedere familie veul staarkte tou mit t gemis van Jan.

En tegen ale overege ienzenders zeggen wie: wie hopen dat joe aankommend joar weer mitdoun willen, t waark van joe alemoal wordt deur de organisatoren van de Schriefwedstried op pries steld!

De jury van de 24ste Pervinzioale Schriefwedstried

Fieke Gosselaar

Bert Weggemans

Merel Weijer

© 2020, de schrievers

Dit is n oetgoave van Centrum Groninger Taal & Cultuur en Stichting t Grunneger Bouk ter gelegenhaid van de 24e Pervinzioale Grunneger Schriefwedstried.

De Pervinzioale Grunneger Schriefwedstried is meugelk moakt deur financiële steun van Centrum Groninger Taal & Cultuur.

Coördinoatsie, redactie en opmoak: Jan Groenbroek

Organizoatsie: Henk Scholte

Omslagfoto: Willem Friedrich

Dailnemers 18+

Jakob Arbeider, Zuudloaren

Wim Blaauw, Laaiden

Duike Boevé, Azzen

Jan Bos, Beem

Jaap L. Buitjes, Stad

Nelleke Buzeman, Ol Pekel

Albert ten Cate, Hattem

Jan Dijk, Slochter

Fenny Drent, Scheemde

Emo H. Edens, Nunspeet

Willem Friedrich, Winschoot

Bert Hensema, Veelerveen

Reinder Willem Hiemstra, Middelsom

Fred Huiting, Stad

Bert Huizenga, Loppersom

Wia Jager, Wedde

Jolanda Jager-Smit, t Zaandt

Bertus van Keulen, Winschoot

Christina Koning, Scheemterhammerk

Janna Kruizinga, Stad

Joop Kuipers, Stad

Frans Laning, n Daam

Bert Leffers, t Knoal

Kunny Luchtenberg, Oethoezen

Are Meijer, Amsterdam

Annie Mekel, Middelsom

Nane van der Molen, Leermis

Ingeborg Nienhuis, Vaierhoezen

Henk Opheikens, Vlagtwedde

Willem van der Paard, Huisduinen

Trijnko Pelgrim, Ol Pekel

Klaas Pieterman, Nijkerk

Jan Prins van Hanning, Den Helder

Bertus Raatjes, Zuudloaren

Aldert B. Ritzema, Kannes

Alina de Roo, Klijndijk

Janny Rijkens, n Daam

Bertus Spelde, Oskerd

Edo Staal, Winschoot

Remco van Straten, Belfast (Noord-Ierland)

Nico Torrensa, n Daam

Harry van Velsen, Stad

Ids Vlieg, Wedde

Piet de Vries, Roden

Anna de Vries-Maaruhijs, Middelsom

Ment Vrolijk, Stad

Bram Wiekens, Veendam

Hillie Wildeveld-Tuizenga, t Hogezaand

Geert Zijlstra, Pieterziel

Klaas van Zonneveld, Scheemde

Henk Zuur, Delfziel

Druk: De Bruin, Zuudbrouk

24e
Pervinzioale
Grunneger Schriefwedstried
2020

Inhold

Willem Friedrich: Noabers	3	Jan Prins van Hanning: parce mihi domine	32
Nane van der Molen: Wiede wereld	4	Anna de Vries-Maarhuis: Veur t eerst	33
Reinder Willem Hiemstra: Van puun noar pien	5	Harry van Velsen: Ogen	33
Nane van der Molen: Zo veul wegen	5	Willem van der Paard: Bliksems peerd	34
Nane van der Molen: Sloapende Stad	5	Geert Zijlstra: Leeg en verloaten	35
Trijnko Pelgrim: Gain mins is n aailand	6	Remco van Straten: Ol weem	35
Trijnko Pelgrim: Dollarddiek	7	Jan Prins van Hanning: Massiezaailen	36
Reinder Willem Hiemstra: Met vlaag en voandel	7	Edo Staal: Vrouger en nou	37
Alina de Roo: Understeboven	7	Hillie Wildeveld-Tuizenga: Op weg noar vrede?	37
Alina de Roo: Roeach - Oadem	7	Bertus Raatjes: Goocheloar en n zeldzoam bloume ...	38
Reinder Willem Hiemstra: De taas	8	Kunny Luchtenberg: Buurtzörg	38
Fred Huiting: Digitoale beeldbuis	8	Bram Wiekens: Luttje(s) grommen	39
Reinder Willem Hiemstra: Gain weer geliek ja	9	Nelleke Buzeman: De bazar	40
Jakob Arbeider: In tied	9	Nelleke Buzeman: De ramp	41
Jakob Arbeider: Aiweg	9	Jakob Arbeider: t Wad	41
Janny Rijkens: Vergeten	10	Jan Bos: Dubbeld	41
Ids Vlieg: Aggewaaiern	11	K.G. Pieterman: De nachtbidder	42
Ids Vlieg: Eelske medde	11	Henk Opheikens: Carbid knallen	42
Ids Vlieg: Störm	11	Annie Mekel: Oavendje veur miezölf	43
Ids Vlieg: Grunneger	11	Bertus van Keulen: Nooit waiten	43
Are Meijer: Oal	12	Jan Bos: Visgroaten	44
Are Meijer: Schoelfoto	13	Jan Bos: Onheurboar	44
Bertus Spelde: Twij dikke Belgen.....	13	Jan Bos: Wachten	44
Are Meijer: Liekzang	13	Bert Hensema: n Honderdtienjoarege op Tinder	45
Henk Opheikens: Kampioen	13	Henk Zuur: De aangifte	46
Jakob Arbeider: Op raais	14	Annie Mekel: Nij veujoar en nije bruid	47
Piet de Vries: Wolkje	15	Janna Kruizinga: Noar Stad tou	47
Edo Staal: Dien gezicht	15	Jolanda Jager-Smit: Veujoar	47
Wia Jager: Van d'eerd bodem verdwenen	16	Christina Koning: Over Eppe	48
Emo H. Edens: d'Ol man	17	Kunny Luchtenberg: Treur	48
Emo H. Edens: Winterpret aan kaande zet	17	Christina Koning: Veur aaltied vriendinnen	49
Emo H. Edens: t Is stil in kerk	17	Duike Boevé: Zummer	49
Henk Zuur: Parkeerkoartje	18	Fenny Drent: Opa en oma	50
Bertus Spelde: Allain	19	Edo Staal: Minsenleed	50
Edo Staal: Genottern	19	Ingeborg Nienhuis: Bragel ien bome van geschiedenis	51
Bertus Spelde: Kremoaatsie.....	19	Wim Blaauw: Op zuik noar zoch zulf	52
Bertus Spelde: Tena - Lady	19	Aldert B. Ritzema: Geert	53
Harry van Velsen: t Verhoal van Okke Kluun	20	Klaas van Zonneveld: Tachteg... is nog gain honderd .	54
Harry van Velsen: Meschain nog t verhoal	21	Bert Huizenga: Nait normoal	54
Harry van Velsen: n Nij pad	21	Ment Vrolijk: Uutfluustern	55
Jan Dijk: Grunneger haiku's	21	Jaap L. Buitjes: Thomas	56
Frans Laning: Heb k teveul zain?	22		
Frans Laning: Bist betoeterd	23		
Albert ten Cate: Boukje van geluk	24		
Albert ten Cate: De brug- en sluuswachters	25		
Kunny Luchtenberg: Kind	25		
Joop Kuipers: Alles veraandert, niks blift t zulfde	26		
Joop Kuipers: De rondlaaider	27		
Bert Leffers: Vekaansie	28		
Emo H. Edens: Kees, Koos en domie	29		
Kunny Luchtenberg: 70 Joar.....	29		
Are Meijer: Vroagen	29		
Nico Torrenga: Viefteg	30		
Jan Prins van Hanning: Ol tieden	30		
Nico Torrenga: Aanderkaant deur	31		
Jolanda Jager-Smit: Net n glas teveul op	32		

Bie dood tij lag t bootje stil in priel te wachten dou d'ol viskerman op zien kraaite t sliet over glee.
Deur flaren dook dij over Dollerd zwevend, kon hai bie zetten gain haand veur d'ogen zain, mor wos sekuur woar e zien foeken oetzet haar.

De stilte dee hom goud.
Hai kon nait meer tegen t gebulder van kenonnen, geroas van de Duutse en geallieerden vlaigtugen, dij bie nacht en ontied over Dollerd vloegen.
Vanoet zien woonstee in d'polder heurd'e t nait allain, voak ook zag e aanderzied Dollerd, Emden in brand stoan.
Den haar e sikkom meelieden mit lu doar, dij heur hoes en haim platbombardeerd wer. Mor ja, den haren ze mor nait...
In maai '40 wazzen Duutsen hier ook ja, zo mor mit heur oologstuug de grens tussen vrede en oorlog overbenterd.
Nederland was van'of dat moment deur t Duutse leger bezet en ons volk doarmit overleverd aan Hitler en zien trawanten.
Doar wol e even nait aan denken.
Hai stak de brand in zien piepke en smookte der monter op lös en glee op zien slikslee stil en bedoard wieder, der was zulfs gain maiwe te heuren.

'Hulfe...'
Heurd'e wat n jammern...? Hai keek om zuk tou, mor zag niks. 'Hulpe...' en nog n moal...
Dou glee e veurzichtig op geluud of en aal dichter bie zag e deur de mist n menselek figuur dij aan t kruus tou in t sliet wegzakt was.
Aan zien voel uniförm te zain was t n soldaat. n Tommy...? n Duutser...?
Dou e hom goud bekieken kon, mos e even wat verwaarken.
n Gruine helm en glimmende hoakenkruus op jaze mouken hom dudelk woar e mit te doun haar, n rasechte mof, de vijand!!
Ook zag e n jongkerel, misschain even older as zien aigen zeun, veur zien leven vechten. n Snötneuze was t nog, mit n pothelm op, dij hom op d'oren zakde.

Verbiesterd en zunder ook mor ain woord keken baaide mensen mekoar aan, doar op dij verloaten en dokege Dollerd.

Der ging viskerman vanalles deur de kop, meer as e onder zien pette baagen kon.
Om zuk tou haar e de ellène mitmoakt, hou boerderijen en hoeskes bombardeerd werden.
Hou zien bruier wegens t verzet, deur Duutse soldoaten oet hoes sleept wer, en mit ain nekschot vermoord.
Domie was ook deur n NSB-er verroaden en nooit weer-omkomen.
Woar was de Jeudse koopman bleven, wel zatten der in aal dij traainen oet Westerbörk dij elke dunderdag bie t Schanze de grens overgingen.
Der wazzen soldoaten dij op mensen schoten of t kraaien

wazzen. t Duutse leger haar t löt in handen van ale Nederlanders.

Nou kon hai op dizze zo vredege nommerdag beslizzen over t leven en de dood van ain Duutser.
n Mens, dij aal wieder in sliet wegzakde. As e niks dee, den verzoop dij vijandelke soldaat vanzulf, bie opkomend tij.
Zol t gerechteghaid wezen?
En kon e den weer op hoes aan en zo achter de sniebonepot? Toch n beetje in de ware, keek hai de soldaat nog ainmoal in d'ogen en wol hom de rugge toudraaien.
De soldaat vuilde dat e op weg was noar t ènde en muik mit zien aarm nog wat bewegens.
Was t n Hitlergroet, n geboar om hulpe of sluig e n kruuske? Dou zee e innains: "k Wol even... Moin... zeggen, Moi...n."
Viskerman, hier nait op verdocht, zee as vanzulf ook: "Moi...n"
Dij twij eenvoudige woorden bleven tussen heur baaiden in hangen, t vuilde as noabers.
"Moin" was t eerste woord van n laang verhoal.

Dou viskerman bie hoog wotter, noa wat gewurg, de Oost-fraize noaber in zien schipke loaden haar, was d'eerste innerlike stried streden.
Twij mensen, de soldaat en de viskerman, tegenover mekoar mit toch de zulfde gedachten en gevuilens: ofkeer van oorlog, ofkeer van geweld.

Dij Duutse jong mos t woapen oppakken, verteld'e, mor hai wol nait en luit hom valen op de vlucht noar zien olderlek stee in Pogum, om den onder te doeken.
De vaailegste vluchtroute leek hom, bie leeg wotter, dwars over Dollerd.

Nou voarde t schipke Dollerd over en liekoet t raait in aan Duutse kaante.
"Bist zo bie hoes..."
Soldaat en viskerman drukken mekoar steveg d'haand en zeden in heur mouders taal: "Moin, hol die monter."
t Jong sprong van boord en klaauwsterde oet t zicht van de grenswachten deur t raait, diek op en verswon in de mist.
Dou viskerman bie hoes zien bootje aanlegd haar en bie Trientje achter de sniebonen zat, zee ze: "Haarst vandoage n rustege dag zeker. Nog n stukje spek?"

Der wazzen gain vlaigtugen meer te heuren, kenonnen zwegen. Opjagd deur Canadese en Poolse bevrijders wazzen leste Duutse soldoaten, lamsloagen en oethongerd, end april '45 over t sluske van Nij Stoatenziel, Duutslan indreven.
Viskerman ston tevreden op diek, stak de brand in zien piepke en keek oet over n bluiende polder en n vredege Dollerd.

Tot Trientje ruipt: "Wie mouten even weer op bosschop noar d'Aldi in Duutslan."

Twij ol wiefkes ien heur wat koale, slietske mandels zitten elke zunneghe haarsdag n uur of wat op schaifzakte wat vaarveloze baankje bie pontje over braide, troagstromende revier. n Poar mînsen stappen pontje op. Dag ien dag oet voart pontje en zet lu over dij bosschoppen doun willen ien stadje aan overkaant, of ploatske veurbie wiede wereld ientrekken. Pontje levaaiert tussen schepen deur dij leeg en vlug mit stroom mitgliedn of dij daip ien wotter liggend, laagzaam aan, ronkend tegen staarke stroom opvoaren. Stuk of twaalf ainden swimt rusteg, òf en tou schaif omhoog kiekend, ien buurt van baankje om, wachtend tot zai wat stoetkòrstjes tougoid kriegen.

As t zo wied is, ontstaat ter n drokte van jewelst ien t wotter. Vlug schaiten ainden hinneweer op jacht noar stukjes stoet en pebaaiern aandern te gaauw òf te wezen bie t binnenhoalen van zoveul as meugelk vouer. Vlug schraanzen zai dat op en goan ien tied wieder mit jacht op nog n stukje stoet.

Kin gain glimlach òf bie oldjes bie zain van aalbegeren van vlugge daaiernes. As der gain kòrsten meer kommen, swemmen ainden nog n zetje ien buurt om. Ain kin ja nooit waiten of ter toch nog nait onverwachts wat stoetkòrsten gooid worden. Evenkes loater zel groepke ainden oet nkander valen en heur twij aan twij verspraiden.

Elke maal as ol wiefkes kommen, binnen t zulfde aindvogels en gebeurt ter t zulfde. Sums nou en din zain zai n vrumde aind ien groepke mor dij is mainstied gaauw weer verswonnen.

Vandoag is der zo'n vrumde.

n Wat schroal oetzaind baistje mit soeterge swaarde veren dij nog gulzeger is as aander hier toehòllende ainden.

Nijsgierig onderzuiken ainden haardop snoaternde vrumde. Der is gain gebrek aan belangstèllen veur vrumde baistje.

Tafreel moakt dat twij deur t leven taikende en verbitterde ollegies denken aan heur aigen leven.

Ooit ais swommen zai ook as t woare, tevree mit bestoan ien dörpke, om ien revier en leefden van beetje loon dij zai as jonge wichter verdainden, Ain as verkoopster bie bakker en aander bie krudenier.

Òf en tou waren der vrumden ien dörp kommen, hongerge jongkerels dij bie boeren ien omgeven pebaaierden kost te verdainen. Aaltied waren wichter verlaifd worden op dij vrumden en nkanders rievoalen west. Zai haren voaker as ainmaal vochten om jongkerels.

Oamloos haren zai zeten te luustern noar heur spannende verhoalen dij jongkerels wied vot ien n veur wichter wonderboarlike wereld òfspeuld haren.

Verhoalen dij twij noar laifde en luxe verlangende jonge vraauwlu hunkern deden noar dij onbekende spannende wereld dij zo wied vot leek.

Over grote steden doar kerels west en aarbaid haren. Doar grote winkels, febrieken, prachtege hoezen en pelaaizen stonden. Doar ie ales kopen konden wat ain mor wol,

doar vraauwlu doames waren dij leefden as prinsezzn en zekerwoar nait aarbaiden huifden.

Ondaanks òfgunst dij der was maank baaide jonge maai-den - voaker as ainmaal haren zai aan t vechten west en nkander hoaren te kop oetrokken en nkander tot bloudens tou kraabt - was laifde mit jongkerels nooit van twij kaanten kommen; waren zai nooit vragd om mit ain van jongkerels traauwen te goan.

Aaltied waren manlu aan t ìnd van zummer verswonnen of haren zai heur haart aan n aander wichtje schonken. Bloots n poar waren ien klaaine, verstilde ploatske bleven en tot bittere òfgunst van baaide wichter traauwd mit n wicht oet dörp.

Toch wollen baaident hail geern paart hebben ien dij wonderboarlike, luxe wereld wied vot, doar zai zoveul over heurd haren. Doar was geluk ja te vienden, dochden zai.

Op n duur was verlaangst zo staark worden dat wichter, kòrt noa n kander - en ook doarbie haar òfgunst vannijs mitspeuld - besloet nomen haren heur geluk ien wiede wereld te zuiken. Zai waren mit pontje revier overstoken en wereld ientrokken.

Al gaauw waren zai der achter kommen dat dij grote wereld haildaal nait zo spannend en luxe was as dij ien heur verbeeldens west was.

n Stoer, swoar en aarmoudeg bestoan haren baaident had, wied vot vandoan van heur dörp. t Haar heur nait mitzeten. Zai waren vrumde ainden ien biet bleven. Haren waaineg laifde ondervonden.

Haard waarken ien febrieken, oetzoegen deur koppelboazen, waarklooshaid zonder oetkeren, zaikte, honger en verdrait haren zai mitmoakt. Verteerd deur wènst haren zai joarenlaank omswurven en heurzulf òfpaaigerd om ien t ìnd mit wat spoarsintjes weerom te goan noar heur geboortedörpke. Heur jonkhaid was dou al laank veurbie west. Verbittern en òfgunst waren bleven.

Tot mekoar veroordaild veur wat proaterij zitten ol vraauwlu, vtdoken ien heur slietske mandels, ien blaike zunneghe op baank. Zai zain aindjes swemmen en om stoetkòrsten vechten. Baaident pebaaiern, nog aaid rivoalen, vrumde aind wat meer stoetkòrsten tou te smieten as aandern mor dat mishottjet, omreden aander ainden goan vtdoadelk strid aan mit hom om t vreten.

As stoet op is, dobbern ainden nog evenkes wat ien buurt om op laagzaam stromende revier, pikkend noar vrumde aind as dij te dicht bie heur komt.

Vogels binnen tevree mit heur bestoan, zo as t liekt.

Konden zai ook mor zo tevree wezen mit heur aigen bestoan...

Noa wat nikkoppen valen olle vraauwtjes ien klokkernde haarstzun ien sloap en dreumen over heur jonkhaid en t luxe levent wied vot dat zai ooit zo groag wollen.

D'aine dreumt over hou gezellig t vrouger was ien kefee

en hou zai doar d'aander n moal vent òfstolen haar.
d'Aandere dreumt dat zai traauwd is en op handen droagen
wordt deur n schatrieke kerel en d'aander ienhuurd as
maaid veur dag en naacht.

n Uurke loater moakt haarde werkelkhaid van verswonnen
zun en ien bainen optrekkende kòlle vraauwlu wakker.
Zai stinnen wat, kommen stief ien t ìnne, hikhakken wat
over wel zien schuld t is dat zai ien sloap valen binnen op
baankje en slofken weerom noar bejoardenhoes.

Zai proaten aal mor heuren nkander nait.

Ronkend voaren boten laangzoam veurbie. Pontje stekt
vannijs over.

Vrumde aind is alweer vot, rusteloos op weg noar n aigen
ideoal wereldje, woar din ook...

Zo veul wegen

*Wereld het zo veul wegen
doar ain op raaizen kin
gain der van komt aarnswaar oet*

*wereld is staark en wied
vaalt nait te beraaizen
en wat mit oorlog hier
en stried doargunderwied
roek van dood, nooit gain vree*

*sums n nij begun mor
even loater is t op aander stee
vannijs goud mis*

*Wereld wait zo veul wegen
doar ain op raaizen kin
komt gain der van aarnswaar oet?*

Nane van der Molen

Van puun noar pien

*n Hoanetree van t pad, liek oet
n rije boan, opvoart ploats
ien schoel maank lije bomen
rondom roem, tot bie Stad vrij kuur.*

*Opstrekke haaim mit hoge wonerij.
Daipe toenen en iesboan gracht haalfom.
Lome twijkapschuur, nait òf te poazen.*

*Dit aanwiesstee is sneuveld worden
deur nijbaauw boer mit kroangeweld
en kracht van iesdern koegelsleup.
Kaansloze tiden vermeukt, verwrongen
onnuur swicht veur beukgeweld.*

*Ooit touvlucht, schoel en hoaven
veur laandlu, boer en vraauw.
Leed en laifde ophoopt mit de joaren
deur zörg en waark ien staal en goul.*

*Roazende störm en dunder weerd,
woddervlouden en trillens deurstoan.*

Börg en boaken veur minks en daaier.

*Tjeukt mie kop en koezen, aal doagen.
Wat rest is puun en pien en
daip ien ströt, rebels;
maale woorden.*

Reinder Willem Hiemstra

Sloapende Stad

*t Is al loat, krougen sloeten ien donkre stad
lanteernverlichtens verstreuen vletslaauw licht
vochtege riep lopt bie lutjen aan vot ien nacht
wied vot nog n voutstap en n leste lach*

*slovvend snoef k geluden van stille stad
ook staank vanoet stegen, roekerij is der zat
hoog vanoet n dakroam schient licht van n laamp
oet west of ook last van n sloapeloze nacht*

*hail wied vot heur k nog n sikkom stille schraiw
steerns stoan der evenkes onbeweeglek bie stil
mor vlonkern op slag weer ien aal heur pracht
pikkeduuster kin t nait meer worden vannacht*

*storregaan, hail laangzoam zoas haitied gaat
verswient swaarte stilte, stadskleuren kommen weer vrij
vrougop volk vlugt vannijs deur drokker wordende
stroaten
naacht is veurbie, ontwoakende stroaten moaken weer
Stad*

Nane van der Molen

Schoul- en zummervekaansies zaten der weer op; elk haar zien vrije doagen noar aigen believen invuld; t gewone leven kon weer zien gang goan.

Dat gol nait veur meester Bram van groep 5/6 en juf Tineke van groep 2/3. Zai waren al drij week stief aan t waark; nait om zok zo vroug veur te beraiden op t nije schouljoar, of toch ook weer wel, want zai kregen n biezondere klus mit heur klazzen.

n Poar joar leden was n vroug pensionoord echtpoar in dörp kommen te wonen, noar heur zeggen ‘om t drokke Westen te ontluchten’. De woare reden was n aandere; heur dochter, traauwd mit n Syriër, was 6 joar leden mit heur zeuntje van 4 ofraaisd noar t Kalifaat. Tot groot verdrait van en veul negatieve reakties veur heur olders.

Dochter was in t Kalifaat snel in verwachten roakt en bevalen van n wichtje. Mor opa en oma kregen kinder nait te zain en heurden amper nog wat. De man van heur dochter kwam om in n gevecht en zai bleef in minne omstandegheid mit heur twij kinder achter in n vraauwenkamp. Doar wuir zai slim zaik en kwam ook oet tied.

Hou opa en oma ook heur best deden, de klaaikinder bleven achter in t kamp, de vrijheid wuir ze nait geven.

Tot in t veujoar... De kinder, zaik en slim van slag, kwamen op n slinkse menaaijer toch in ons laand. Veul instanties bemuiden zok der mit; mor opa en oma kregen t veur mekoar dat de kinder mit de grootolders verainegd wuiren.

Leerplichteg, mit grode toal- en leerachterstand, wuiren meester Bram en juf Tineke inschoakeld om in vekaansietied alvast mit de kinder aan de slag te goan.

De olders in dörp wuiren veur t nije schouljoar informoord over dizze twij ‘zogenoamd boetenlaandse-, olderloze-kinder’ dij bie opa en oma opgruien zollen, zunder dat de woare achtergrond oetstokt wuir.

Elk en ain was begoan mit de situoatsie en elk wol zien best doun om t de kinder noar de zin te moaken.

De eerste tied van t nije schouljoar was t oftasten, want nije, vrumde kinder in klas was interessant en oetdoagend. Mor noa n dikke moand kwamen der toch problemen, want Toni van 10 en Sina van 5 waren nait aan de Nederlandse schoul-vrijheden wend; kommando’s doar reageerden ze goud op en de toal gaf sums ook verwarrens; Nederlands nog tot doar aan tou, mor Grunnegs...! As Toni wat nait begreep, of t paasde hom nait, din sluig hai van zok òf.

Sina trok zok veul terug en kon, as t heur nait zinde, gramniedeg van zok òfbieten, wat veul jankpartijen bie de klaaintjes van groep twij tot gevolg haar.

Summege kinder wullen nait geern meer noar schoul en de olders begonnen zok aal meer te ruiern.

Noa schoultied en voak ook soavends, mos der veul vergoaderd worden en doar kwamen aal meer tegenstellens noar veuren. “Weg mit dat volk, loaten ze mor weer noar t Westen goan, want t kwoad zit in heur genen” tot: “loaten wie ons positief opstellen, geef dij kinder n kaans.”

Gevolg: in dörp begon n twijdaile te gruien en d’ain wol

nait veur d’aander inschikken; de haile gemainschop haar der onder te lieden.

Verainens kregen de tegenstellens ook te verwaarken, men kon amper mit n’kander deur ain deur en dat terwiel ankom joar t 400-joareg dörpsbestoan op program ston. Hou doar mit aan? Want de kartrekkers trokken zok bie lutjen aan terog en dat om twij kinder dij je dat nait aanreken kinnen. Dou der proat wuir om in dizze situoatsie mor gain festiuiteiten te organiseren, kwam de deurbroak oet onverwachtse houk.

t ‘Import echtpoar’ huurde t dörpshoes òf en nuigde ale olders veur t thema: ‘Wat betaikent n oorlogstrauma veur kinder’, mit as ondertitel: dat zai achtergronden vertellen zollen over de kinder Toni en Sina. In twij kampen zaten de olders in zoal; men zol mekoar ais de woarheid zeggen. t Luip hail aans... Want dou men heurde wat de waarkelke achtergrond van de kinder was en hou zai as opa en oma doar onder te lieden hadden, kwamen de emoties lös.

“Wat bin ik bliede, dat mien kinder hier opgruien”, zee n voader dij aaltied t haardste roupen haar dat hai laiver vandoage as mörn ‘dit zootje’ oet dörp hebben wol.

En doar waren ze t aalmoal over ains.

In pauze wuir der veul mit mekoar proat, want elk was aandoan.

Bie t twijde gedailte van de bieainkomst over: ‘hou wieder, want joen leef- en woonomgeven dragt bie aan t gelok van elk’, kwam de omslag.

t Echtpoar vertelde dat veur zai hier te wonen kwamen, zai n organizoatsie-buro haren en veul grode evenementen op taauw zet haren en omreden zai wel deur haren dat t mit t 400-joareg dörpsbestoan nait zo soepel luip, wullen zai dizze toak wel op zok nemen, want t zol zunde wezen dat dizze gemainschop oet nkander vuil.

Zai haren ook al wat ideeën oetwaarkt en geld bienander schroopen was aaltied heur affeer west en nou men weer in gesprek was mit mekoar, wuir vroagd of men doar oren noar haar.

De handen kwamen op mekoar en der wuiren òfsproaken moakt en aan t ènd van de oavend haar men nait allain begrip, mor ook weer aandacht veur mekoar.

Elk kreeg bosschop mit noa te denken hou men n biedroage levern kon aan heur aigen, zo gewenste soamenleven. Dij oavend wuir t loat...

De weken doarnoa kwam in dörp een ongekende bedrievghaid op gang, want men begreep, dat je mit ‘soamen doun’ wat beraaiken kinnen.

t Importechtpoar kreeg n noam en werden nait meer verwenst om noar t Westen te verhoezen.

En nou achtergrond van baaide kinder bekend was, haar dat ook zien oetwaarken bie Toni en Sina; zai wuiren meer en meer akseptoord en bie leutjen begrepen ook zai dat ‘soamen’ beter is as vechten veur joen aigen.

t Dörpsfeest krigt as thema: “Gain mens is n aailand”.

Dollarddiek...

*Lopend over Dollarddiek,
Zai ik t roeme vlakke laand.
Kiekend noar d'aandere kaant,
Aalmoal wotter of sliet.*

*Dat vlakke laand is nooit geliek.
Elk seizoen zien aigen kleuren,
En verschaaidenhaid aan geuren.
Din denk ik: wat bist hier riek.*

*En as ik d'aandere kaant op kiek,
Waar wotter kleurt mit de lochten mit
Of t sliet dat vol mit leven zit,
Din vuil k mie bliet op dij diek.*

Trijnko Pelgrim

Met vlag en voandel

*Help, de staart is niet de rest.
Mor moakt et dier compleet,
de volle lengte maait en zwaait
et kromt hum vaak ien kronkels,
op aandraag van t gemoed.*

*Steert of staart is ons om t even
mor zonder dat, dat is gien leven.*

*n Wassen pluim flatst koelte met,
veurkomt vaak steek en pien
de kroon op t waarme koeielief,
de muggeklapper van t bedrijf,
ropt noar de boeren van "boe"
et is de boer zien voandelvlaag
de volle kwast heurt aan de koe.*

*Het moekedier van ale dieren
knipt veul te vaak n oogje toe.*

*Mor n haalve steert met zonder pluim
dat is n groot taboe.*

Reinder Willem Hiemstra

Understeboven

*Ik kom op n krusing aan en wait
dat ik mout kaizen en ik vraag:
'Wat as ik nou zing mien daipste laid?'*

*Waar dikke stürms mien haart in toeze brengen
mout ik noar het oog van dai stürm.
Doar wacht mien wet en rust ken zingen.*

*Loat mie mien aigen weg mor goan,
allenneg en in ainzoamhaid.
Weer verbinden mit mien aigen laid
en mit dai dai dat verstoan.*

*Op dizze raaize, laiverd, zel dien wieze
as echo in mien haart deurklinken
en ik kan nich aans meer denken.
De laifde zal de weg wol wiezen.*

Alina de Roo

Roeach - Oadem

*De wind dut verwaaien
t fiene zoad en zaand,
as dwirrelnde gedachten
ontsnapt aan t verstaand.*

*Gunders, noa richting, snelhaid en kracht,
kan noar doale kommen t zoad en wacht
in gaaile grond um te wazen
as t woater zuch um de wörrels zel pazen.*

*De wind en allenneg de wind
is den t vehikel dat gezwind
t leven gefaan al dat zoad
as ain grode laifdesdoad.*

*Deur lucht, woater en licht
gruit den in Gods aangezicht,
ontsproten en oet zuchzulms daild
zien woarhaid waarin wie wuilt.*

*Roakt deur God's oadem en geduld
en mit onnuur veul laifde vuld
wait t zoad dat t um gruien is begaan
en ken vol dankboarhaid in t leven stoan.*

Alina de Roo

Aaid as opa komt, moet ik de hond besjestern, dan reerd er het uut en stijt stief van de spanning. “Hé doe rusteg, rusteg.”

Tieden te veuren zit er dan liek veur de t.v. op et kemeelhoareg bankje op uitkiek. De kop komt etterleke moalen op schief veur nog meer bedocht weden op. Ales stijt strak aan hum, want hij wiet et. Opa komt en opa is feest.

Mien vrouw het al doagen van te veuren heur verroaden met van ales aan eterijen. Al n daag of wat lekkere luchten en dan wiet de hond alaank hoe loat het is.

Mor ok het ze de stoof met de grootste asbak der op noast de diepe stoel schoven en kiek dat viendt de hond n stuk minder, die smokerijen van opa viendt er mor niks.

As opa de braand ien n segoar gooit en zo de koamer vult met dikke paffen, dan let de hond et ok òfwieten en knipt zels n haalf oog dicht, mor wel met de neus richting de keuken.

Met zien hoge leeftied is opa n broos mandje worden. We hoalen en brengen hum nou. Eerder ree er zelf nog, mor de stroalen gas gaffen n teken òf, dat zelf rieden over en veurbij was.

En zo ston ien veurgang weer net as altied dat aandacht trekkende taske, spij ien t zicht op de zitting van et bidstoeltje tegenover de w.c. deur.

Mor dizze moal was et toch aans. Zo viel me op dat de hond ok der even hiel eefkes stief aan omrook. Of zol er doar stiekem wat veur de hond..., beprakkeseerde ik. Ja dat is et, want as er noar de plee mos, ging de hond ok hieltied met de koamer uut.

Of aandelen schut me loater aan. Een pakket met aandelen.

Mor, mor tja wie loert nou stiekem ien n taas van n aander! En dan al hielendaal niet ien n taas van je schoonollu.

Noamiddags slept ter n gat gat ien e daag, et lopt aal tegen haalf vief.

Hij zel toch niet hier, nou net ien zien sloap..., ja goed negenteg is niet niks. Mor mien vrouw lagt onbezörgd en moant me om alvast met de hond te lopen. Want zo meteen is t eten gebloazen. Mor as ik ien e gaang de jaas aanheis, zie ik weer die platte taas.

Tja potverdikke me!

Mor ik was nog gieneens de stroat uut, doe wis ik et zuver. Der zat n selectie van zien alermooiste zelfmoakte foto's ien. Dierboar en onvervangboar. Ik wis zeker doar was er van ales et meest aan hecht.

Doe we weer om warren snoof de hond al hoog en gingen we dreks eten en noa et toetje kwam et hoogtepunt van de daag, noamelek et appelschillen van opa.

De hond har hum al tieden stoef noast opa opsteld en met een poot recht veuruut de schil van zien mes òfkeken. Dan eindelek tilt opa de krulschil zo hoog mogelek boven de hond, die op zien beurt met twee poten omhoogricht et dan aanpakt, ja hiel veurzichtig of er wis dat ter van opa niet breken mog. En de olle man glimt et meest van ons allemoal ienkuis de hond, dat et hum toch weer lukt is met zien trilhenden de hond te verrassen. Dan stoa ik even op om nôh ja, dat lange toaveln ok. De vrouw donker bruunt heur ogen, zo van “moet dat nou”! Ja sein ik weerom, “dat moet”.

As ik uut de plee kom, vaalt mien oog weer op dat uutbeten leren taske, kloar om zo... mor, mor et slötje, et lipslötje is lös. Zol dat n nugen weden, dat ik der wel hiel even ien loeren maag!

Ik luuster aan de koamerdeur en heur ze proaten. Ien n flits sloa ik de flap omhoog. Mien haart bonkt as n wilde. Ik doe gien zuvere dingen en doar komt niks gien goeds van. Ien e taas zit rusteg op òfroep noast n deus ritmeester segoaren, wit en streng, “nee hê”, n opvouwen noagelnije onderbroek, nog haalf ien e verpakking.

Digitoale beeldbuis

*n Haalf joar leden was t
dat wie overstappen deden op digitaal.*

*Wie müssen wel,
wie konden der nait onder oet.*

*Nou staait ter n lutje kastke noast de beeldbuis.
As t lampke dervan gruin is, is de beeldbuis aan.*

*Gusteroavend bleef a rood,
dus wie belden Ziggo op.
De persoon aan d'overkaande
stelde vroagen en gaf oetleg.
“Waar gaat de koabel van de beeldbuis hèn?” vruig hai.*

*Ik zag n koabel deur t kezen noar boeten goan.
(dai was van de schotelantenne, mor dat bieziek)
Ik zee: “Hai gaat noar boeten.”*

Fred Huiting

Gain weer geliek ja (n ballade)

Tàh mìnsk zuik verbaarg.

*Wiend is hui
pittjet ale oam
deur toen en wonen.*

*Wiend ballert helleg,
test oor en geuten
straft blinne muren.*

*Wiend is kwoad,
schelt laf op roeten.
Vluikend boest er
kiener dekens boven kop,
vret aan sloap en waarmte.
Daier kroepen bezied op hopen.
Aal doagen en naachten
hollen dikke stroeken
nog nipt heur rokken
bie bozzen bie n kaaner.
Hoag vuilt hom
plet, de beten hond,
waalst braid tot bieschuur deur.*

*Woest schoemen wienden,
boegen mìnsk en bomen.
Duvel maaltraktaaiert,
laagt vraid mit hannen
en bokte tonen.
En God! God wenkbraauwd stoer:
“Wel strandjet, boeten hom!”*

*Oh mìnken bakt toch zuide broodjes,
wees edel zaacht mit eer
en aal doar op, en weer
geliek gain weer.*

Reinder Willem Hiemstra

In tied

*De kracht van nij leven
Overal om ons hèn
Beteuvernd, vervoerend
Verlokkend, verwachtend
In n onverwoestboar verlangen
Te wezen*

*As in n ochtendgloren
Mit opkommende zun
Komst in tied
En begunt dien verleden*

*t Klaaine wonder
In laifde droagen
Dicht aan moekes haart
d'Eerste stappen
In dien nij bestoan
Deur olden koesterd*

*Toukomst veur die en
As zun klimt in tied
Laaiden jakobsadders licht
Die in t leven*

Jakob Arbeider

Aiweg

*Zun komt op ik kiek in dien ogen
Mörgerrood gloort
k Bin opgetogen
t Moment dij mie bekoort
n Nije dag soamen
Veur aiweg van mie
Veur aiweg van die
Doe streelst mie mit dien vingers
n Verlangen in dien blik
In mien lief vuil k vlinders
k Heb t gevuil of k stik
n Nije dag soamen
Veur aiweg van mie
Veur aiweg van die
Waarm schient zun deur roeten
Heur stroalen lichten die op
Kint nait loaten, mout die doeken
Zo zitst aalweg in mien kop
N nije dag soamen
Veur aiweg van mie
Veur aiweg van die*

Jakob Arbeider

Aggewaaiern

*Hai kin nait zo goud stille zitten.
Of op de baanke liggen te pitten.
Onrust het e in zien kont.
Runnen mit de herdershond.*

*Handen mouten bewegen.
Aans komt e zochzulf domt tegen.
Nikkenakke dut hom zeer.
Der mot meer, meer en nog veul meer.*

*Boontjes poten en worrels zaaïen.
Over zien koale knientjes aaien.
Ondertied noar de buurvraauw zwaaien.
Op bèrre is e al zien gras aan t maaïen.*

*Haarken en onkruud gaat ter uut.
Alens pundelk in n puut.
Schuren, vaarven en knippen.
Zwait staaït tou aan zien lippen.*

*Schuurtje groetjen, eerappels schillen.
Jeuk weg kraben tussen de billen.
De gedachten het e al bie mörn,
as in de soeppanne staaït te ruiern.*

*Olle ploff mot e pebaaiern.
t Verzeurgen van aal zien daaiern.
Over vekaanzie huijt e nooit te prakkezaaiern,
want aaltied, aaltied is e aan t aggewaaiern.*

Ids Vlieg

Eelske Medde

*Lust gain spruten, spienoazie of praai.
Ragt op de vogeltjes in maai.
Troanen springen heur van alens in d'ogen,
t gevuil asof zai leeg is zogen.*

*Vindt heur nije brille nait meer stoan.
Het kop van kopzeere strak en stief,
aaltied pien in t dikke lief.
Was t laifst doadelieks op bèrre goan.*

*Lopt de haile dag om aander weer te vroagen.
Gaat elke weke bie de dokter kloagen.
En dit antwoord veur heur het e:
"Wie nuimen dit n gevallechie van Eelske Medde."*

Ids Vlieg

Störm

*t Broest, t soest om t huus,
de bomen zweven hin en weer.
t Kerkhoantje sirrelt op zien kruus,
wat gaat t boeten ja tekeer.*

*Ik kin mie nait meer holden,
drief veur en den weer achteruut.
Klotsen op dieken en in knoalen,
in de kop niks aans as n broesgeluud.*

*Ik stroewoekel over dikke takken,
toezelwind van broene bloodjes.
Mien pedde kin k nait meer pakken,
overaal vlaigen de toukomstzoadjes.*

*De nijste kwaffure in mien hoar,
Weergod vindt dat t zo mout.
De störm is laange nog nait kloar.
wat dut dit n mins toch gloepend goud...!*

Ids Vlieg

Grunneger

*Loat mie de Spoanse zonne vuilen.
k Wil mit hailmoal niks meer ruilen.
Mor op n oavend aan de bar,
toun k wat dronken har,
heb k over Westerwolde snaard en pocht.
Bin k toch meer Grunneger as dat k docht?*

*In Nij York was k verboast
over de wolkenkrabers bie mie noast.
De gruine roemte van t Centroale Paark.
Toch har k hail veul stoerig waark
nait weg te dreumen noar onze waddenlocht.
Bin k toch meer Grunneger as dat k docht?*

*In Mexico heb k vol waarmte eten.
Smoaken om nooit meer te vergeten.
k Ston van de Indiaase tandoari krom.
Mor nog mor net in huus weerom
heb k spekkedikken mit n aierbale kocht.
k Bin toch meer Grunneger as dat k docht!*

Ids Vlieg

Trappen ging zwoar, hij kwam host niet veuruut. Grieze wolken dreven hoog boven de bomen. De wiend joeg deur de reiten, die ver deurbogen, en schuunkoppen dreven op t wotter. Tegen e waal aan overkaant kleumde n fuut achter n haalf verzakt steigertje dat naargens meer veur diende. Elze mos nog n klein stukje deur, dan kon er uitrusten bij t tiltje. Bij zummerdag was dat n geliefd visplak. Hijgend en puustend kwam er doar aan. Hij sprong van e fiets en stroffelde tegen e sniedende wiend ien deur de barm. Gelukkeg, doar was t iensleten padje noar beneden, waar de wiendvloagen gien vat op hum hadden. Schuun onner hum klotste t wotter tegen e beschoeiing. De bienen deden hum zeer, en hij har troanen ien e ogen. Hier half onner de brug, achter t onverwoestboar beton, zaag er hoe t wotter met geweld tussen de stoanders deurwongen werd.

Zo, even bijkommen. Elze docht aan opa. Die har wel es verteld van n störm op zee, en dat zien schip zowat vergoan zol, de mast was broken en ze lagen dwars op e golven. En net op t alderleste nippertje har de kaptein recht ien e wiend zien aarms uutstrekt en de störm tegenhouden. De wiend was leggen goan, en de zee werd glad as n spiegel. Mor opa kon goed staarke verhoalen vertellen en Elze wis best dat er nooit op zee voaren har. Dus. Mor zol t ien theorie wel kennen, dat de wiend opeens ophiel en t overal ienenent bladstil wer?

Tied om doarover noa te denken kreeg er niet, want uut t gat onner de brug klonk n zwoare stem:

‘Moi! Bistoe niet een van Gerke en Lien?’

Elze schrok. Nou pas zag er t bootje dat onner de brug lag, en ok de persoon die die woorden zeit har.

Tussen de stoanders van t tiltje deur keek de man hum recht ien t gezicht. Hij hiel n thermosfles omhoog.

‘Kiek, k heb thee, wolst ok wat hebben? Elze..., Elze hietstoe toch? Wacht, ik kom noar dij toe.’

Hij wrikte aan n stok waar zien bootje aan vast laag, trok die uut e bodem en zette hum of.

‘Hier, vang dit touw, der zit n ring ien t beton, doar moest et aan vastmoaken.’

De man duwde zien boot tegen e kaant aan en zette de stok ien e bodem.

‘Wolst zeker duken veur de wiend?’, vroeg er.

‘Ja’, zee Elze. ‘Eefkes schulen hier.’

‘Straks wordt et wel minder. Hoop ik. k Moet e fuken legen. n Heidens karwei met dizze wiend. Mor de vis lopt wel, k heb n mooi zootje oal, en wat dikke zeelten, n poar blauwkaarpertjes.’

Hij rolde zien mouwen op, schoof n luuk opzied, stak zien haand ien t gat en boog veurover. Toen er overende kwam, kronkelde n vette oal ien zien knuust.

‘Kiek es’, zee er, ‘die komt vanoavend op toafel.’

Hij laag de vis op t holt en hiel e kop vaast tussen duum en wiesvinger. Met d aander haand pakte der n ribbelig mes en snee ien één keer de kop der of. Bloed spoot eruut en drupte ien t bootje. De bek hapte nog, n poar schieterege

kroaloogjes zagen Elze verwietend aan.

Hij voelde zien moag omhoogkommen en draaide m gauw om. Steunend tegen e waalkaant heukelde hij vot. Achter hum klonk n bulderlach.

‘Hee aansteller, bistoe nou n kerel? Kom, wolst vis met noar huus hebben? Moeke zal der wies met wezen!’

Mor Elze kwam niet weerom. Met fiets aan e haand stiefelde hij tegen e wiend ien en aan verkeerde kaant van e weg, dat de man ien zien bootje hum mor niet zien zol. De auto die hum achterop kwam moek zoveul geroas dat er ok niet goed heuren kon wat hum allemoal noaropen werd, mor de woorden ‘berremieger’ en ‘baangeschierter’ kwammen der ien veur.

Die nacht dreumde Elze dat er aan t vissen was. t Was waarm, en t swit liep hum bij de rug del. Zien dobber laag doodstil ien t wotter. Op t laand was n boer aan t waark, die aal rondjes ree met zien trekker. Vedderop zwommen een poar eenden.

Ienenent zaag er zien dobber bewegen! Hij pakte verzichteg zien hengel. De dobber liep langzaam vot ... Nou! Hij sloeg aan en wis geliek dat dit n dikke was. De hengel ston krom, t snoer loodrecht noar beneden. Gien beweging ien te kriegen. Of ja, toch: hiel langzaam, millimeter veur millimeter. Eerst kwam e dobber uut t wotter, doar noa de loodjes. Zo, nou mos er host zien kennen wat er aan e hoak had. Der blonk wat. n Schim, n draaikolk, en toen ... Der kwam n kop boven die hum vaals aankeek. De hengel kletterde del, mor aal hoger rees dizze gedoanteg. Eerst de borstkas, de aarms ... en hij har n mes ien e haand doar der t snoer met deursnee. Toen plonsde der noar de waal, en Elze moek dat er votkwam.

De zondag was verlopen as aandere zundoagen. Totdat moeke de pannen op toafel zette en krekt telefoon ging. Pabbe schoof zien stoel uutzied en liep noar e gang. t Rinkelen hiel op. Begun mor vast, nikte moeke, en schepte spaghetti en tomatensaus ien Elzes bord. Hij pakte lepel en vörk en begon te eten. Voag op e achtergrond kon er pabbe proaten heuren, mor niks niet rusteg, as aans. t Mos wel om wat biezunders goan, want pabbe was aaltied wild van spaghetti.

Toen er endelk weer ien e koamer kwam, zaag pabbe liekbleek. ‘Siebrand van hierachter’, zee er. ‘Ze hebben vanmiddag n dooie vonden ien n dreuge sloot op e Legeweg. Keel deursneden! Plietsies wieten nog niet wie t is.’

Elze zaag ien gedachten n ruge kirrel ien n bootje die met één houw n dikke oal de kop ofsnee. Ien zien moag begon t te borreln, hij schoot overènd en spuide rooie klodders spaghetti met n grode boog over toafel.

Schoelfoto

*met n beident op foto
schone kleren aan
kieken ien e laamp*

*t is ien kleur
zesteger joaren
het n kaptoal kost
mor metdoen mos
hieie schoel dee met
aan t zelde toafeltje
met stoere leerboeken
zelde tekening
die wij niet moakt hadden*

*we knezen
en glommen
as n keutel ien e moaneschien*

*zo kwammen we op bozzem
loater ien t album
tied kreeg gien vat
enkeld nij glas
dat aaltied nog spiegelt*

*doe kneepst aal
dien ogen dicht
toen gien een t nog zaag*

Are Meijer

Twij dikke Belgen

*Bie Zuwol
lopen twij dikke Belgen
ien n vergremmeld kaamke laand*

*stoef dernoast aggewaaiern auto's
smörns noar Stad tou ien onnure hoast*

*soavens joagen ze nog haarder weerom
zunder dat ze zain
dat d'aine Belg dizze dag
mor drij stappen veuroet doan het
en d'aander ain.*

Bertus Spelde

Liekzang

*Dit is t laand van e dooie zielen
resten van dörpkies uut vroegere joaren
hier wordt allenneg op zundag nog voaren
t wotter kwam ver veur mien jeugd tot bedoaren
steit enkeld nog n visker met n stokje te pielen*

*Dit is t laand van e zuchtende nerens
trekschuut en kiepkerel binnen uut e tied
schoelmeester roek eerstepiemeltjes kwiet
moeke verget hoe heur noageslacht hiet
kroegboas en slietertje vechten uut erens*

*Dit is t laand van e grieze geloaten
alles trekt vot en e deuren goan op slöt
wie hier nog blijft moet verrekken ien zien kröt
muren zitten vol scheuren en t dak is verröt
en stilaan verzakken hier de stoepen en e stroaten*

Are Meijer

Kampioen

*Klaainzeun van zeuven
ging twij joar leden op voetballen
hai kon t sikkom nait leuven
hai mog knallen mit de ballen
eerst oefenen mit dit spel
veul luustern, dat waiten wie wel
den mag je n wedstried speulen
nog beetje dartel as n veulen
mor der komt al meer
sums dou je joe ook zeer
mor alles mout leren
en deurzetten meerdere keren
wedstried wordt wonnen
het is begonnen
ook wordt verloren
den ging t nait goud mit scoren
mor doelpunten komen der wel
en den gaat de bel
oetsloagen ken je lezen
want je mouten der bie wezen
5 nul, 10 nul en sums 18 nul
kiek den mor noar t gezicht van dij knul
en den wor je kampioen
want dij leutjen goan t doun (doen)
drankje, patat en n rondrit heuren der bie
Gefeliciteerd deur mie!*

Henk Opheikens

Kompleet achter poest staat e oet te bloazen om t houkje van schuur.

Hai schrikt op van n geluud en kikt. Doar staat e weer, n duuster figuur mit n liek blaike kop in swaarte kleren. Zien haart slagt hom wild in de borst en keel knipt hom dicht van angst.

Duuster figuur komt aal dichterbij en wil hom griepen. Hai bedenkt hom nait, slagt wild om hom hèn en schopt richten zien kruus, terwiel e denkt: doe krigst mie nait!

En mit dat e weer wegrunt, zukt e duuster figuur dubbelklappen mit n verwrongen blik in t gezicht.

Boadend in t swait wordt e wakker.

“Heb k nou net de dood n schop in de klotten geven?” denkt e, terwiel zien oam en haart nog zo onrusteg binnen dat e der hoast doezelk van is.

Langzaam komt e weer tot rust. “Wat kinnen n minsk zien hazzens toch veur kuren zörge”, denkt e en hai begunt van opluchten te laggen. “k Heb de dood verneukt en der mout toch hail wat gebeuren veur e mie te groazen het”, denkt e en doezelt nog even weer vot.

Plots schrikt e weer wakker en heurt n geluud. “Verduld, t zel tocht nait?” en hai zukt duustere dood al weer veur hom. Mor t vuil tou, t is zuster dij binnenkomt veur zien doagelkse wasbeurt en mörneten.

“Moi Veenstroa, hou is t mit joe den?” komt zuster vrolek noar binnen zetten. “Beetje sloopen vannacht of was t weer ruieren?” Hai knippert nog even wat mit ogen en is op slag wakker. “k Heb opperbest sloopen, wicht, allint wel n wat roare dreum had.” En terwiel zuster drok is mit wotter en zaip, vertelt hai over zien nachtelk oaventuur en hou e de dood n loer draaid het.

Zuster kraait t oet van plezaaier en geeft hom complementen veur zien verzetsdoaden.

“Zo mout je der mit heer, nooit opgeven en kop der veur holden. Dat zee mien pa vrouger al en ik zeg dat nou ook tegen mien kinder. En joe, notuurlek”, en ze laagst nogmoals haardop.

“Joa”, denkt Veenstroa, “joe hebben makkelk proaten, mor ik zit mit ellèn”, mor blijft heur vrundelk aankieken. t Is ook wel wat notuurlek, hai ligt in t hospice in zien leste levensfoase. Hai het ALS en t gaat haard achteroet. Zulfs alle hulpmiddeln hebben gain zin meer, luxe rolstoulen, loie stoulen mit massagemeugelhaid, t het apmoal gain nut meer. Aal doagen in bèr is wat hom nog rest, t liggoam geeft t langzaam op, mor hai het kop der nog goud bij en herinnerens kommen regelmoateg opzetten.

t Begon mit n wat onbestemd gevuil in t lief, was aal wat sjanterege, zeg mor. En dou begon e controle over bainen sums te verlaizen, op n menaaijer van as e rechtsdof noar keuken wol den kwam e linksom bij wc terecht, zeg mor. En op n dag was e op t waark zomor deur knijen zakt en kwam e nait meer overènd, omreden dat nait allint zien bainen, mor ook zien aarms gain kracht meer haren. Dokter kon aigenlieks niks vinden en bloudweerdens waren

nait boetengewoon. Mor gezain zien durende klachten, leek t dokter verstandeg om ais wieder te kieken. En zo wör der n ofspraak makt in t medisch centrum van Utrecht, alwoar men wat beter noar bloudweerdens kieken kon en ook zien algemaine toestand beoordailen kon. En joa man, lutje twij week loater kreeg e oetslag, ALS.

Nog wel in t begunstoadium, mor welkse variant e haar, kon men hom nait vertellen, de langzoame of de wat agresievere variant. Doar waren wat meer onderzuiken veur neudeg en ze wollen geern dat e nogmoals terug kwam veur nog meer testen en zokswat.

Dou e t bericht kreeg was t net of e n klap veur kop kregen haar.

“Wat mout n minsk wel nait verduren”, haar e docht.

Hai was ainegst kind west en zien vraauw was aine van twij, dus n grote familie haar e nooit had.

Soamen haren ze gain kinder en zien vraauw was veur drij jaar terug overleden aan kanker. Zien schoonzus en zwoager waren ook al oet tied en ook dij haren gain kinder.

En zo bleef e allint over.

Zuster het heur waark intied doan en winst hom nog n schiere dag tou, om geliek noar volgende pesjint te lopen. En zo blijft e weer allint achter in bèr. Noa ongeveer n haalf uur komt Gerda, n vrijwilligster, bij hom zitten te proaten en doar kloart e geliek weer van op noa zien mankelieke gedachten.

Gerda komt aal doagen n poar uur in mörn en n poar uur in middeg bij hom en ze kinnen t goud mit nkander vinden. Sums wordt der n spelletje speuld, mens erger je niet vindt e mooi, en mainstied is hai winnoar.

Tussen middeg, noa t eten sloapt e n dik uur en sums mout Gerda hom nog wakker mokken ook.

En soavends kikt e tv of luusterd meziek. Dat kin e nog net zulm regeln mit handen.

Zo goan doagen in redelk tempo om en het e intied vree mit zien lot.

Nijschierig is e wel. Wat zel der gebeuren as e oet tied komt. Gaait e op raais de kosmos in?

Zigt e zien vraauw weerom en zien olden?

Hai wait dat t nait laank meer zel duren om doar achter te kommen.

Langzaam doezelt hai vot in n aangenoame dreum.

En inainen staat e der weer, swaarte kleren en n witte kop. Zukt e dat nou goud?

Het dat figuur n kruus-beschaarmer aan? Hai gnivelt.

Swaarte figuur, op n eerbiedege ofstand, wenkt hom tou en hai geeft hom over. “t Is goud zo”, denkt e, en zweeft vot richten ...

d'Ol man

*d'Ol man lopt zien rondje
mit hom gaait n swaart hondje.
In linker haand het hai n zakje
veur t hondje zien kakje.*

*Zo dag en deur
goan ze der veur.
Mit zunschien weer
mor ook bie regen, hoagel en onweer.*

*Op weg terogge
het hai linker haand op rogge.
Din in t zakje
zit t hondje zien kakje.*

*d'Ol man lopt zien rondje
mit hom gaait n swaart hondje.
In linker haand het hai n zakje
veur t hondje zien kakje.*

*Zo dag en deur
goan ze der veur.
Mit zunschien weer
Mor ook bie regen, hoagel en onweer.*

*Op weg terogge
het hai linker haand op rogge.
Din in t zakje
zit hondje zien kakje.*

*d'Ol man lopt zien rondje
mit hom gaait gain swaart hondje.
In linker haand het hai gain zakje
din t hondje dut nooit meer n kakje.*

Emo H. Edens

Winterpret aan kaande zet

*Hai, dat is ja wat mit dij natten,
t regent ja jong katten.
t Liekt niks dit weer
komt de winter nog n keer?
Ik wil snij en ies,
t weer is van de wies.*

*Of hebben wie dat had
en blijft winter nou altied nat?
As dat zo mot
kinnen scheuvels wel vot.*

*Gain boantje glieden
niks nait tochten rieden.
Hou mout t mit sleetje voaren
en haardriederij op noren.
Aanpeerdjeders op n hoogholtje
da's pas winters, dat woltje.*

*Aal dij winterpret
is aan kaande zet.
Meschain vinst mie n oll' zeure
mor t is te waarm boetendeure.*

*Veur snij en ies mout we noar binnen
doar mout ain aan winnen.
Kouk en zoopie onder dak
veur uutboater n gemak.
Dij as noordeling is geboren
kin dat nait bekoren.*

Emo H. Edens

t Is stil in kerke

*t Is stil in kerke
allain t geluud van buten dringt deur.
Gain mins duurt wat te zeggen.
De kuch van n man deurbrekt de stilte.
Gounent kieken noar hom,
din is t weer stil in kerke.
Inainen lopt de köster deur gange noar veuren.
Zo te zain het hai wat uut te leggen.
t Gerucht geeft n kilte
op d'verhogen draait hai zok om.
Zien stem klinkt deur de stille kerke:
"t Örgel swiegt, doarum is t stil in kerke."*

Emo H. Edens

Hail kaalmaan luit zai d'auto omdeel glieden noar de ingang van de parkeergaraazje. t Rooie licht van de slagboom flikkerde op. Vout komt van gaspedaal as zai de koartjesmaschine in t vizier kriegt, n apperoat woar zai aiglieks nooit overweg mit kin. Hai kiekt mit n schaif oog overzied en sloekt eem. Hai wait wat der gebeuren gait.

Zai rekt heur haals oet en kiekt, mit kop in nek, zo wied meugelk over de motorkap noar veuren. Din stuurt zai, terwiel zai heur oeterste best dut de randen aan weerskanten van de smale inrit nait te roaken, d'auto noar t duvelse apparaat. As zai der noast stait holt zai ho. t Portierroamke zoemt omdeel, n kille luchtstroom dringt d'auto in. Hai huvert en doekt in kroag van zien jas. n Lichte rillen giert hom over rug. Onderwiel begunt veur heur t aaiweg weeromkommend probleem: heur té kôrte aarmkes. De versnellenspook stait in zien vrij. Zai riekt zo wied meugelk deur t roam hìn noar boeten. Jammer, de eerste pogen mislukt. "Hest hom?" vragt hai. "Nee, net nait!" zegt zai en zet tanden in d'onderlip. Achter d'auto stoan inmiddels drij andere woagens mit zachtzoemende motor te wachten op heur beurt.

Der komt n ongeduldeg en stinnend geluid oet heur mond, terwiel zai zuk nóg verder oetrekt. Veur twijde moal griept zai mis! Weer vragt e: "Hest hom nou?" Heur venienege reaksie: "nee zoës, mien aarms binnen te kôrt!" volgt der votdoalek op."

"Man och man toch...", zegt hai hail stiekem veur zuk oet, mor wel zo haard dat t heur nait ontgait. Hail veurzichtig en kaalm stelt hai veur dat zai heur vaaileghaidsgorrel beter eem lösmoaken kin. Din zol t vast en zeker wel goan.

Noast hom wordt mit n kordoate rieten de gordel löskoppeld en eerst hail haartstochteltk aan de versnellenspook draaid en rommeld, zodat hai hoast baang is dat dizze wel ais òfbreken kon deur aal dat hardhandeg gefriemel en gedou. Din wordt mit n krrrrrrrrrr de handrem aantrokken en pas dìn vout van koppeling òfhoald. Nou komt heur haile bovenligoam tou t roamke oet bogen en steekt zai heur aarm vannijs zo ver meugelk richten de gruine knop van de koartjesautoat. Zai stint hierbie zo haard dat de sjeffeur van de (in tied) achtste auto achter heur om zuk tou kiekt en zuk òfvragt wat der wel nait te doun is.

"Lukt t nou wel...?" vragt e en verknutert zuk over de situoatsie. "Nóg nait!" gromt zai. "Tjeetje..." mompelt hai. Hai kreeg der aal meer lol in en doekt n lutbietje verder vot in zien kroag. Beter mor van nait dat zai zigt dat e n lelke grimas om snoet het. Ook pogen drij en vaaier hebben geen rezeltoat. As de eerste 'gloeierende gloeiende...' deur de auto gaalmt, het hai al n zetje pien in t lief van t onderdrukken van t lagen.

Din wordt zai zichtboar écht hels in hakken en mit n rooie kop, waarbie heur nog nét nait de rook tou d'oren oetkomt, sist zai hom tou: "Astoe t beter kinst, din dust t in t vervolg zulf mor!" En op t eigenste moment dat ze hom dat tou biet, lukt t heur inains tóch n koartje te pakken te kriegten. Automobilsten achter heur steken t laange wachten nait onder stoulen of banken en toetern der op lös. Schoon t apperoat n koartje oet spijt en slagboom in t ìnd komt, mout hai t nog aaingoal ontgelden. Zai dut hom aans niks as

oetfoetern. Eerst zwiegt hai, mor omreden zai draaigt hom n habbedoedas te verkopen begunt e hail haard te lagen. Dat geeft aanlaaidens tot nóg heftiger reaksies van heur kaant. Man oet twijde auto stapt oet en komt noast heur stoan. Of der problemen binnen, wil e waiten. t Hoge woord komt ter oet. "Nou meneer," zegt zai, "ik bin nou ainmoal klaain van stuk en heb óók nog van die kôrte aarmkes. En dij slongel hier," gaat ze wieder en wiest noar heur kerel noast heur, "hai hier maint dat hai doar de gugel mit hebben mout. Ik zee tegen hom dat hai in t vervolg zulf mor oetstapt en n koartje oet t automaat hoalen mout." De man dij t aanheurt trekt scholders op en loopt weerom noar zien aigen auto. Intied stekt hai doem omhoog noar de laange rieg wachtende auto's.

De vraauw mit de kôrte aarmkes parkeert de auto hail vakkundeg op n stee dij aiglieks veur twij auto's bedould is.

n Uur of wat loater zit hai bie t oetrieden zulf achter t stuur. Hail kaalmaan noadern zai de oetgang en juist op t moment dat zai zegt: "Nou magst t zulf beter doun!" springt t licht op gruin en mag de auto zunder dat t koartje òftjekt wordt de parkeergaraazje oetrieden. Zai kiekt stief veur zuk oet en zegt gain woord...

Allain

*pet waait mie òf
gainain dij t vernemt*

*t begunt te hoageln
gainain dij t heurt*

*gaanzen ien lucht
gainain dij t zugt*

*fiets noar hoes
gainain dij wacht*

*bin allain
gainain dij t wait*

Bertus Spelde

Kremoatsie

*Aula twij
Berend is oet tied*

*onnure verhoalen
sloere woorden
klaimse zinnen
mieterge bloumen
bakstege troanen*

*domnee kwaalmt
meziek met n trompet*

*n vraauw slopt as leste binnen
en hoelt op achterste rieg
haarder as veuraan
en is as eerste weer vot*

en ik wait waarom

Bertus Spelde

Genottern

*Wie mouten veul meer genottern in dit leven,
nait zo ondankbaar wezen, en veul meer laifde geven.
Veul meer genottern van de mooie dingen,
zoas van de vogels, dij smörgens hail mooi zingen.
Wie binnen nait meer zo blied mit datgene, wat ons is
geven
en moaken doardeur n grode rötzooi van ons leven.
Kiek noar de zonne dij bienoa elke dag schient,
of noar de moane dij noa elke nacht weer verdwient.
Steerns dij elke nacht weer veur joe aan t firmament
stoan
en iedere keer mor weer branden en nait uutgoan.
Minsen dij nait meer mitnkander deur ain deure kinnen,
de laifde gait verloren en is nait trugge te winnen.
Doarom kiek noar de mooie bloumn dij der bliuen
of noar de regen, dij de plazzen loat gruien.
Sommege minsken binnen blind, om wat ze wullen nait
ging lukken,
dus moutn de aandern zuk doar mor veur bukken.
Loaten ze toch goan genottern, van de klaaine dingn in
heur leven,
dat zel ze veul meer voldouning goan geven.
Loat ze goud kieken noar de omgeving om heur tou,
den kriegten ze t genottern van geluk wel weer gaauw.*

Edo Staal

Tena-Lady

*bin nou n bekende dichter
mien vattiende bundel is net oet
en guster waas ik weer op TV met snoet*

*din liek ik ook nog ais op George Clooney
dus heb aaltied kovvie kloor
veur de wichter dij wachten
op mien handtaiken of n geboar*

*op tenail gooien ze onnergoud noar mie tou, ook zowat
maals
wichter binnen al wat older en krieg gain leutje tanga's
noar de kop
mor grode heupslips en lest haar ik zulfs n step-in om
haals*

*t is mor goud dat corsetten oet de mode binnen met heur
riegten
en over t gevoar van tena-ladies wil ik verder zwiegen*

Bertus Spelde

Aigen schuld. Den haar zai hom mor geven mouten woar e om vroug, zoveul was dat nait en zai haar genog sinten. Hai wis aal laang woar sinten lagen, doar ien kaast, ien houk van achterkoamerke. Kaast was altied ôfsloten en zai was ainegste dij sleudel haar, opburgen ien schoetbuus.

‘Mag k poar guldens lainen,’ haar Okke nog oddênlek vraagd. Vraauw Taaismoa keek hom kwoad aan. ‘Wat denkstoe wel nait, doe doene boksemschieder. Plak ien hoes is aigenlieks aal te veul veur die, mor ja, gainain wil die ien hoes hemmen mit dien doene kont en luie reet. Ik help die te minnent nog wat. Mor van mien sinten blifstoe ôf!’

Okke was noar baistemaart west. Ien dôrpskroug haar e goud mitfeest mit kammeroaten. Ze waren aan t koarten west. n Poar moal haar e aal wat wonnen, mor net zo gaauw was e zien poar sinten aal weer kwiet. Hai haar ook aal oareg wat bier op, kammeroaten wollen hom nait meer geven. ‘Hes ogen op haalf zeuven stoan,’ zeden ze tegen hom en ‘zunder sinten gain dieverdoatsie.’

Toun Okke noar kaast mit sinten laip, kwam vraauw hom achternoa. ‘Doe niksverdaainer, doe niksnut, doe blifs bie mien sinten weg.’ Okke bedôcht hom nait, pakte töffbiel en haauwde heur op kop. Vraauw begon haardoet te reren en toun sloug e nog n moal tou, mit schaarpe kant van biel. Hai haauwde zo haard, dat biel heur ien kop steken bleef. Zo, aigen schuld, dikke bult. Hai trok heur noar achterhoes, pakte kaastsleudel oet schoetbuus, laip noar kaast en von t deuske mit sinten. Zo, zesentwinneg guldens mor laifst. Dij grode vrekkin. Hier kon hai wel evenkes mit veuroet. Kammeroaden zollen opkieken Bier en koarten glommen hom al tou.

t Was nog haitied drok ien kroug. Okke gaf n rondje veur haile zoak. Kammeroaten keken doar wel van op. Zo haar e niks meer en mos e ales lainen, zo haar e n buus vol sinten? Mor joa, wat kon heur dat schelen, ze speulden geern mit. n Wicht haar opains ook hail veul aandacht veur hom, leunde aaldeur stief tegen hom aan. Dat bevil Okke wel.

Boer kwaam thoes van t laand, koien en schoapen vouern. ‘Hes n kop kovvie?’ raip e, mor der kwam gain antwoord. Woar was vraauw, t was doch kovvietied? Mainstied raip zai aal dat kovvie kloar ston. Hai laip deur koamer hìn noar achterhoes, zaag deur van koamerke open stoan. Hai laip noar binnen. Doar laag vraauw, ien n grode plas mit bloud, biel dwars deur hazzens hìn, zo dood as n pier. Wat mos e doun? Wel haar dit op zien gewaiten? Noatuurlek, dij Kluun, dij verrekke lamlul. Hai haar hom nooit vertraauwd. Waarken, ho mor, altied doen, altied haand opholden. Hai keek ien kaast, deuske mit spoarsinten was vot! Hai mos vot noar veldwachter tou!

Okke was weer drok aan t koarten, kammeroaten om hom tou. As e weer wat won, gaf e n rondje. Jonglu moggen hom geern. Tsjongejonge, wat haar Okke n sinten vandoag. t Wicht zat tussentied haalf bie hom op schoot, mit heur

waarme gat te waigen op moat van meziek, Okke kreeg t ter waarm van.

Toun stapte veldwachter Proem noar binnen, recht op Okke ôf. ‘Doe mos mitkommen, doe hes vraauw Taaismoa doodhaauwen.’ Proem trok wicht van schoot ôf, pakte Okke bie arms, sleepte hom noar boeten en zette hom op boerenwoagen, op weg noar gevangenis ien Stad. Kammeroaten en aner lu raipen hom tou: ‘Doe slachter, doe moordenoar, ze mozzen die ophangen.’ t Wicht sloop stiltjes vot, zai schoamde heur kapot. Okke begreep der nait zo veul meer van, zo doen was e. Hai begon zomor te zingen over psalm zes, *Straf mie nait ien joen kwoadhaid, Heer, pieneg mie nait as Joe vergramd binnen.* t Leek naargens op.

t Wer aal drokker op t Groot Maart en om maart tou. Al n poar doagen leden haren ze n schevot baauwd, mit poal en ströp. Joa, ströp hing aal kloar. Dat was juuste straf veur Okke Kluun. Niks gain groatsie van keuneg, zo as e vraagd haar. Hangen zol e, n moordenoar as hai mout juuste straf kriegen. Vandoag, persies om 11 uur, zel e ophongen worren. Beul ston der kloar veur, swiegend, mor ogen sprakken boukdailen.

Doar kwam kaar aan. Minsen mouken roemte. Okke ston midden op kaar, hai haar allinneg mor n hemd aan, n doodshemd, as taiken van zien aiwege zunde. Hai keek vertwieveld om hom tou, mit baange ogen. Twij rakkers stonden aan weerskanten van hom, hillen hom bie zien arms vaast. Kaar stopte veur t schevot. Rakkers grepen hom bie hemdsmouwen en laaiden hom van kaar ôf. Hai mos n holten trap noar boven lopen op t schevot en doar onner ströp stoan blieven. Rakkers draaiden hom om, mit oetkiek op t volk. Beul laip noar hom tou, draaide zien arms op rug en bond arms stief tegen kander aan. Ook zien bainen werden stief tegen kander vastbonden. Toun hing e ströp om haals van Okke.

Minsen keken mit ôfgriezen tou: aigen schuld, dikke bult. Mor doch, zai haren ook meelie. Wat hemmen joe aan zo’n leven? Hou kinnen joe n minsk, ain dij joe ook nog hulp, zomor kop ienhaauwen? Okke keek strak veur hom oet. t Waas of leven aal oet hom verdwenen was.

Laange wiezer van toornklok sprong op twaalf en klok sloug elf sloagen. Op elfde slag persies verkocht beul Okke n beste peuter ien rug Okke. Okke tumelde veurover van t schevot, kop knakte hom mit n klap achterover. Doar hing e. Minsen zagen hom nog n tiedje stuuptrekken en doun was t doan. Okke hing doodstil. Minsen waren ook stil. Mouten joe zo vrezelk aan joen end kommen?

Ze laiten Okke doar tot drij uur hangen, as woarschaauwen. Nog laank bruukten minszen zien ophangen as veurbeeld. As ain wat gelok had haar of aargenswoar goud oetkwaam, den zeden minszen: ‘Doar bist beter ôfkommen as Okke Kluun.’

meschain nog t verhoal

meschain nog t verhoal van dij moal dij twij moal dat
atoombom vil
wie konden tel nait bie holden van zoveul doden en nait
trug vonden paarten van mînsen
vraauwen en kiender zo as altied eerst
manlu ien gelid

meschain is t muite weerd om noa te goan wanneer
volgende atoombom valen zel
mit opnijs
nait trug vonden paarten van mînsen nuimd as
biekommende schoa

meschain is n gedenktaiken den op zien plak om te
besevven
dat nait trug vonden paarten van mînsen zok atoombom
nait herinnern

leutje wicht van negen spelt eerste woorden van heur
eerste verhoal

zai spelt: k bin n wichtje en k bin n barbiepop en
sums wil k n wichtje wezen en sums n
barbiepop en
doarom wizzeln wie van gedachten van
dat vien k t mooiste
dat wie van gedachten wizzeln
dat k wait woarom k oarzel
dat k doarom ledders spoar

wiend stôrmt en bui hoost zo as oarde zok wikkelt ien
haarstkleur
valend blad ien bieainveegde stoapels
aal ien vroagtaikenperspektief van: waar blijft tied

leutje wicht van negen spelt vroagtaikenperspectief ien
ain moal goud
ze kikt mie aan
– wat is dat: vroagtaikenperspektief

en opnijs heb k gain fezounlek beschaaid

woarom verbaargen mînsen atoombommen
woarom willen mînsen van niks waiten
woarom ontholden mînsen nait dat t gehail aan woanzin
zulfde is as som
van nait trugvonden paarten

leutje wicht van negen spelt ook som ien ain moal goud

k vroag heur mînsenmoat te spellen
ze zegt:
– dat kin k nait

zunder horizon kin k mînsenmoat nait veurspellen

Harry van Velsen

n nij pad

en ik moak mie n pad n nij pad n nij bochteg pad n nij
endloos pad dat nait doodloopt

mit n til

k loop ien grieze locht
raait boegt veur dwarrelwiend

ien t bie laans goan
nuim k noamen van onbekende ôllen
dij mit veurbedochte roade
toukeken:
woar n wil is is n pad

ik ben onnerweegs
altied onnerweegs
ien overtugen
dat ôllen t goud mit mie veur haren

doarom
moak ik mie n pad

n nij pad
n nij bochteg pad
n nij endloos bochteg pad
n nij endloos bochteg – nait doodlopend – pad

mit n til

Harry van Velsen

Grunneger Haiku's

Kat kuurt noar boeten
In twijduustern 'n zwaalfke
Dou ik nog jonk was...

Zunne gaat weer deel
Moan schient der aal achtertou
Scheuvels nait op boan.

Noaber het meleur
Hai het twij kaalverknijen
Swienen in t ies.

Jan Dijk

Alles sliet.

Doar stoan we nait voak bie stil. We leven ons leventje en ast nait tegenzit gaait dat mor aal deur tot t ènd der heer is. En wel denkt intied aan slietoage? Gainain toch? Aalhouwel der toch lu binnen dij der n dagtoak aan hebben om te onderzuiken hou slietoage te verminderen.

Slietoage begunt as bewegende dailen op òf over nkander bewegen. Denk mor ais aan rotsen dij oetslieten deurd at ter aingoal wouter langsstroomt of der op klettert. Ook schounen, klaaier, onderdailen in fietsen, auto's en motoren slieten. Zo binnen der hail wat veurbeelden. Om slietoage zo klaain meugelk te holden worden smeermiddeln bruukt. Dat kin vet, eulie of n ander middel wezen. Ook in ons liggoam zitten bewegende dailen woar slietoage aan of bie is: ellebogen, knijen, heupen, ogen en zo wieder. t Wordt smeerd deur sliem of vocht. Je mouten begriepen dat k doar nait zo veul verstand van heb.

Begun veureg joar was k tou aan n nije brillegloazen. Man in winkel wol mie geern n bril verkopen mor k mos eerst mor ais noar oogarts goan, heurde k hom zeggen. Noa bezuik aan dokter kreeg k bericht van t zaikenhoes dat t zeker wel zestien week duren kon aler k doar bie n oogarts terecht kon. k Heb ter achterheer zeten om noar n aander zaikenhoes te kommen kinnen. Da's lukt. Doar zee oogarts dat ter ainege slietoage aan t netvlies was. Meer wer der nait van zegd, k heb ook niks vragd. Dom vanzulf.

n Poar moand loater wazzen wie op vekaanzie. Bie t opstoan haar k mor zo pikswaarde vlek in t linkeroog, rechteroog was goud. k Bin aldernoast schrokken. Noa n pooske was vlek gries worden. Wie gingen toch mor fietsen. k Zee dat n kerktoeren, wied vot, schaif staat en dat in lanteernpoalen en hoogspanningsmasten boggels zitten. Vraauw zee dat t nait zo is. k Kon mie dat ook nait veurstellen. Soavends ontdekken dat t lezen ook nait meer wol. t Zal wel weer overgoan, mor dat was nait zo en week doarop binnen we noar hoes goan en noar dokter. t Lezen dee k intied aal mit n vergrootglas. Bie tillevisie kieken mos k op aanderhaalf meter òfstand zitten. Dokter het ter spoed van moakt en binnen twij week was k in t zaikenhoes. Mor och laive tiedpot nog aan tou, doar zaten veul meer mensen mit oogkwoalen, k was nait ainegste. Mien baaide ogen werden bekeken deur n oogarts noadat k aal n poar druppen in ogen van verpleegster haar kregen, veur grotere pupillen zee ze. Nog n moal of wat druppen veur t verdoven en wachten tot k bie n ander oogarts kwam. Doar wer n infuus in arm stopt en wer der vloeistof inspoten. Votdoadelk kwam dat in baaide ogen en werden geliek foto's moakt van ogen, t wer verlicht mit n haile fel stoand lichtbaalkje dij van ain noar ander oog hinneweer bewoog. Dou t veurbie was en k rondkeek was zaikenhoeskoamer rose, hail vrumd. Langzoam aan kwam

normoale kleur weer terug en muren weer wit.

Dizze oogarts zee ook dat k slietoage aan t netvlies heb. t Wordt Mecula Degeneratie (MD) nuimt en k begreep dat elk t kriegen kin. Der binnen twij vörms n.l. natte en dreuge. Bie natte is der nog wat aan te doun, bie droge hoast nait. Loat k nou 'mazzel' hebben dat k natte vörm heb. Nou ja, 'mazzel'?

k Heb oetleg kregen. Om de zoveul week noar t zaikenhoes veur n injectie in t oog. Doar komt gain ho meer aan. Kwoal kin ainegszins wat beter worden, geliek blieven of aarger worden.

t Geluk is der insloagen, t is nait minder worden, vlekken binnen vot en torens stoan wat rechter en in lanteernpoalen en hoogspanningsmasten zitten minder boggels.

Tillevisie kieken kin k weer, aal heb k wel muite mit ondertieteln. Kraant en bouk lezen dou k nog wel mit vergrootglas. Autovoaren gaait ook goud. k Mout zeker waiten dat k inhoalen kin en aans mor nait inhoalen. Dat mout k wel even leren. En motorrieden wil ook wel en is t inhoalen ja veul sneller. Mor bie bochten even rusteger aan doun.

k Heb wel muite om mensen te herkennen dij k tegen kom en das wel n beroerde boudel. Ze kinnen wel denken dat k aigenwies ben en heur nait zain en groeten wil.

Dou k weer veur n injectie in t zaikenhoes was heb bie oogarts vragt of der ook n foto van moakt worden mag as k injectie in oog krieg. k Wil zulf ook wel zain hou dat ter oetzig.

Verpleegster het ter gain foto's mor n filmke van moakt. Nou kin k zulf ook ja zain hou dat in zien waark gaait.

t Is intied al n joar leden dat k achter nije brillegloazen aan bin west en te heuren kreeg dat ter wat loos was mit mien aine oog. As der eerdoags toch n nije bril komt, hoop k dat t zicht ook beter wordt.

As vragt komt wat mie mekaaier zeg k, as t lieden kin: 'k Heb te veul zain in mien leven en daarom heb k nou slietoage aan t netvlies.'

k Wil der beslist gain spot mit drieven, t Is aarg genog. k Mout mie der bie deelleggen dat t nait aans is. Mie der drok om moaken en over kloagen helpt ook nait en t wordt ter ook nait beter van, dus ...

k Goa der vanoet dat t wel goud komt. Der binnen genog mînsen dij mit ain oog kieken kinnen en dij binnen ook bie pad en weg.

As t zo blijft mag k nait kloagen, en dat dou k ook nait. k Blief positief. Der binnen mînsen dij t aarger hebben of n aargere kwoal hebben. Kiek mor ais in zaikenhoezen en verpleeghoezen. Mor ja, t is en blijft wel mien probleem.

Mor k blief toch wel mit mien vragt zitten: Heb k te veul zain?

As zummervekaanzie veurbie is, begunt t handbalseizoen. n Periode mit veul malheur deur te min trainen. Der wordt aal lusteg op lös handbald waarbie spieren nog nait dat kinnen wat men geern wil. Doarbie is t handballen veur mennegain ook n oetloatklep. Spanningen van deur-de-weekse bezegheden op t waark of thoes worden soavends goudmoakt deur n training en pertijtje handbal. Even lekker oetleven, alle opkropte spanning der oet, kop leeg moaken en vanzulf ook t bewegen dat goud is veur lief en leden. t Is vrumd, mor tiedens n training lukt t aal wel, mor in n wedstried wil baal mor nait in t doel. Ze mikken aal aan te hoog of baal gaat net aan verkeerde kaant langs doelpoal.

Netje.

Dat zegt n student sociaal-geograaf dij toaveltennist of n geflipte twijde-joars student Slovische toalen, dij nog stiekem van zien OV-joarkoart gebruik moakt en in t zeuvende team van studenten volleyballen mag. Om mor nait t proaten over dij mit n tennisrekker aan tennizzen dut of dij handballer dij deur n goud betoalde sponsor deur t leven gaat as netjeslegger en baal tegen het netje legt.

Toch komt t netje aal voaker over lippen van handballers. n Vergizzen denk je. Mor din heur je zeggen: “We kwammen nait in wedstried, terwiel dat tegenstander in eerste minuten aal drij keer baal tegen t netje legd haar.

Vrouger legden handballers baal nait tegen t netje, mor lelden, knalden, streepten, kogelden, vuurden of schoten t leer gewoon tegen taauwen aan. Verschillende woordkeuzes.

n Dag van n vrougere handballer zag der in deursnee ook hail aans oet as dat van zo’n betoalde netjes-legger.

De vrougere ston smorgens aal om zes uur op. t Was duuster, kold, regen kletterde tegen roamen. t Stoetrommeltje vol stoetjes, mit kees en spek, ston kloar noast thermosvles kovvie. Regenpak aan en op fiets noar t waark, wat geouwehoer mit collega’s en din aan t waark. Om vaier uur noar hoes, kopke kovvie van zien vraauw, even mit kinder speulen en mit sporttas onder snelbinders op pakjedroager en radjes noar sporthal.

Noa training ston t klikkje kloar, vraauw en kinder haren aal eten. n Stampotachtege substantie wast t mainstied, smoak kon der net mit deur. Trainer gaf voak nog even weer tekst en oetleg van wedstried van òfgelopen vrijdag waarin nait alles goud ging, van dij gevolgen dat ter din ook voak n smoakje van aanbraand eten aan zat.

Noa t eten laankoet op bank en even ogen dicht bie waarme kolenkaggel. n Haalf uurtje, nait laanger. Din kwammen lesbouken op toavel. Studaaiern op aigen kosten. Oavend-schoul gaf veul hoeswaark. Om n uur of elf valen oogkleppen sikkom dicht en schoot hai in bèr, achter t gebraaide onderbroekje, muid mor voldoan en om zes uur der weer oet. Dat is hail wat aans as mit dij ‘netjes legger’. Dij komt smorgens om haalf tien van bèr, noadat hai eerder melkboer verwenst het, dij altied zo vroug deur stroat toetert. n Croissantje oet oven, n sapje en n vluchtege

blik op Teletekst. Radio aan. Din in zien bolide noar sporthal, n haalf uur waarmlopen, spieren lösmoaken en baal overgooien en verschilnde systeem oetpebaaiern en op t lest n partijtje. Douchen en stad in. Cappuccinootje op n terras, n poar bosschoppen doun en nog n keer trainen. Nait te haard, want boog kin nait altied op spanning stoan. Doarnea bie videotheek langs, twij inlevern, twij hoalen. Oavend is nog laank. Thoes mit tillefoon n Pizza bestellen. Mes en vörk kloar, vles Cola light noast hom en laankoet op baank video kieken. Even tot rust kommen omreden hai mout weer op schaarpe stoan veur volgende wedstried om baal tegen t netje te leggen. Om haalf ain schut hai bèr in, muid mor ook mit n voldoan gevuil en aanderdoags der weer ‘op tied’ oet.

Wedstried wordt speuld en din komt t ter op aan.

Binnen joe ook zo ain dij deur de week oardeg is, veur elk n luusternd oor het, en elkenain goudgemutst aan t woord let? Of binnen joe in n wedstried zo’n aldernoaste, vrezelke etter veur scheidsrechters en tegenstanders terwiel dat joe dat aiglieks op t waark nait binnen?

Schoamachteg is t nait as joe dat ook zo vuilen, je binnen gain oetzundern. t Komt n bult veur, mor goudproaten is t vanzulf aal nait. Woarom mouten tegenstanders op t veld der aan geleuven van dij oetbarstens van opgekropte spanningen? Doar komt t voak wel op deel. Net even te haard n duel ingoan, hier of doar even n lel oetdailen of onverschilleg wezen op bepoalde en verkeerde momenten. Om zo te speulen, doar kommen blessures van en goa je zulm of tegenstander lappenmaand in. En is t dat weerd? Dij deur-de-weekse goudzak komt zukzulm aal rap tegen noa n haarde actie. Sums aal votdoadelk in t begun van n wedstried. Sums noa òfloop en sums pas soavends in hoes as hai veur TV of in lekkere stoul hangt.

t Is nait te geleuven dat n goie sporter plezaaier het van n oetdailde of n oplopen blessure. Mit zukse bedoulens gaat toch gainain t veld in? Mor veul te voak krigt tegenstander of scheidsrechter doar schuld van. Om zukzulm schoon te proaten?

Wat ook geregeld veurkomt is t òfreageren noa n foute beslissen van scheidsrechter. Din komt mie der toch n aldervrezelkste aargewoatsie op as gevolgen van kwoadens, teleurstellens of aargernissen. n Koppel speulers om hom heer. Veur en tegenstanders van beslizzen. Mor lu, houveul fouten heb joe zulf aal moakt in dizze wedstried?

t Zel wel ais goud wezen kinnen as elke sporter zuk bedenkt dat zien menaaiern van sport bedrieven voak dezulmde sport is as dij van zien teamgenoten mor ook van zien tegenstanders. Zulfs van scheidsrechters. Scheidsrechters dij doar ook veur heur plezaaier en in heur vrije tied stoan. Zunder heur gain wedstrieden, denk doar mor ais goud aan!! As elkenain doar reken mit holden wil, din mout elk zukzulm ais òfvroagen goan:

‘Ben ik zo’n aldernoaste vrezelke etter? IK NAIT, BIST BETOETERD?’

Ik bin n Grunneger. Van oorsprong heur, mout je waiten, want Ik woon ol bienoa mien huile leven in Attem, mor in mien haart bin ik nog aaltied n Grunneger. Zo, dat je dat eem waiten.

Nou stoan Grunnegers bekind om hun zuneghaid, stievehaid, bokkeghaid, zwiegzomhaid, aigenleks bedoelen vrunden sjachrijneghaid. En misschien is dat wel waar, mor ik bin doar n uutzundering op. Ie zal t misschien nait zain, mor ik bin de vrolekhaid zelve. Mor inderdoad, as ik om mie hìn kiek, den zai ik veul, joa huil veul sjachrijnege koppen. Mînsen kieken ontevreden, binnen huilemoal nait gelukkeg meer. Woar ie ook lopen, in stad Grunnen zulf, of in t boetengebiet in de provincie, overaal kieken de mînsen sjacherijneg en ongelukkeg. Mor, en schrik nait mînsen, ook in Attem woar ik woon en ook in Zwolle. En toun docht ik bie miezulf, zol der nou nait aargens in Nederland n plekkie of ploatste wezen woar mînsen gelukkeg en vrolek binnen. Aargens...

Ik besloot bie mie zulf es op onderzuik uut te goan en es huil goud rond te kieken en op te letten of ik ook aargens gelukkege mînsen kon ontdekken. Ik pakte mien rugzak, n schoon stel onderbroeken en wat schone sokken en ik stapte in buzze noar Apeldoarn. Doar komt de keuning en keuningin nog wel ains en ik dacht zo, doar zellen mînsen wel wat gelukkeger wezen. Wat denken ie? Nou, huilemoal nait. Net zoveul sjachrijneghaid as in Grunnen en as in Attem.

Toun docht ik bie mie zulf, ik mout netuurlek onder de grore rivieren wezen. Waant, doar, onder de grore rivieren, vieren ze aaltied carnavaal. Ie waiten wel die feestvierende en draankdrinkende en verklaide mînsen dij deur stad op grote woagens rieden en versnipperde papiertjes op stroate goeien. Belachelek aagelek, waant volgende dag mout t ollemoal weer opveegd worden. Mor toun ik er was, was er niks te doun. Dus, ie begriepen aal, allaineg mor sjachrijnege mînsen. Woar vin ik t geluk nou wel, dacht ik. Woar in hemelsnoam...

Ik besloot te langenste mor noar t boetenlaand te goan. Ik goa aargens hin woar zonne schient, docht ik. Doar zullen de mînsen vroleker en gelukkeger wezen.

Ik raisde mit train en noa n poar uur kwam ik in een dörpie op t plattelaand aargens in Zuud Frankriek. De lucht was strak blaauw, zun ston hoog aan hemel. Bomen waren ollemoal gruin van kleur, vogels zongen mie oren van kop. Ik luip rond, n beetje doelloos, stroat noa stroat, mor zag gainaine. Gain mîns. Ik kwam bie de dörpskerk uut, mit rondom de kerk n groot soortement plantsoen. Ik opende t ôlle iezern hek en luip t grindpad op. Links en rechts van mie zag ik veul gras. Hier en doar stonden klaaine rechtopstoande stainen in t gras.

Ik fronste mien veurheufd. Rechtopstoande stainen?

Ik luip over t gras noar ain van de rechtopstoande stainen.

Grafzaarken waren t, bedocht ik. Der ston n noam op: Jaques Tresoir, 7 joar, 5 moanden, 3 doagen, 1 uur en 10 minuten. Ik keek noar de zaark en kreeg troanen in mien ogen. n Kind, docht ik. Hier ligt n kind begroaven en ik stoa hier om noar geluk te zuiken. Ik luip noar n aandere zaark en las Guido Chair, 9 joar, 10 moanden, 15 doagen, 5 uren en 3 minuten. Ik was huil verdraitig. Ik luip nog laangs n aantal zaarken; 1 joar, 2 moanden, 3 doagen en 9 minuten; 14 joar, 4 moanden, 29 doagen, 16 uren en 12 minuten. n Kinderbegroafploats, docht ik. Hier liggen aalmoal kinder. Ongelukkig verluit ik dizze plek weer via t ôlle iezeren hek. Even loater kwam mie n ôlle man tegemout, rimpeleg en deur de zun broend. De man keek mie aan, bleef stoan en lagde mie vrundelk tou.

‘Bonjour monsieur,’ zee ik.

‘Bonjour,’ antwoordde d’ôlle man.

Toun zag ik dat de man n boukie om zien haals druig. n leren boukie aan n taauwgje. n Vrumd gezicht, von ik. Wèl droagt nou een boukie om zien nekke. Mor wat ik vreemd von was, dat de man zo vrolek was, terwiel wie vlak bie n kinderbegroafploats stonden.

De ôlle man keek mie aan en zee: ‘Joe binnen n boetenlaander hê. Dat zai ik aan joen kleren, aan joen witte kleur. Wat doun joe hier, in ons ôfgelegen dörp?’

‘Ik zuik t geluk,’ antwoordde ik. ‘Ik zuik t geluk, mor ik ken t naargens vinden. En jammer genug, ook in joen dörp vin ik t geluk nait.’

De ôlle man keek mie verboasd aan. Hai zee: ‘Joe vergizzen joe, meneer. Elkenain is hier gelukkeg, vuilt zich voak gelukkeg. Nou ja, nait de haile tied netuurlek, mor wel veul.’ ‘Elkenain gelukkeg? Dat kin toch nait?’

‘Waarom nait?’

‘Meneer,’ zee ik, ‘ik kom net van die begroafploats. Doar liggen aalmoal kinder begroaven. Hou kinnen ie in dit dörp den gelukkeg wezen?’

‘Kinder?’ De ôlle man keek mie verboasd aan. Kinder? Meneer, doar liggen huilemoal gain kinder. Doar liggen aalmoal volwassenen, maist oldere mînsen.’

‘7 joar, 5 moanden, 3 doagen, 1 uur en 10 minuten. Das toch n kind meneer?’

‘Nee meneer, das gain kind,’ zee de man. ‘Dat is de tied dij de dode gelukkeg west is. Elk moment dat wie gelukkeg binnen noteren wie in n boukie. En aan het ènd van ons leven worden de tiden bie elkoar opteld en kin je zain hou lang aine gelukkeg west is.’

De ôlle man nam zien aigen boukie van haals en las haardop: ‘18 joar, 11 moanden, 30 doagen, 19 uren en 59 minuten heb ik al geluk in mien leven kind meneer. Al bienoa 19 joar bin ik gelukkeg. Sinds dij tied droag ik ook n boukie om mien haals. Om mien geluksmomenten op te schrijven. Want dij heb ik veul meer as ik docht. Doar bin ik wel achter kommen. En ik zol tegen joe en elkenaine zeggen willen: ‘Noteer joen geluksmomenten, doar wor je nog gelukkeger van!’

Nippend aan mien glühwein denk k mit n glimlach op t gezicht aan òflopen Kerstoavend. Week of wat leden haar k soamen mit aander wichter n gezellege oavend mit n glas wien der bie. Gesprek kwam op kerstoavenddainst doar n gelegenheidskoortje bie kwam onner laiden van ain van mien vriendinnen. Wichter zeden dat ik ook wel mit doun kon. Mit wat teveul bravour zee k: "Ik dou mit!"

Repetities waren op wonsdagoavend ien kerk van Westermmen, kreeg k te heuren. Nijsgiereg mor ook wel mit wat schroom ging k der op òf. In kerk waren aal nuver wat minsens. Dirigent was der nog nait. Dij kwam te loat binnen stoeven, mit zoas ze zulf zee: snert nog achter de oren en op aander ploatsen. Dou ze mie in t vizier kreeg, werden ogen groot as schuddels: "Je bent er!" raip ze enthousiast oet. Elk nam zien of heur ploats in. k Kreeg te heuren dat k mor bie de soproanen staan goan mos. Pepieren mit muziek kreeg k ook gaauw ien handen drukt. Mor eerst mozzens wie inzingen. Dou ogen mor dicht en schud die mor hailendail oet. k Docht, zai het de gugel mit mie, mor deur mien ooghoaren hin zaag k dat elk dee wat zai zee. Dus dee k mor gedwee mit. Toonledders zingen, mamamama klonk t verschaiden moal. En nog veul meer oefeningen eer wie aan verskes zingen tou waren. Nou ja verskes, Christmas Carols. Mit ogen stief op pepier zong k hail zaacht wat mit. Lag dat nou aan mie of was t zo waarm ien roemte? Hè gelukkeg, der waren meer dij t slim waarm haren, roamen werden open zet. Wat ongemakkelk ging oavend veurbie. Woar was k nou weer aan begonnen?

Ainmoal thoes mor verskes beluustern op YouTube om teksten ien kop te kriegen. Zo kwam k twijde moal mit wat meer moud op repetitie. Veurtied vroug dirigent hou k t veurege week had haar. k Zee dat summege regels net n toon te laank waren. Mien lucht was op mor zin was nog nait oetzongen. 'Je moet ook zingen met ademsteun', kreeg k te heuren. k Zel wel slim onneuzel keken hebben, want noa t inzingen kregen we een reveroat over zingen mit 'ademsteun'. Herman Finkers het ter n sketch aan waaid, most zingen asof zitst te stinnen op plee, mit n taauw aan dien kop dij die richten t plefond trekt, en mit doem tegen gehemelte, zo ston ons dirigent dat veur te doun. Elk mos slim laggen, mor k haar nog gain idee wat ze der mit bedould. Tiedens t zingen ston dirigent veur ons te spirrewirren, haalfschaaid van tied haar k gain idee wat ter mit bedould wer. In pauze sprak k mit ain dij hail eerlieks zee: "k Kom nait veur t zingen, k kom veur t theoater van dirigent, dat is pregram op zuk". En doar haar ze geliek in. Mit aal dij verhoalen bleef elk wel ontspannen, en dat schient goud te wezen as je zingen willen.

Engelse les kreeg je der ook vergees bie. Ain van de alten vroug: wat is aiglieks n whomb? n Baarmoeder vanzulm mor k zel oetleggen hou wie dat zingen mouten nooit vergeten. n Whoooemb dee ze mit heur roodstifte lippen hail overdreven veur, gain womp op zien Grunnegers. Bie 'Away in the manger' ston ze veur ons mit n oetstreken gezicht oet te beelden dat ze n potje ien aarms haar. Om

dudelk te moaken dat we zaacht zingen mozzens om potje Jesus nait wakker te moaken. k Kin joe vertellen, zingen en laggen gaait nait soamen.

Keer derop wer t serieus. Dirigent heur bruijer speulde veur t eerst mit op piano, net zoas t bie kerstnachtsdainst ook goan zol. Zenen kwam bie mainsten boven. Dirigent zee dat we nait op de ströt zingen mozzens mor ontspannen. t Verschil kon je vuilen as je mit joen kop noar beneden zingen gingen. Zai draaide zok om en begon mit heur heufd tussen knijen te dirigeren. Wie mozzens t ook apmoal pebaaiern. t Haile koor ston dus op kop te zingen. Deur t oefenen, luustern, oetleg over wat dirigent aiglieks dudelk moaken wil mit bepaalde geboaren kreeg k alles bie nkander n idee woar t noar tou mos.

Dat mos ook want t was sikkom Kerstoavend. Goud op tied werden we verwacht om in te zingen. Elk was ien stemmeg klaid, hail wat aans as bie repetities. Doar waren braaide sokken, klompen, spiekerboksems en joggingbroeken hail gewoon. Dirigent was slim loat en mos zok nog omtrekken. Zai haar verkeerde boksem mit, doar kon zai nait in dirigeren. Gelukkeg is dörp nait groot, dus heur kerel kon t gaauw noabrengen. Kerk zat in tied goud vol en t was n mooie oavend. Foutloos was t zeker nait, mor elk haar der oareghaid aan en noa òfloop wer der waarden oetsproken over t koor.

k Haar nooit docht dat k ien kerk zingen zol, zeker nait tiedens n dainst. Mor hail eerlek, k haar der wel oareghaid aan. Bie n volgende gelegenheid dou k zekerwoar weer mit. Zo mien glas is leeg, neem mor gain twijde. Dommee zit k weer aan n nije oetdoagen vaast ...

parce mihi domine

The Hilliard Ensemble speulde toerloos deur toun saxofoon der over tou kwam en op oaventuur ging, d'högte in , doar woaraarngs meziek en parredies veur aiweg mitnkander binnen, n godswonder geliek.

Orkest wol in tied nait rècht om liek, mor luit t geworden tot t doan was ... en toun wui t stil, haail stil ...

Haart kneep mie dichte, dat gevuil van ofschaid is ja beden zunder domnij, veul te groot veur verdrait.

Jan Prins van Hanning

Moi, mien noam is Bertje, vandoag goa k veur eerste moal noar schoul tou.

“n Goie zoak,” ropt mien moeke aalaan. “Doe kinst din mit aander kinder speulen, dat is hail goud veur die, mien jong.”

Kiek, k bin t nait mit heur ains. In hoes, doar kin k haard lopen, op schoul mout k op n stoultje zitten.

Thoes krieg k wèl ais wat tussentieds, mor op schoul gaat juf mie oetstokken hou k t doun mout.

Dat zint mie nait. Mor ja, mien moeke is mien moeke, dij geleuf k deur dik en dun.

Nou is t din zo wied. k Heb aal nij goud aan, waarom is mie nait dudelk. Aal mien goud doar staaft Bob de Bauer op, op ain trui vin k dat schier, mor nait op aal.

t Gaait der nou wis op aan.

Mien schounen binnen verdullumie ook van B de B.

n Schiere tas, joa e, as t nog nait genogt is B de B, n shirt van B de B. Zulfs op mien bekertje staaft B de B.

k Bin der stoapel gek van, mor zo slim haar t ook nait hufd. Mor ain ding moak k mie grode zörge om, mien moeke het t mor aal over dij ronde gat van mie.

Zai zee dat lestend ook aan noaber dat k dat haar.

Wat zol dat weden? t Haar wat van doun mit n stoul, k zai t wel as t zo wied is. Mien moeke het van aal verteld van schoul en zo.

k Heb moeke stief bie haand. Kiek, juf staaft ons ja op te wachten, zo te zain bin k nait allinneg. Troanen biggeln mie over waang.

Kiek nou ais aan, Jan, Piet, Wim, Alie, dij kin k ja apmoal. Proat wot nou aans, mien moeke geft mie n smok, zai gaat op hoes aan. Mor k mag nog eefkes noaswaaien deur n klaain roamke. “Noaswaairoamke”, zee juf.

Jaskes aan n kapstokje, dou mozzen wie n stoultje oet-zuiken. k Wil n grüne.

Wie mozzen ons noam nuimen, dat duufde k sikkom nait. Juf haar in tied papierkes op toavel deellegd, wie mozzen mor wat moaken goan, zee juf. Lucht, wolken en zun, doar bin k ja goud in.

Vaalt nait mit om bekweemkes op stoul te zitten, juf ropt aalaan: “Stil zitten Bertje.” Inains gaat mie der n laampke braanden, dat is dij ronde gat, waar mien moeke t aait over het.

“Om tien uur din is der schaft”, zee mien pa, “din kinst dien tromke leeg eten goan.”

Doar zit ja hail wat in, stoetje, benoan, twij krekkers, n klaain fleske drinken, hou krieg k t op. Joa e, t is zo wied. Juf het ter mor drok mit, mor zo te zain is èlk aan t kammeln. k Krieg ter waarm van, t hoar nat op kop. t Is aal zo nij veur mie, hail aans as thoes.

“Groot wost doe nou,” roupen mien pa en moeke. Nou t zel ja wel zo weden, zo bekiek k t nait.

Mien trompke is leeg, mor k heb dörst, vleske zit leeg in mien rugtaske.

“Nog eefkes n vèrske zingen,” zegt juf. “Kip, kap kogel, Sunnermeerten is n vogel.” Kin k ja nait. t Het mit

lampionnetjes van doun, zee juf. Mor t is wel n schier wieske, dat wèl.

Kiek ais aan, mien moeke staaft al kloar mit mien jaske en taske. Din op hoes aan. Ain dag op schoul mien eerste, k mout nog zoveul, zoveul doagen. Dommee eefkes mit oogjes dicht op baank, dreumen van mien eerste dag op schoul.

ogen

k loop veur die oet

doe volgs mie

doe volgs mie noar dei mooie glensterstainen

k hol van zulke stainen

zai glenster as mien ogen

*mien ogen glenster omdat mien troanen glenster
mien troanen waiten dat k onzeker bin*

k wil dat mien ogen lieken op ogen van dat wichtje

doar ien dat aner laand

dat wichtje van t klimoat

heur ogen kieken rusteg

as of zai meer begript den ik

k wil dat zai mie aankikt

den vuil k mie zeker

mïnsen mouten noar dat wichtje lustern

mïnsen mouten noar mie lustern

noar wat wie te zeggen hemmen

van doar kriegen joe mooie ogen deur

as glensterstainen

veuraal as wie soamen laggen

Harry van Velsen

Onder Börgsweer, in Lalleweer woont generoatsies laank n boerenfamilie. Boer en zien zeuns binnen nait aal te nijmoods. Wél waarken zai mit trekkers, plougen en zichtmesien; heur zes peerden hemmen ze verkoft. Behaalve aine, n Bels op leeftied, gries van kop tot kont, zunder steert. Aigenlieks ist Derk zien peerd. Zai akkedaaiern goud mit zien baaide. Aandern hemmen der niks mit. Peerden binnen oet tied. Dizze het n waarme staal en n kaampke greunlaand noast ploats. Hai krigt hoaver, mor verdaint nait. Teminsen, hai dut ter hoast niks veur. Allenneg mit minnen; din is e aanspand en trekt woagen van hok noar hok. Manlu steken schoven op woagen. Hail sums zet e te haard aan. Din gaat woagen mit n schok veuroet en ligt ain van manlu op rog. Din ragen zai op t peerd, mor dij dut of e niks heurt.

As woagen vol is, wor e mit trekker noar schuur reden, om schoven òf te steken, in t goul. Nee, t peerd wordt ter nait muideg van. Wél het e veul last van muggen, om kop en kont. n Steert om heur weg te sloagen het e joa nait.

Derk zol Derk nait wezen as e doar niks op vonden har. t Winkeltje in dörp har wat tegen muggen: ‘citronella’. Juust, t ròkt noar sitrounen. Dat smeert hai peerd om snoet en kont. t Helpt n beetje. Sums ist net of peerd en Derk mit mekoar proaten. Voader kikt t kopschuddend aan. n Boer van likmievestje, denkt e din. Peerd har niks te kommersietsen: in staal ligt t waarm en t stro is schoon, hai krigt hoaver, vouerkouken en baiten. Hai is van waarkpeerd n sierpeerd worden. Derk is nait de dunste en ook nait de grootste. Hoast doageliëks ridt e mit peerd in t rond, laangs velden en wegen. Peerd is din krek t ros Beiaard; ie waiten t wel, dij in t laand van Dendermonde.

Hai is allenneg baang veur woater en vuur. Of en tou noar dörpssmid is din ook gain poelegrap. Hai krigt din nije iesders. Smid beukt der op om heur pazend te kriegien. Vonken vlaigen in t rond. Dij gloeiende iesders schroeien onder zien vouten. Peerd trampelt din in vrumde locht en daamp. Schoem om snoet, neusgoaten en ogen wiedwoagen open. Smid en Derk hemmen der muite mit om hom in toom te holden. Derk sprekt hom moud in.

Noa n uurke goan ze op hoes aan. Baaide bliede. As zai laangs vetwaaide mit koien kommen, slagt e haard mit iesders op stainen. Doarmit zegt e, zain joe wel, k heb nije schounen. Krek n held op sokken, k bedoul, op iesders. Koien bentern laangs slootswaal stokje mit. Derk is nait minder trots. Hai zit stridewieds keersrecht op t peerd, ain aarm achter rog. Veur t oog n echte Kerel-op-peerd.

Op t aarf let e peerd heromdraaien om voader en mouder te loaten zain hou mooi t peerd weer op bainen staat. t Peerd is bliede dat t eerst weer achter rog is. Hai runt eelsk deur t gruine gras. Eerst over n haalf joar mout e weer noar kerel-mit-d hoamer en vuur. Din wordt hai op scharp zet, om nait oet te glieden op bevroren poaden en wegen. Zulfs Derk het din iezertjes onder klompen.

t Doagelks leven is kaalm en rusteg. Veujoar, zomer, haarfst en winter kommen en goan. Op n dag staat e doar zo mor op t aarf, n grode greune mesien, heur kombain. Veur t

peerd zit t waark der veur aaltied op; hai is nou hoespeerd. Voader en bruier willen van hom òf. Peerden dij t hoaver nait verdainen, mouten t ook nait kriegien. Hai zet niks meer oet stro. Derk zet hakken in t zaand. t Peerd blift, hou din ook. Zien vreten zal e wel oet aigen buuts betoalen. n Haalf joar gain vuur? t Is net of duvel der mit speelt.

Op n zundagmörge rieden ze laangs daipswaal. t Is benaauwd. In vèrte kommen dunderkoppen in locht. Baaide worden bunzelachteg. Inains n haarde dunderstag. Knitternd slagt bliksem in daip. t Wotter golmt over pad.

t Peerd schrikt en naait ter oet, mit Derk op rog, noar ploats. Op staal stoan ze nog te trillen op bainen. Vanòf dizze dag binnen baaide doodbaang veur dunderweer. Derk wil t peerd gevuil geven dat e der tou dut. Zai goan sums wenakkers plougen en eerappels op rimen zetten. t Stelt nait veul veur, mor toch. Din staat ter n tiden in kraant: zoaterdag, de twijentwintegste oktober 1959 binnen der plougwedstrieden op t Kenoal. Wél binnen de beste plougers van t haile laand. Veur plougen mit òlle trekkers én plougen mit peerden. Zai goan der op òf. t Is nog duuster as ze op pad goan. Peerd veur wupkoar, ploug der op, en Derk op t baankje. Noa uren kommen ze aan. Van vèrren wappern vlagen heur tegemuit. Doar mouten ze wezen. Op t stoppellaand stoan al veul manlu, mit trekkers, of mit peerden. Derk schrift zoch in en betoalt vijf guldens inschriefgeld. Din mouten ze mit n kaander lötten; wél mout t eerst, en wél doarnoa.

Derk begunt as nummer dattien. As t zovèr is, wordt t Peerd veur ploug spaand. Derk strikt hom nog even over snoet, spijt zoch in haanden, en doar gaat t hin. Noa n uur wor der keken houveul meters zai moakt hemmen, en of plougvoeren goud recht binnen. Bie t meten baaintjert der om, mor bie gainain binnen de voren zo keersrecht as bie heur. Derk en peerd hemmen eerste pries wonnen! Derk krigt n sjaarp om mit kleuren van Grunneger vlag, en t peerd kraans om nek. n Fotograaf moakt kiekjes veur kraanten. t Verhoal van Derk en zien peerd staat aanderdoags in t Nijsblad van t Noorden, Winschoter Kraant en Eemsbode. Voader en mouder, en zölfs bruier, binnen der groots op. Soavends, noa kovvie, komt vlès mit òlle jannever op toavel! Zai proosten mit Grunneger haalfkes op Derk én peerd. De loatste har zien köstje veur aaltied köft.

Noura had het lest stuk van e busreis van Stad noar Opende wat onwenneg noar buuten keken. Het was hier zo leeg en verloaten. Grasvelden met koeien, lutje huuskes, gien drökte op stroat. Ze kreeg nog meer twiefels of ze hier wel goed aan doan had. Op aanroaden van een kennis had ze zich opgeven veur n vekanzie ien Grunnen. Ze was al zo laang niet meer vot west, want dat kon ze zich as alleenstoande niet permitteren. Nou t eenmoal zo ver was ... Heur zeuntje Samil zat op de baank achter heur met zien mobieltje te pielen. Hij had er al hielmoal gien zin aan.

‘Stom gedoe, wat moet ik daar tussen de koeien.’

Toen de bus voart minderde en de chauffeur heur geboarde dat ze te plak was, spoorde ze Samil aan.

‘Kom pak je koffer, we moeten er uit!’

Samil stende wat en trok zien koffer achter zich aan asof er tot e hazzes vol zat met bakstienen.

‘Schiet nou op Samil, treuzel niet zo!’

Bij de bushalte ston een wat oudere man met n bordje ‘Welkom op camping Polemonium’. Noura liep op hem af en stak haar hand uut.

‘Hallo ik ben Noura en dit is mijn zoon Samil!’

De man pakte heur koffer en ze liepen een zandree ien. Niet veul loater wadden ze bij de bungalowtent, die vief doagan laang heur huusstee weeden zol. Noura pakte heur koffer uut, al had je niet zoveel te bereddern. Samil was op een kampeerstoel neerzegen en had zien mobiel al weer te pakken.

Juust veur Samil had ze der veur kozen om toch goan. Ien de stad spoekte et jong de hiele dag op stroat om en ze was er zeker van dat doar niet veul goeds van kwam. Hij vertelde heur nooit wat er alpmoal ommaans had op stroat en ze was as e dood dat er op t verkeerde pad kwam, net as zien pabbe. Doarom toch mor eefkes uut de sleuren en noar de camping te goan en de rust te zoeken.

Niet veul loater zag ze uut een ooghoek dat een jonkje op een fietske met Samil aan de proat roakte en dat ze eefkes loater met zien beiden het veldje van de camping opliepen. Nou ja, hier kon er niet zoveel uitspoken.

Een haalf uurtje loater kwam Samil met zien kammeroadje weer bij de tent. Hij had een blauw fietske aan de hand.

‘Dit is Tim, mijn vriend. Mogen we een stukje fietsen. Ik mag deze fiets lenen.’

Noura knikte, zette water op et gas voor een kopje thee en veur de tent ien de zun zitten, met de voetjes op een bankje. De rust kwam over heur. Misschien was et toch niet zo’n gek idee.

‘Goeiemiddag mevrouw een bietje te plak?’

Een vrij stevige man met een guuteg gezicht stapte op heur ôf en schudde heur haand.

‘Kiek ik heb een deuske met wat bodschappen veur joe metnommen. Huuf je drest niet noar de winkel. Om zes uren kin je bij ons kommen eten ien de kantine. Nog wensen veur wat betreft dieet of zulkswat?’

Noura was verboasd, niet alleen vanwege het deuske bodschappen, mor ok vanwege et toaltje van de man, wat

vremd mor vrundelek klonk en ze best begreep.

‘Nee geen dieet, waar is de kantine?’

‘Vraag dat mor aan et lutje jong, die is net al eefkes bij ons west.’

Niet veul loater kwam Samil der aan en zette zien blauwe fietske tegen de boom.

‘Moi!’

‘Moi?’

‘Ja, dat heb ik net van Tim geleerd. Vet handeg. Ze hebben hier één woord voor goedemiddag, goedemorgen, hallo en tot ziens. Mag ik weer gaan spelen?’

‘OK’

‘Nou moi!’

Noura had de week van heur leven. Ze kwam hielmoal tot rust ien heur tenthuuske. Ze aten soamen ien de kantine en ze wandelde en fietste net heur buurvrouwen deur de buurt. Samil was de hiele dag, van smorgens vroeg tot soavends loat ien de weer, Slootje springen, vissen, noar verhoalen luusteren, fietsen en voetballen. Hij was as eerste wakker en had et brood al op toafel stoan as Noura der ogen open dee. En het stuut was nog niet weer opbörgeren of ze heurde: ‘Moi!’

En weg was der weer. Aan het ende van de derde dag kroop Samil zien moeke aan en gaf heur een dikke tuut.

‘Ik zou hier best willen wonen.’

Noura vuulde de troanen opkommen. Dat zol ze ok wel willen. Nee het is hier hielmoal niet leeg en verloaten. Het is gezellig, vol en soamen. Ze komt hielmoal tot rust. De minsen wadden zo oardeg en dichtbij.

Twée doagen loater mos Samil zien koffer weer ienpakken. Hij treuzelt nog meer dan op de hennereis. Veurdar er de bus ien stapt, vloog er zien kammeroadje Tim om de hals en veegde een troantje uut zien oog,

Eenmoal ien de bus, plakke er zien gezicht stief tegen t achterruut. Hij zwoaide en zien mond gijt open en dicht.

‘MOI!’

Ol’ weem

*Ploats van aanzoamhaid
en kaalmte*

*Ploats om ien stilte
te prakkezaaiern*

Ain stee om te sloapen

*Veur altied
is mor ain nacht*

Remco van Straten

t Was bie zummerdag da'k over gruine kaambe van boer Bakker hompelde. Haalfweg Swaart Achterweg was k al achter poest en evenpies loater zat k in onderwaal van t dode ìnde van wieke.

Rondomrond niks as eerappels en in wieke zulf stonden doethommels zo'k te vernuvern. Hier kwam ik weer tot miezulf. Dat zat zo ...

Schoule was al twij weke uut en ik haar nog gain verkansie-waark. Bie touvaal heurde ik dat er bie n kweker nog wel wat was, nait in t veld, mor binnendeure.

Pa wui zo niedeg as n zwien.

“Krigst van mie wel sinten, mor doar gaaist doe nait noar tou. Hest heurd?” Hai dee bain over fietse en vot was e, veegde der over.

Soavends wol hai achter in toene wat beproaten. Bie t hounderhok ston n gruine baanke, mor sigaretje draaien mos eerst.

“Toun rook neuze uut kwam, vruig e : “Bist al bie karton-nazie west of bie boer Mulder uut Sapmeer?”

“Al laank, der is van alles niks meer.”

“k Wil nog wel even noavroag doun, mor doe gaaist mie nait noar dij kweker.”

“Woarveur dat nait din?”

“t Is doar n hail male boudel, niks veur n boksempoverd.”

“Hou dat din?”

“Joa, ik wait nait recht, niks as Jan Hak in zien gemak.”

“Mor Joppie is der al n haile zet.”

“Kin mie niks verschelen, dij is kloar genug, mor doe bist n schouljong en dij mouten ze net hebben.”

“Hou hebben?”

“Dij naaiwichter doar moaken die zo wat te doun.”

“Dij heuren toch bie braaijerij Schmidt?”

“Doe kou van n jong, begripest ter ja niks van. Doar binnen gounent, dat binnen gain gewonen, willen niks as massie-zaailen en aander roare meneuvels, holst gain boksem op stee.”

Hail gelaaidelk kreeg ik hom deur, mor leuven, ho mor.

“Dizze roege wichter, mien jong, liggen slim slecht bie manlu, hebben grèlle ogen, most op verdocht wezen. Waist t nou?”

“Mor Joppie.”

“Most ook mor zulf waiten, k bin dr flauw van, goa der mor hìn.”

Moandagmörn zeuven uur was k bie schure. Nog gain tien tel loater was der n hail ploug van jewelste, wat haalfwazzen wichter, n ol kerel, n stok of wat vraauwlu en ook nog n toom jonge jongens.

Zo mor inains kwam dij aine kerel op mie tou en zee: “Hé voai, ook aan de schooi?” En begon zo mor mit wichter te kwedeln.

“Aine kwam dichterbie en vruig: “Bist vervast veur t eerst.”

“Joa, verkansie.”

“Oh,” zee ze en luip vot.

Toun de hoele ging, luip elkenaine schure in. Swaalfkes siddeldn in t rone deur stofnusten hìn.

Op lange toavels lagen bulten lange, dreuge takkies, net haaide. Onderstammen, heurde ik loater.

Ik bleef wat bie deure omhaspeln toun dij kerel zee dat ik op elke toavel genug takkies uut hörntje der opsmieten mos. In t veurbiegoan zag ik dat ze der bezzempies van muiken met n wierdroadje der om tou.

Eer ik t in de smiezen haar, was t broodetenstied en ging bie n vremde jong op baanke zitten, rogge tegen mure.

Noa schafttied begonnen vraauwlu sigaretjes te draaen. Aine dee dat mit pladde haand over dikke knije. Keet wui n lutje wereld.

In dij dook kwam der inains n vracht wichter op ons tou, wel twinteg man, as n koppel hounder bie t vreten ...

Gebandies van pa vloog mie deur de kop. Haart sluig mie in de strödde.

Veuraan ston n ritnale, n nuver ding der noast en ook nog wat aandern, deden niks as proaten en roggeln. As n weerlochtslag kwam dij kerel dr over tou en zee: “Hé voai, bist ter nog ja!”

Vraauwlu kwammen nog dichterbie en ik kon allinneg nog mor noar boven kieken. Toun zag ik inains Joppie bovenop n ledder. Hai maaide mit aarms in t ronde. Ik kreeg hom deur, zoegde locht noar binnen en lui wat haarde boeren, bōlkte t uut en ging der bie stoan. Ik heurde dat dat aine mins vruig: “Wel van dij baaide wilt hebben?”

Kerel zee inains: “Lot hom mit vree” en sluig mie tegen de kop.

“Goddaank,” dochde ik.

“Kom mor mit mien laive jong, zee t nuver ding en trok jong noar toavel tou.

As n hoaze bin ik noar Joppie kletterd. Doar hong ik as maal Jan aan ledder, hailmoal uut stuur.

“Goud acht geven Jampie, dij jong is nou zo mak as n branekkel, kin nait tegen heur op.”

Woeps, doar lag e, laankuut op rogge, net n kerelsdroake in locht. Wichie begon hom vot noakend uut te pulen en kirrelde hom overaal en naargens. Hai kon der niks tegen doun, schatterde t uut. Wat ging t ter heer.

“Ik mag hier nait recht over Joppie,” zee ik.

“Biste gek,” gnivvelde Joppie.” Wacht, doar komt dij moagere sprikke, dij gaat nou bonen strupen.”

Joppie kon der gain oge op stil holden, mor ik gaf sikkom kamp. Zai stinde t uut en muik ter gain haalfbakken waark van. Nog wat gepoest der bie en toun was t zo mor doan. Elkaine fieterde weer noar aigen stee en luiten jong liggen as n ìndje stopgoarn mit n bossie takkies as n schandebedekkertje en n buusdouk op t lief.

Mit kwam boas der over tou: “Is t weer zo wied, liekst ja wel n stoppelkadde, mien jong, k mag lieden dast doe heur ook wat te doun moakst.”

“Kom aan polten om t lief en aarbaiden. As n ropte hìnne kwam hai overìnde, slap as n schuddeldouk.

Ik vuilde mie nait recht vlogge en mieterde van ledder òf.

“Nou zain ie wat er van komt, weer aine uut stuur,” zee boas.

Vraauwlu begonnen vot te aggewaaiern. “t Was enkel veur

de sjeu. Mieghommel was geloksbonkie kwiet, wie mozzen aalgedureg weer van nijs.”

Boas het mie boetendeure tord en doar heb k n zet veur meroakel legen tot dij jeuzelhakke van n kerel op mie tou kwam en vruig: “Hé voai, nooit gain schooi meer zeker.” k Haar hom wel schoten, dit is niks veur n schouljong. Twij doage loater kon boer Mulder mie wel bruken op eeroppelkaambe. Aannomen waark, veul sinten, mor wel n verropte rogge, veur aiweg.

Vrouger en nou

*Kon je zuitholt kopen veur wat centen,
ik wait nait of joe dat nog kennen.
Wuiren de boodschappen nog op de latte schreven,
den kon je loater t geld nog wel n keer geven.
Hadden we n aktie, heitje veur n karweitje,
en mit poasen kregen wie mor ain eitje.
Sunterkloas kwam ongesteurd mit zien pieterboazen,
nou wordt der tegen protesteerd deur grode dwoazen.
Wie mozzen zulfgebraaide hempies aan,
en kregen wie in de wintermoanden levertraan.
Ging men noar de Veluwe op vekantie,
mor nait zo as nou, zunder mooi weer gerantie.
Der waren muntjes veur t gas,
wat toun hail normaal was.
Zulfs veur t elektrisch waren ze der ook,
en netuurlek was der ook euliestook.
De neutjes vaare gooiden wie in de kolenheerd,
mor dat was ook nait zoveul weerd.
Smörgens mos hai weer worden aanmoakt,
roar is maineg mins overspannen bie roakt,
Dou was der op de kiekkaaste nog vertier,
tegenswoordeg is t aal ellende en gain plezier.
Toun keken wie noar Top of Flop,
mor zowat is der tegenswoordeg ook nooit meer op.
Wie zagen Wie van de drie of Eén van de acht,
sums kiek ik wel, mor t is nait wat ik der van verwacht.
Der is huil veul en nog meer gezeur,
t ainege veurdail, t is nou in kleur.
Ast joareg wast, mogst op school traktaaiern,
lekker mit snoep, mor dat huifst nou nait meer te perbaaiern.
Dou har elk nog gain tablet of kompjoeter,
dat scheelde den weer verdomd veul gefoeter.
As ik an vrouger trugge denk,
is dit n klaain stukje dat ik joe schenk.
Netuurlek is der veul meer van vrouger en nou,
misschain goa ik doar n aander moal wel weer noar tou.*

Edo Staal

Op weg noar vrede?

*t Joar, ging stillegies noar t inde
t Nije joar begon van zulf
t Olle joar muik bliede
Gaf vreugd, verdrait mor ook zun*

*Het nije joar is kommen
Met vreugde en verdrait
Mor de mens met veule dreumen
Wait van de toukomst niks*

*Blief hopen en vertraauwen
Op de vrede en op de rust
En wil joen leven baauwen
Dat is veur veulen n must*

*Mor, mins, wil nait vergeten
Dat ook dien noaste vecht
Veur vreugde, vaaileg waiten
Das elk zien geboorte-recht*

*Al is din elk n aander
Elk is n mins geliek as joe
Mit vreugde en verlaangen
En vrede aan zien zied*

*Geef ruimte aan n kander
Veur vreugde en verdrait
Zodat in t nije joar elk aander
In die, zien aigen zucht*

*t Leven geeft zien vreugde
t leven geeft ook geweld
Mor zuik toch noar de vreugden
Dat is veur elk wat telt*

*Er leeft in minsen woede
Dat zuch ook uten wil
Neem d'aander in beschaarming
En dou mekoar gain pien*

*Zodat in t nije joar din is geboren
De ruimte veur verdrait en pien
Dij toch ook bie t leven heuren
Ook n weg noar vrede en geluk wezen kin*

Hillie Wildeveld-Tuizenga

Achtenzesteg joar leden zat k in eerste klazze van kweek-schoule in Winschoten. k Wol ja geern schoulmeester worden. Man wat haren we n gezellege klazze. Wie konden goud mit mekoar overweg. Onder mekoar wer der mainstied allain mor plat proat en doar werden we wel es deur direkteur op wezen. Ach wat, wie wazzen wie en doar mozzen ze mor reken mit holden. En eh ... wie konden n poar leroaren ook goud dwars zitten zoas onze zangleroar. n Hartstikke goie vent, mor hai mos meer noar ons luustern as wie noar hom. Man kon ook nog mit koarten tovern, goocheln dus. t Duurde mainstied wel n zetje veurdat e mit zien lezzen begunnen kon. Wie haren altied wel wat te zeuren. Op dizze dag ruip ain van jongs: "Eerst goocheln, meneer Vis, anders wordt t ain grote rötzooi." En Geert huil n pakje koarten in lucht. "Nee, nee, nee! Vandoage nait. Hebben ja proefwaark." Dit zee e netuurlek op zien Hollands. En as zo voak laggen we nou ook weer dwars. Klazze ston hailendal op stelten. "Na, kom den mor!" Evenkes loater stonden we verstd, wat man mit koarten kon. Wel n haalf uur laank was e aan t tovern. Toun e kloar was, was tied te kört veur t proefwaark.

Wie hebben hom toun nait meer ploagd. n Aander vent was bie ons ook voak de klos. Joa, biologie-leroar. Man wat wis dij man, mor n beetje van planten en daren. t Mainste las e veur wat in bouken ston. Menskunde was wel zien vak. Wie nuimden hom eerappel en dat betaikende dat e dom was. Op n dag hebben we n uur vrij omdat n leroar zaik is. t Was mooi weer en mit n stuk of wat jongs gingen we noar t paark, nait wied van onze schoule vandoan. "Hé jongs," raip n jong oet Pekel, "straks hevve we eerappel. Wait je wat. Mouten doar es kieken. Wat n mooie bloumen, dovenetels, maaibloumkes, peerdebloumen en nog veul meer. Kom wie pebaaiern van n poar bloumen aine te moaken. Kieken of man der achter komt wat of wie oetvreten hebben" Na, dat vuil nog nait mit, mor hou of t ons lukt is, is mie nou nog n roadsel, mor wie hebben t veurmekoar bokst. Wie wazzen nog net op tied op schoule en mit ons varen stapten we noar eerappel en vruigen hom, of hai ook wis, wat veur bloume wie vonden haren. Man bekeek ons moaksel van ondern tot boven, mor hai wis t nait.

Buurtzörg

Kunny Luchtenberg

Sleudelbos ligt veur mie op toavel. Ain sleudel is nait van ons, mor van buurman. Veur noodgevallen. Hoast vieftteg joar binnen wie buren. Buurvraauw is al oet tied kommen, mor hai kin hom goud redden.

Geert, mien man, komt thoes en vragt: 'Hestoe Hinnerk al zain?' 'Nee, noustoe t zegst, en gedienen binnen ook dicht. Der zol toch niks wezen? Stel dat e aarns op grond ligt.' 'Din haren wie dat al wel van aander buren heard, ducht mie.' 'Mou'k der al hìn?' 'Kinst nog n dag aanzain.'

Aanderdoags binnen gedienen nòg dicht. Wel zain wie Hinnerk zien dochter om t hoes scharreln. Loater komt ze bie overburen van t haim òf, stap in auto en gaat vot. Zai het toch ook zain dat gedienen dicht binnen? Het ze wel bie pa keken?

k Begun weer: 'Zol e griep hebben en op bèr liggen? Din kin k wel n paanje houndersoep hìn brengen,'

'Wie wachten t nog even òf, zegt Geert. Volgende mörn is der nog gain veraandern in t buurhoes. Ik zuik noar t sleudelbos, t is in tied n noodgeval worden. k Mout der mor hìn. Eerst aanbellen, der gebeurt niks. Din toch mit sleudel aan loop. Achter deur ligt n stoapeltje post, zeker van n dag of vief. k Goa noar koamer, moak wat lewaai en roup 'Hinnerk!' t Blift stil. In keuken staat niks op t aanrecht. Op laangeleste kom k veur sloapkoamerdeur en klok eerst aan, zoas t heurt. Niks! k Dou deur open en zai dat t bèr leeg is. Nou snap k der niks meer van.

Der is nog ain meugelkhaid, k goa verhoal hoalen bie overburen. k Vroag of zai meschain wat van Hinnerk waiten. k Vertel van dichte gedienen en zien dochter, dij bie heur van t haim òf kwam. Dat wie ons zörgen mouken en da'k der mit soep hìn wol. Buurvraauw vaalt hoast van stoul van t laggen, mor komt ook mit kloareghaid. Dochter was bie buren west, omreden dij wol boot van heur kopen. Mor woar is Hinnerk?' 'Waist dat din nait? Dij het n vriendin!'

Dat professor Luttje mit zien prachteg veurstel ooit nog es kop kepot, auto noar de sloop en regelmoateg ook zulf geestelk riep west is veur de sloop, haar gain weldenkend mins bedenken kind.

t Idee om de Grunneger toal weer terogge te brengen noar t onderwies is al wel n poar joar old. In ain van onze gesprekken heb ik dou wel es opperd: 'Elkenain dij t onderwies én de Grunneger toal n goud haarte toudicht, het al zokswat as n verhoalenbouk, of laidjes - mit of zunder spaigelploatje - en soms ook complete en op meziek zette vertoalens van kindersprookjes over Grunneger kinderkopkes streud.'

t Onverwachte antwoord op mien woarschienlek wat minachtend oetsproken opmaarken staat in mien hazzens, as in marmerstain, bikd: 'Hest groot geliek, Cees. t Binnen aal prachtege aanzetten. k Haar t zulf nait haalf zo goud doan as aal dij verhoaltjes- en laidjesmoakers, mor t blift n druppel op n gloeiende ploat. t Köst handen vol geld, mor t blift wotter noar de Dollard droagen.'

In kloare toal het hai mien vraagtaikens mit veul overtugenskracht wegpoetst en het mie zien kruustocht tegen onwaitendheid, willekeur, mor veural onbedochtsoamheid oetstokt. 'Waist wat t probleem is, Cees. Of en tou es n Grunnegs verhoaltje veurlezen of n laidje zingen, doar kommen we der nait mit. As t Grunnegs weer teroggebrengen wilt in t haart en in de harde koppen van pervinsiegenoten, den moust t baauwvaark vannijs opbaauwen. Nait op slempgeuten, mor op staarke stainen stiepen. De Grunneger toal mout volledeg weer terogge in de school, vief doage in de week en gain dag minder.'

Onder t motto 'As je nait meer dreumen duurven, verlust t leven zien zin,' is hai sikkom twij joar leden mit zien project van start goan.

Ie binnen vast wel benijd, hou e t kloarspeuld het om zien ideoal in praktijk te brengen. k Zel joe doarom n klaain tipke van de sluier oplichten.

Mor oeregaai, as k nog aan beguntied van t project teroggedenk, gaat mie de griezelen over de graauwel. Doarbie vergeleken was eerdbeven van Huizinge mor kinderspel.

Op 27 augustus 2018 het n trotske professor zulf in t klaaine dörpke Lutjeloo - waar aans? - 'Nije Grunneger Schoul' opend.

'Als je onze kinder weer Grunnegs gaat leren, dan kommen ze ja helemaal in toeze,' was vraauw De Boer al op twijde dag op hoge poten kleuterklasse kommen binnenstieveln.

'Wij konden t wicht mit schik hailendal ja niet begripen mit aal dij gekke uitdrukkens,' kluig de mouder stain en bain. Zo waren der meer ollu, dij gain goud woord veur nije aanpak over haren. Onderwies in de Grunneger toal? Lu op t onderwiesbero konden wel nait wies wezen. Professor het dij eerste doagen proaten mouten as Brugman om bedoulen aan ollu dudelk te moaken. Zoals n brugmanpreker betoamt dee e dat mit t neudege vuur, mor de vlam sluig nait over, eerder in de panne. Ooggetugen spreken zulvens van haarde klappen. Of dat de reden west is, dat hai zok noa twijde dag nait meer zain loaten het, bin ik nooit gewoar worden.

Hou kinder t vonden?

'Ie proaten net as mien opa en opoe,' zee Damian al op eerste dag tegen juf. t Klontk as n komplement en zo was t ook bedould. Woar professor Luttje volgens olders mit invoeren van t plat goud misschoten haar, was de keuze van juf Roos n schot in de roos.

'Moi, mien lutje grommen' zee blozende bloume mit heur pretogen smörgens tegen heur pupillen. Zai pruit honderdoet, mor luusterde nog beter. Nam n lutje schraifokstertje, dij t aans weschienlek ook stoer kregen haar, op schoot en zong veur t schoolbaange kind n nog laiver 'Suze Naanje'.

n Laive juf is n zegen veur kinder. Zai ging nait tegen ollu in, ging de diskuzzie mit olders nait aan en zee voak: 'Kom rusteg n moal binnen, den kinnen je der oetkieken.'

Zai won mit gemak de veldslag en olders om de vinger.

Waar professor Luttje in dij eerste stoere weken bleef? Kwoaie tongen beweerden, dat hai zok verstopt haar. Zai haren nait echt ongeliek. Allewel, verstoppen is n keus. Ook al het de professor zok doar zulf nooit echt over oetloaten, schoulinspecteur, mor ook zien aigen boas van t Grunneger Bero veur Toalonderzuiken hebben pannen op t dak oardeg rappeln loaten. De grote man, de denker en aanpittjeder van t GBvT het veur twijde moal weer praten mouten as Brugman om zien plannen oet te stokken. t Het hom op raand van omvalen brocht. Pas noa n dikke moand het t knarriegele Dafke zien weg noar Lutjelooster kleuterklasse weer teroggevonden. Zien òfwezegheid het gain schoa toubrocht aan t oorspronkelk plan.

'Opa komt op veziede,' zeden grommen mit neuzen aan roete tegen mekoar en dou opa in deuopen ston, wuir e hartelk begroude deur liesterkoor:

Juffie doar staat ain opa aan de deur

Fieke dom, fieke dom, fieke derrie dom ...

Wat kinder hom nait aal te vertellen haren, oortjes toetden hom der gewoon van. En zo waar as twij moal twij vare is, aal in t Grunnegs. Och, wat n plezaaier stroalde van dij lutje revelsnoetjes òf.

'Wat kinder in n moand toch leren kinnen,' het e dij dag wel honderd moal tegen juf Roos zegd.

Dat kriegen je dus as je kinder gelegenhaid geven om vrijjoet te spreken. Joa, juf Roos en heur kinder voulden zok as vizzen in t Lutjelooster Daipke.

'Wonen ie in Zuudloaren?' vruig Janneman onder t fruit eten aan professor.

'Hou bedoulst, mien jong,' zee de perfester vrundelk.

'Dat zegt mien pabbe.'

'Ong?'

In onvervaalt Grunnegs luit Jampie waiten: 'Ie rieden in n gele auto en pabbe zegt, dat allendeg gekke mins in gele auto's rieden.'

Dij Janneman. Doar mos de professor wel even van sloeken. Mor nait zo aarg as dij dag, dou hai t gele Dafke, zunder remsporen noa te loaten, in t Lutjelooster Daipke drieven zag. n Gelok bie n ongelok was, dat kinder der nog op tied oetkommen binnen. Van gelok proaten? Da's Grunnegs proaten.

Cees Maggelt

“Wilst ook lötten kopen?” n Vraauw mit n deuze kevotten staaft veur mie en kikt mie nuigend aan. “Veur t Rad van Avontuur”, zegt ze “der binnen hail mooie priesen!”

Ik twiefel en kiek op mien horlozie. Ik mout tegen 10 uur vanoavend thuus wezen aans worden mien ollen ongerust. As ik lötten koop, mout k ja blieden tot aale prieswinnoars bekind binnen.

“Wie begunnen om haalf tiene” zegt de vraauw. Nou, tou din mor. k Vind t ook wel spannend. Bin benijd wat veur priesen der binnen en wel ze krigt.

Vieftig cint t stuk binnen de lötten. Ik geef heur n rieksdoalder en mag vief kevotten pakken.

k Hoal de lötjes deruut en dou ze in d’buutse.

Bie ons kerke is n activiteitendag organiseerd om geld in te zoameln veur n verbaauwen.

De jongelu van de jeugdverainen hebben d’haile middag bezeg west mit auto’s wassen en aandere kluzzen.

Vanmiddag was der ook n rommelmarkt en n bazar. k Heb der mit mien ollu hin west.

Veur mien ollen was t n verplicht nummer. Ie mouten joen gezichte even zain loaten ja bie zokse evenementen, mor ik vond t hail schier en haar geern langer blieden wild.

Vanoavend is der ook bazar, verder sjoelen en spelletjes en din nog t Rad van Avontuur.

Soavends wil k der aiglieks wel weer hin. Mor k wait hou t din gaat. Pa wil mie brengen en hoalen en ze goan mie ploagen, want ze hebben best deur dat k der hìn wil veur de jongelu en de lol.

Mor k heb geluk. Mien oldste neef en zien vraauw komen op veziede. As k begun over de bazar wordt ter wel wat laggereg doan, mor mien ollu vinden t goud dat k der hìn goa en ik krieg geld mit om doar te besteden.

“Ast nou n pries winst bie t Rad van Avontuur en kinst hom nait holden op fietse din most bie t köster mor even bellen” zegt mien voader laggend. “Din komen we die mit d’auto ophoalen.” Mien neef het nog n beter idee, hai wil wel mit n aanhangwoagen komen.

Ik heur ze nog laggen as ik mit mien Moe noar d’schure loop om fietse te pakken. “Veul plezaaier hè!” ropt ze mie vrolek noa en dut de grote banderdeure van de boerenschure achter mie dicht.

En nou loop ik veur de twijde moal op de bazar en k vin t geweldeg.

Aalmoal bekinde minsens. De wichter van mien meisjesverainen, jongelu van de jeugdverainen, olderlingen en dioakens mit heur vraauwen...

De mainste minsens zai k altied op òfstand in kerke, mor nou zai k ze van dichtbie.

t Is hail gezellig!

Din klimt domie op t podium woar ook t Rad van Avontuur op staaft. t Is zover.

Elk gaat om t podium stoan mit de lötten in d’haand.

“Er zijn tien prijzen, we beginnen met de tiende prijs”, ropt domie en hai geeft n slinger aan t rad.

Hè, wat is dat ja spannend. Nee, dat nummer heb k nait. Tja, kans is mor klaain dat je wat winnen, denk ik bie miezulm. Mor din, bie de zesde pries heb ik t winnende löt. Veur n bepaald bedrag koamerbehang van de firma Wieske.

Och laive tied. Inwendeg mout k laggen. Stel die veur dat dij rollen behang doar legen haren. Din haar ik mien pa bellen mouten veur vervoer. Wat zol e roar kieken! Wat zellen ze nou roar kieken as ik dameet thuus kom mit n pries!!

t Is tied veur de hoofdpries! t Rad komt langzaam tot stilstand. Domie hold zien haand veur t winnende nummer op t rad om t extra spannend te moaken.

“Het laatste cijfer is een twee” ropt e. Even kieken. Joa ik heb 212. “Het middelste cijfer is een één!”

t Zwait brekt mie uut en mien haart begunnt sneller te kloppen. t Zel toch nait woar wezen?

“En het eerste cijfer is ... een twee” ropt domie. “Wie heeft twee - een - twee?”

“Ikke”, roup ik, “dat heb ik! Ik stap t podium op en loat mien löt zain.

“En de prijs is ... een kalf!” ropt domie. “Ter beschikking gesteld doar de familie Haaijer!”

Ik bin haildaal riddersloagen. n Kaalf? Wat mout ik nou mit n kaalf?

Minsens komen om mie tou stoan om te felesiteren. “Dien pa het der wel ruimte veur”, zegt der aine. ‘Kinst mooi verkopen, kinst geld beuren” ropt n aander. t Is ain en aal drokte om mie tou.

Boer Haaijer bulkt in mien oor: “k Bel dien pa wel even over t kaalf!”

t Het al laank 10 uur west en t is duuster as ik zo haard as ik kin noar huus fiets.

Mien moe is al noar t schure lopen dou ze n fietslicht d’loane op komen zag. Ze dut banderdeure veur mie open.

“Was t mooi?” vrägt ze. Ik zet mien fietse tegen de veurste zoele in t schure en zeg achter de poest: “k Heb de hoofdpries en de zesde pries wonnen!”

“Wat zegst?” ropt ze. Mor ik gun mie gain tied, ik run noar d’koamer en mien moe runt mit in t kielzog.

Ik smiet deure open en veur aine wat vroagen kin, roup ik “k heb de hoofdpries en de zesde pries wonnen!”

t Is in ainmoal stil en ze kieken aalmoal verboasd. “k Heb n kaalf wonnen en behang!”

“Hest doe echt wat wonnen?” vrägt mien neef. Ik kin aan zien gezichte zain dat e mie nait leuft. “Joa, echt woar!”

“n Kaalf?” zegt mien pa. “Joa, van Haaijer en behang van Wieske”, zeg ik.

“Zugst nou wel”, zegt mien pa “t haar nait veul scheeld of ik haar doar mit auto hìn mouten!”

Hier stoa k nou din. In d'schure.

Allinneg mor omdat dat leutje monster dinkt dat ik n kinderwoagen bin. "Boven en onder kin n baby liggen, mamme", zee ze.

Wat haar ik n mooie plekke. In d'houke van suitedeuren en t bureau. As de suitedeuren op feestdoagen open schoven waren, stond ik doar te pronken.

De man en vraauw waren net traauwd dou ik in de pas ingerichte koamer te stoan kwam.

Ik blonk aan alle kaanten. Nait allinneg omdat mien frame zo mooi blonk, mor ook van tröts. En wat haar k n rusteg bestoan. Ik kon wel rieden mor ik stond gewoon altied stil. En dou kwam der n potje, n wichie.

Ik haar eerst gain last van heur. Joa, dou ze begon te kroepen, vond ze t mor wat schier om zok aan mie op te trekken. Mor de man of de vrouw grepen heur din aaltied bie mie vot. Ook dou ze begon te lopen, huilen de man en de vrouw t wichie goud in de goaten.

Tot ... de ramp.

De dag van de ramp was op n wonsdag. De vraauw zol, zoas altied op wonsdagmiddag, met t wicht noar opa in Veendam. De vraauw haar t wichie netjes aanklaid en dou ze zulm heur jaze aan trok en deuren in t achterhuus op slöt deed, zag t leutje wicht heur kans schoon. Ze runde d'kamer in, recht op mie of en ging mit mie aan t rieden. Nait rusteg mor wild.

"Kinderwoagen", ruip ze. Ik stötte mit n knal tegen n stoule. Wat n lewaai was dat!

Nait allinneg geroas van vaalnde koppies en schöteltjes, van n theepot, n sukerpot en koekblikjes, nee ook van glasploaten. Mien glasploaten!

De vraauw runde d'kamer in, zag de chaos, en ruip kwoad "Wat hest nou doan? En wie mouten vot, GADO komt zo!" Ze greep t wicht bie n aarm en sleurde heur tot koamer uut. Ik heurde de veurdeure dichtknallen. En doar ston ik, mit mijn wieltjes maank diggels, suker en koekkrummels. k Kon wel janken!

t Wuir der nait beter op dou loater dij middag de man thuus kwam. Dou hai d'koamer in luip, keek e of hai woater branden zag. "Wat is hier wel gebeurd?" heurde ik hom zeggen.

Hij veegde de boudel bie n ander en doar ston ik. Ik vuilde mie zo koal zunder mien glasploaten.

Dou de vraauw bie huus kwam, legde ze aan de man uut wat t wicht doan haar, dat leutje monster!

"Wat doun we mit dat ding?" heurde ik de man vroagen aan zien vraauw en hai wees noar mie. Ik kromp in n ander. Nou zalst t hebben, docht ik.

Ik heb nog hoop. De man gaat kieken of hai nije glasploaten kopen kin. t Liekt mie zo mooi om weer in d'koamer te stoan en gewoon weer serveerwoagen te wezen!

t Wad

Getieden in n netuurleke regelmoat

t Leven zoas t nou ainmoal goat

Bewogen deur kracht van oarde, zun en moan

Zoas t aaltied was en deur zel goan

Zilte locht en stoevend zaand

Bewogen as deur n onzichtboare haand

Vogels, krabers, kokkels, gernoat

Wonderlik soamen, joe verboast achter loat

n Meroakels wezen doar achter diek

t Leeft en staarft in vruchtboar sliak

Zee dij geeft en zee dij nemt

Mor aaltied roemte loat en nooit remt.

Jakob Arbeider

Dubbeld

*n Rob dokt speulenderwies op zien prooi ans
n schoul glinsterende schubben vot vlucht
achter fiengoazeg net van n viskerboot.*

*Mit n riesholtak taikent jongkerel op zeestraand
n zeehond mit n harpoen deur t lief,
"aarme, aarme heerns toch"!*

*Baalzemd mit zolt liggen heerns doodstil ien t gelid
op n bèr van siebelsnibbels ien n widde schoal.
Veurzichteg pakt vent zien haand ain bie t stitje,
loat hom deur t keelgat glieden glik n robbenjonk.*

*Aan n wit/blauw blokte heernkaar-
haanddouk worden handen òfwisked,
verdient zien gewaiten op tonen
zunner n spoor achter te loaten.*

Jan Bos

Ale oavends gaat e op tied op bèr, dag is veurbie. Mor steevast, zunder wekker te zetten, wordt nachtbidder klokslag twaalf weer wakker. Hai knipt t licht aan ien keuken, zet theewotter op, kledt hom aan en gaat bie toavel zitten. Honger het e nog nait, mor thee vaalt der aaid goud ien.

Ien t achterhoes stonnen zien schounen kloar. Ien t gangkje het e zien jes aantrokken en muts opzet. Nachtbidder stapt te achterdeur oet.

Gain minsk dij tot dusver wat zain het, want t is apmoal achter ien t hoes. Gainain dij hom zain zel, elk slept. Mor ze waiten der aaltemoal van, van nachtbidder zien loop deur t dörp.

Ain keer haren bruloftsgasten n glimp opvongen, mor omreden ze haren apmoal n zeupke of zo had, waren ze der nait haaidal zeker van. n Aander moal haar n vrouge viskerman wat schemern zain, ducht hom. Ook n moal was der ain zaik worden en wer dokter midden ien nacht roupen. En woar twij of drij n gerucht aan loop helpen, binnen der aaid wel gonnent dij soavends opblieven en achter haalf open gerdienen zitten goan te koekeloeren of t zo is.

En t is zo.

Nachtbidder zien loop duurt nooit langer as n haalf uur. Elk denkt dat e din weer ien bèr stapt. Mor nachtbidder pakt n stoul te t achterhoes oet en n deken. Stoul zet e achter ien toen en gaat der op zitten, deken slagt e over knijen. Hai kikt ien lucht.

Sums drieven der dikke wolken, mor tussen aal dij donkerte deur zigt e nou en din toch n steern. Want doar is t hom om te doun, steerns, de nachtelijke sterren, zo as e ze zulf nuimt. Sums is t diezeg, mor din is moan der mainstied wel. Ooit het e as kwoajong Que sera sera zingen kind en zag e filmster Doris Day. Dankzij kauwgumplootjes kreeg e nog meer sterren te zain, Kirk Douglas, Marilyn Monroe. Tot e begreep, dij komen nooit dichterbie as op plootjes. Hai besloot: ik kin net zo goud noar ‘sterren aan de hemel’ kieken.

Zien pa haar hom aanwezen woar Poolster staat. Pa haar hom mit wiesvinger ien lucht Grote Beer oettaikend. ‘Woagen mit kromme duzzelboom’, zee pa. ‘En kiek’, zee e, ‘Orion nuimen wie Rief, n rief doar je hooi mit bie nkander swelen, kop mit tanden en n laange stal.’

Behaalve *Que sera* zingen, kon e t verske opzeggen van *Zeuvesteern*.

*Koekoek zat op Zeuvesteern
doar mooi wichter braaien leren.
Hier n steek, doar n praim,
wel het ooit zo’n koekoek zain.*

Zunder dat t ooit bedoulen west haar, wer e steernkieker. Op n duur was der gain steern aan lucht of hai haar der n verhaal bie, of n taimke, van overlevern of zulfbedocht. Dat t haile dörp wis van zien nachtelke loopke, doar haar hai gain wait van. Dat minsken hom oetmouken veur

nachtbidder, dat wis e nait. Hai wis t ook nait, dat ale daiven ien haile omtrek ook op hoogte waren en dat ter zodoude nooit ienbroken wer ien t dörp.

Tot op n oavend Alfred Hitchcock zien film *The man who knew too much* as nachtfilm op televisie komt. ‘Dat is nog ais aans wat as n kaauwgumplootje’ en nachtbidder gaat der braid veur zitten.

Net dij nacht wer der ien verschaaident hoezen ienbroken.

Carbid knallen

*31 december is de leste dag van t joar
den komen wie bie mekoar
de jeugd gaat mit vuurwaark en carbid aan de gang
en den heur je pang-pang-pang
melkbuzzen of aander materiaal komt op batterij
ook komt ter eterij en drinkerij
de plek is al bekend
boeten dörp en aan t end
stukje graslaand is mooi
want der komt wel rotzooi
carbid in n stroopblikje
dat gaf vrouger n tikje
nou is der n melkbuis
wel voak n haile klus
t aansteken ging vrouger mit spije
was t op, den nije
nou is der wotter
en dat gaat veul vlotter
vakkundeg gaat t nou ook mit gas
mor den binnen dij jongens in heur sas
de knallen binnen ‘hot’
de deksels vlaigen vot
mor t komt aal goud
en dat geeft de jongens weer moud (moed)
sponsoren binnen der ook
biedroage gaat op in rook
plezaaier en lol is aanwezig
en den binnen de jonges (en wichter) goud bezeg
ongelukken, dat mout nait
dat geeft veul verdraait
ze goan deur tot t duuster is
heur plezaaier is nait mis
en den is carbid op
en ol-joar was top.*

Henk Opheikens

Allenneg thoes, dat overkomt mie nait voak. Ik bin net in n nij boek begund te lezen. Liekt mie spannend, mor din zai ik dat tv nog aanstaat en doar heur ik dat oetzenden dij guster west het, nou nog n moal komt. Verslag van 27 jannewoarie over herdenken in Wertheimpaark in Amsterdam van Holocaust, bevrijden van Auschwitz. Wertheimpaark, Plantage Middenlaan, Artis, Apmoal zo bekend veur mie.

Vergeten is mien mooi boek, vergeten wereld van nou.

Ik bin weer in 1955. Mit mien ollu en mien bruier woon ik in Amsterdam. Al laank wil ik schouluuffrauw worden en din mot ik oet Amsterdam West laangs t paleis op de Dam, Waterlooplein, Jodenbreestraat en dat zo noar Plantage Middenlaan doar Hollandse Schouwburg tegenover kweekschoul touholdt.

En zo fiets ik ale doagen mien toukomst in de muide en historie in. Mien gedachten der nait zo bie dat dou doar historie schreven wuir.

Hou Duutse bezetters Jeurde families in Hollandse Schouwburg opsloten, in òfwachten van Westerbork noar Polen of Duutslaand noar concentratie- kampen brocht wuiren. Om te waarken, dochten zai: ARBEIT MACHT FREI ston der mit grode letters op ain zo'n kaampoor schreven!

Hou van Hollandse Schouwburg meer as twijhonderd lutje beudeltjes in nachten noar overkaant, doar mien Kweekschoul was, smokkeld wuiren en noar kindercrèche brocht wuiren dij weer noast kweekschoul was. Doar wachttten zai op onderdoekfamilies veur dij beudels. In muur van

Kweekschoul is noa de oorlog n stain, n plaque in metseld, dij börgmeester Polak nog onthuld het, as daank veur gevaarlike acties van kweekschoul in oorlogstied.

Ik heurde nog ais n interview mit ons directeur, dat hai voak twiefeld haar of hai der aiglieks wel goud aan dee, om lutje kinder bie heur pappas en mamma weg te hoalen. Heurden zukse lutje beudeltjes nait, hou din ook, bie heur ollu te weden?

Nou is dijzölfde kweekschoul ombadderij tot Holocaustmuseum en het Duutse regeren 4 miljoen euro geven veur oetbraaiden van t museum. t Kin verkeren!

In t Wertheimpaark, vot bie t Holocaustmuseum is n prachteg herdenkensbeeld, moakt deur Jan Wolkers, Broken spaigels, doar wolkenluchten nooit meer n zuver spaigelbeeld in terug geven kinnen.

Bie dat beeld wordt elk joar op 27 jannewoarie bevrijden van Auschwitz herdacht. Aal meer lu, benoam veul jongelu kommen in stille optocht van de Dam noar dat Wertheimpaark om te herdenken en te luustern noar tousproaken van n Rabbijn, Börgmeester en n jonger persoon. Luustern ook noar dij mooie en emotionele Klezmermuziek, boetendes ook in n minuut stilte luustern noar t aigen haart: hou is dat apmoal heergoan? Auschwitz was toch nait zomoar oet de lucht valen?

Dij oavend bleef mien mooi boek op toavel liggen. Ik heb der gain woord in lezen.

Nooit waiten...

Bertus van Keulen

Mien dochter Elizabeth was n keer allinneg op veziede bie heur opa en oma. Nijsgierig as zai was, vruig ze opa noar de Twijde Wereldoorlog. Vrouger wer doar nait veul over proat, mor opa begon nou toch te vertellen. Hai vertelde onder andere dat hai, toun hai tiedens de Twijde Wereldoorlog in Nunspeet waarkte bij de AH, verstopt onder in de transportfietse, leutje kinder noar onderduikadrezzen in t bos smokkelde. Dat haar hai nog nooit eerder verteld. Gezinus' baaide dochters, waaronder mien vraauw, wozzen der niks van òf. Ook vertelde hai mien dochter toun n verhoal over de familie Stoppelmans oet Pekel.

Mien schoonvader, Gezinus Kuiper, geboren 1923 kwam zulf ook oet Olle Pekel. Hai was vrund mit ain van de jongens van t orkest van de familie Stoppelman oet Olle Pekel, zai verzörgden optredens bie festiviteiten en bruloften. De Stoppelmans heurden bie t olle volk, zai waren jeuden en de muziekgroep beston oet vader en zeuven zeunen.

Tiedens de oorlog raaisde Gezinus òf en tou van Nunspeet noar hoes in Pekel. Op n keer heurde hai wat geroup toun hai op t station in Grunn overstappen mos naar de traain

noar Winschoten. Hai luipt noast n goedertraain, kwam der inains n stem deur zo'n luchtkoker: 'Moi Gezinus, dust de groeten eefkes in Pekel.' De stem was ain van de jonges van Stoppelman. Noaderhand bleek dat dij goedertraain onderweg was noar Auschwitz in Polen.

Körtsleden binnen mien vraauw en ik op raaize west noar Duutslan, Polen en Tjechië. Der ston ook n bezuk aan Auschwitz op t programma. Ik heb altied veul lezen over hou t ter aan touging in de concentratiekampen, en ik wilde doar wel ain moal hìn. Ik bin ook in d'gaskoamer west waar de mensen vergast wörden. Hail grote zoalen vol mit schounen en hoar van vermoorde mensen. Vrezelk om te zain.

Onder laaiden van n gids kwamen we bie de plaats waar de terechtstellens plaatsvonden. Wie hebben doar keerskes in de vörm van n kruus plaatst en aanstoken. Mor der was ook n zoal mit foto's van omkommen mensen. En tot mien grote verboazen hong doar ook n foto van t orkest van Stoppelman oet Olle Pekel. Zai hebben t nait overleefd. En mit verhoal van Gezinus in t achterheufd bist ter den toch even hailemoal stil van...

Der binnen gredoatsies ien visgroaten en ien jeugd. Der binnen dikke vizzen en leutje vizzen en dus dikke groaten en leutje groaten. Ons grootollu nuimden ons ien ain boksem aan jeugd, da's makkelker aans onderschaaid ien Jaanje, Oafke, Wilmke en goa mor deur. Tussen mie aans ain van oldsten oet n kobbeltje van zeuven kiender was der degelk gredoatsieverschil. Oldsten mozzen alles eten, alles veurdoun mit oproemen, ofwasken, nuim mor op! Wat wie wel gezoamelk deden? Eten aan lange toavel ien woonkeuken.

"Ien de noam van De Voader en De Zeun", zo begon mien olleheer din. Hai haar kruustaiken nog nait haalf moakt. "Handen vollen, boven toavel," en "Haailege Geest, ogen dicht, Amen." t Onze Voader en t Wees Gegroet, was eerste helft veur voader, noa iengelaste pauze was twijde helft van baaide gebeden veur ons gezoamelk.

"Gain gehavvel vandoag aan toavel en zörg mor dat ie de krop vol krieggen vandoag", zee mien voader oet gewoonte. "Moe, wat schaft de pot vandoag?"

"Kiener," zee ons moe : lekkere soep, eerabbels mit worrels, kabeljaauw en zoepenbrij noa." Wie kregen elk n slaif soep en twij van de achttien soepbaaljes. Noa soep ien zulfde bord zùlm opscheppen, nait te veul, omreden bord mos àltied leeg, kwamen eerabbels, worrels en dou kwam t,

kabeljaauw. Kabeljaauw? t Rook krekt aans stokvizzen, dij bie ons ien oorlogstied op zoller aan dakspanten hongen! Ze stonken vonden wie en wie haren mekoar der mit op ribben haauwen en mit oorlogje speuld en aans geweer bruukt. Steert was loop en taauwke woar ze normoal mit n spekhoak aan spanten hongen het ons vizier west. Ze roken nait, ze stonken en dit waalmde krekt zo! "Ales eten zee mien moe, aal is t mor n moezehapke, aans ie bie n aner aan toavel kommen, mouten ie ook alles eten!"

Ain van mien jongere bruiers trok aal wit vot. Gain viseter. Veurdad der aan begon was t aal janken, kokhalzen en wat gebeurde? "n Groat ien haals", raip e, "ik stik, hur en kabeljaauw stinkt aans stokvis!"

Mien moeke bleef kaalm. "n Moezehapke," zee ze, "even perbaaiern laiverd," en mits ging winkelbel, dus moeke ging van toavel.

"Deursloeken en nait oetspijen," kommendaaierte mien voader, en ring-ring, cafébel ging. Mien voader mos van toavel. Mien bruiervouderde moezen deur keukenroam en zat mit liepogen weer aan toavel achter, allain eerabbels en worrels. Hai is nooit n viseter worden. n Enkelde keer n moezehapke zoldheern, mor joa dij hangen ook nait te stinken aan zolderspanten en nóg belangrieker: der zitten gain groaten ien.

Onheerboar

*Onheerboar kwam t veujoar
en kiek t was Rinus de grieze
koater, dij glidt geruus
loos oet vensterbaank achter
t gedienvot.*

*Eerste veujoarstroalen verwaarmen
koamer en kat wandelt deur n bundel
stovveg licht onheerboar
over vlouerklaaid noar op
glief stoande deur.*

*Eefkes liekt t of hai toch achter
t vloersgedien zat, dat bewoog
ien golvende bewegens liek
wintervacht van grieze koater,
Mor nee*

*t Was n poestke wiend dij deur
oetzetroam noar binnen glopt.
No hangen gediennen weer roerloos stil.
Koater en ik zitten ien boeten mit knibberende
ogen te soezebollen ien vensterbaank*

Jan Bos

Wachten

*t Wachten duurt te laang.
t Mout weer veurjoar worren.
Snijklokjes wil k zuzooien.
Etgruinen wil k maaïen.
k Wil elzenkatjes aaïen.
t Wachten duurt te laang.*

*t Wachten duurt te laang.
t Mout weer veurjoar worden.
Akkelietjes mouten weer schiddern.
t Jonge raait nait meer bibbern.
d Iele lucht weer siddern.
t Wachten duurt te laang.*

*t Wachten duurt te laang.
Mor aans k te ongedureg wor,
mis k vraisbloumen achter hor,
mis k t fonkeln van snij,
riep aan d abbelboom vannij,
haide bliksem en zien daamp.*

*t Mainst mis k en da's n raamp,
mien laange jegerwollen onnerboksem,
mor stoaregaan zel t domt wel veurjoar worden.*

Jan Bos

‘n Ooievoar’, zee Nick, ‘Dat is wat ik vanmörn onderwegens noar schoul tegenkwam.’

t Proatgroage kirreltje haar woarschienlek n witte raaiger zain, mor veur hom was t ain ooievoar. ‘Dat is ja biezunder’, zee Haarm Geertsemoa, dij dizze mörn in mien klazze op schoul nuigd was. Geertsemoa huil van toneelspeulen en was der ook oardeg bedreven in. Ik haar hom vroegd om de kinder wat aan te peerdjen veur n projekt, n projekt over heur aigen omgeven. Toun hai smörns vlak noa de bèle mit zien wandelstok t lokoal in kwam, nog hailemoal achter de poest van t traplopen, keken de kinder vol ontzag noar d’olle boas.

Hai stelde zokzulf veur: ‘Ik bin Derk Sibolt, Derk Sibolt Hovengoa. t Is aal n zetje leden dat ik net zo old was as joe en zulf nog noar schoule ging. Ik bin geboren in oktober 1909, doarmit kinnen joe zulf wel oetrekken hou old of ik bin.’ Bie n poar kinder heurden je vot de hazzens kroaken. ‘Din binnen ie honderdtien joar’, antwoordde Sanne, ain van de snelste rekenoars van de klazze. Votdoadelk doarnoa zee Sam: ‘Da’s ja nait meugelk. Zo old kin n mins ja nait worden.’ ‘Dat most nait te vlöt zeggen, hor’, begon Finn. ‘Lest heb ik in t Nijlsblad lezen dat t olste vraauwtje van Nederland overleden is. Zai was mor laifst honderdvattien joar worden. Dus t kin hail best wezen dat dizze meneer honderdtien joar is.’

De mainens over de echte leeftied van d’olle boas waren verdaild, mor zeker meer as de helfte van de klazze vond dat t best kon, zo’n olle man van honderdtiene. Lotte vougde der nog aan tou: ‘En kiek boetendes mor ains noar zien klaaier: n stuutsiekoom boksem, n boerenbezoentje en n rooie buusdouk, dij n stukje uut de buutse stekt, pazen hail goud bie n man van zien leeftied.’ Om heur geliek nog meer te bewezen, vruig zai hom of hai ook n buutsebeller haar, zo’n nijmoodse mit zo’n gleeerrootje. d’Olle man speulde t spelletje geweldeg mit en zee dat hai nait wos waarover zai t haar. t Wichie luit hom heur buutsmobieltje zain en Geertsemoa kwam nait wieder as dat hai nog nooit zo’n biezunder plat, zwaart deuske zain haar. ‘Zain je nou wel’, zee t wichie tegen heur klasgenoten, ‘zulfs mien oma van tachteg wait wat veur n apperoat dit is. Hai mout wel veul older as heur wezen.’ Ook Geertsemoa gooide der nog n schepke bovenop deur Emma, dij hom verteld haar dat zai ook in Oostwold woonde, te nuigen om n kopke thee bie hom thuus te kommen drinken. ‘Ik woon aan de Hoofdweg, in dat grote, witte huus mit dij okergele kezenen.’ Toun Emma zee dat zai wel wos waar dat was, was de klazze overtuugd. Dit was hom echt; Derk Sibolt Hovengoa en honderdtien joar old.

‘Dat is ja biezunder’, zee Haarm Geertsemoa. ‘Hou haist doe mien jong en waar komst doe vot?’

‘Ik hait Nick en ik kom uut Nijwolle.’ t Lutje kirreltje was as grootste proatjeboksem van de klazze totaal nait

verlegen om antwoord te geven. ‘Nijwolle, das nait wied vot van waar ik vrouger mien laand haar. Vertel ains wat meer over dij ooievoar, Nick.’ In geuren en kleuren wos Nick te vertellen dat hai sikkom elke mörn op fietse van Nijwolle noar Winschoot reed. As hai din haalverwege de Kerkeloane tussen Nijwolle en Midwolle fietste, stond dij ooievoar in de slootswale, sikkom elke mörn op t zulfde stee. In t begun toun hai t beest doar zag, vloog hai nog vot, mor zo langzoamerhand haar t beest deur dat hai van hom niks te vrezen haar en bleef hai stokstief op zien stee stoan. ‘En Nick, wat veur gevuil gefit die dat, astoe dij ooievoar doar elke mörn weer tegenkomst?’

‘Dat wait ik aiglieks nait, mor ik vind t wel hail biezunder.’ Geertsemoa glunderde dat dit kirreltje zo schier vertellen kon over de netuur.

‘Ik kin ook zo geweldeg genieten van t boetenleven, kinder. Vrouger was ik boer. En in dij tied waren der nog gain trekkers en luip ik t laand te bewaarken achter de dikke kont van mien peerd. Dij trok bie t plougen ain zwoare ainscheer achter zok aan. Ik was de haile doagen boeten en din haar ik tied genug om om mie hìn te kieken. En dat inspireerde mie zo dat ik as ik soavends thuus was gedichten schreef.’

Toun hai n gedicht veurlas, luusterden de kinder moeskestil. Dij Hovingoa kon donders goud veuroagen. Toun hai kloar was mit zien gedicht keek hai inains weer noar Lotte. ‘Ik wil nog even trugkommen op dat apperoatje van die. Vertel mie der ains wat over, mien wicht. Vertel mie ains wat je mit dat vrumde, zwaarte deuske doun kinnen.’ Lotte legde hom uut dat der apps op stonden. Zai begreep wel dat hai netuurlek nait wos wat apps waren en legde hom uut dat dat knopjes op t schaarmke waren en as je doar op drokten dat je bie elk knopje wat aans te zain kregen, zoas foto’s en spelletjes. Ook vertelde zai dat je der berichtjes mit sturen konden en dat dat whatsapp haitte.

‘Ie kinnen der ook mit op Tinder!’, ruipt Myrthe. De haile klazze schoaterde t uut. Zai zagen t aal hailemoal veur zok: dij olle man van honderdtiene op Tinder. Geertsemoa wos nait hou of hai t haar en of hai t wel goud verstoan haar. ‘Timmer?’, vruig hai, geleufwoardeg toneelspeulend dat hai ook aal n tikkeltje doof was. ‘Nee, Tinder!’, zee t wichie nog n moal. ‘Doarmit kinnen vrijgezelle mins kontakt mit mekoar moaken.’ Dat leek hom wel wat. Toun de gastles oaflopen was, luip hai regelrecht noar de winkelstroat om zok n nijmoods buutsmobieltje te kopen. Doar huilpen zai hom ook om der Tinder op te kriegen.

n Poar weken loater kwam ik hom weer tegen. Bie de plaatseleke bakker zat hai achter n bakje kovvie mit wat lekkers derbie. Mor hai was nait allain. Blikboar haar Tinder zien waark goud doan.

Gain mîns haar der nog kiek op dat t wat worden zol. t A4 elftal, mainst middelboare-leeftied-speulers, speulde zien aigen spul. Reden dat ter dij zotterdagnoamirreg amper n supporter om t veld tou ston dij de tien man – ain van de middenvelders was der in de eerste tien minuten van t spul mit n rooie koart aal oetstuurd – aanpittjen kon. Verdedegers, middenvelders en aanvallers ruilden eem zo makkelk van pozietsie as grensrechter van zwaitdoukjes dij e om toerbeurt oet broekbuuts en bezoenbuutske huil om zuk der mit om de kop te klaaien. n Dail van de man of wat dat wél noar t voetballaand kommen was, haar t n ketaaier veurdat de scheids t spul ôffloiten zol wel zain en droop kopschuddend van t mismoudeg spul ôf. Tóch wonnen ze hom mit 1-0, toun tegenpartij in blessuretied n doelpunt in aigen doel schopte. In klaidkoamer heerste n feeststemmen. Tied om zuk fesounlek te doezen en aan te klaiden gunden ze zuk hoast nait. Aal klapscheet kwam der aine van t bestuur noar binnen om te kieken of ze hoast kloar wazzen veur n gezoamelek glasse bier in de kantine.

As leste bleef Janko Diekhoezen dreutjend onder de haarde wotterstroal dij hom over pokkel glee, stoan. Kop ston hom nait recht noar n feestje. Hai haar aander kopschraberij. Haren kranten der nait al wekenlaank vol van stoan? En was t nait zo goud as alle doagen op tillevizie? Vraauwlu kwammen oet de kaast dat ze zuk joarenlaank misbruukt vuilden of, slimmer nog, misbruukt wazzen. Of t nou de doageliexse waarkvlouer, de film- en teneelwereld of de boas van de Amerikoanse filmwereld dij zien tingenetten nait thoes holden kon en veur t vergriep, wat hom betrof, gerust levenslaank in t hokje mos, de wereld haar t inains naargens aans over as over ongewenste intimiteiten.

“Moandag dou k t, ik geef hom aan! t Is nait meer as mien voaderleke plicht!” besloot Janko en repelde de roege handdouk over zien nadde pokkel. Zien gedachten gingen mit hom op loop. Wel zol hom beter op weg noar de burelen van de zedenplietsie begelaiden kinnen as hai zulf. Hai, zien verwekker, de man dij mît verantwoordelk is veur zien zedelke dwoalens. Hou verdraiteg is t dat zien zwaartste vermoedens verworden binnen tot haarde feiten. De berichten in kraant en de beelden op tillevizie drongen zuk aal meer aan Janko op. Hai haar t wel aankommen zain. Doantje, zien leutje jong trok jonge wichtertjes aan heur wulps golvend hoar. En as e de kans kreeg bakte hai der ook nog smokje tegen aan om doarnoa net te doun of e t de gewoonste zoak van de wereld von. Ainzoam mozzen zien slachtovertjes wieder en restte heur aans niks as de herinnerns aan n vluchteg laifkozen... En zien leutje Doantje? Dij bunzel haar de grootste keet en runde lagend mit n baal onder aarms wieder. En Janko zulf? Hai laagde mit hom mit, sukkel dat e was.

Mor nou wos e, as e de kranten las en de nijsberichten op tillevizie aanheurde, beter. Zien olderlieke dwoalens konden, dankzij t nijs, nog op tied aanstuurd worden. t Was nog mor n moand of wat leden dat e beelden zag van n jonkje van nog net gain vief joar dij in Amerikoa van schoul stuurd was wegens ‘ongewenste intimiteiten’. Hai haar n leutje wichtje, net zo old as hai zulf, doekt en n smokje op waang geven.

Janko haar de verdurven oogopslag van dij drij törven hoge kwoajong mit sjimpotgloaskes in n iezeg dun freemke op neus votdoalek wel zain. Nóg n geluk dat ze hom op tied bie t velletje griepen konden, zien nekvelletje wel te verstoan. Janko’s leutje jonkje wuir eerstdoags ook vief joar. n Aibels gevarleke leeftied woar t oppazen gebloazen is.

Mor meschain was e nog op tied. Janko’s vraauw zel heur bezwoaren wel hebben, mor doar is zai din ook moeke veur. Nou was t tied van optreden aanbroken! Ongewenste intimiteiten binnen immoreel, dat kin dat jonkvolk nait vroug en rap genug bie brocht worden. Zeker as der aan leutje wichtertjes zeten wordt as ze dat nait willen!

Zien leutje jong was kórts nog, hou onschuldeg kin t wezen, in bad west mit twij nichtjes. De onwens kwam, in dizze, weliswoar van zîen kaant, mor toch... Twij nichtjes..., nait gewoon aine, nee, votdoalek twij! Ain van de nichtjes kwam, zo kwam t Janko veur, nog slim oetdoagend over. Ook dóar mout veur woakt worden! “Piemel, iieeh,” ruip ze en wees hongereg noar t gelachtsdailtje van Doantje. Janko zien vraauw en de moeke van t nichtje mozzen der smoakelk om lagen. Gevarlek, gevarlek!

Leutje jong was zo klouk om zien leutje pielemooske mor zo gaauw meugelk onder t dampende wotteroppervlak verdwienen te loaten. Baaide nichtjes huvven der verder nait baang veur wezen dat e heur ‘ongewenst’ n doetje geven zol... De heksenjacht is nou toch wel definitief en haildaal opend. Volwazzen mînsen, dij zo’n aldernoaste hekel hebben aan minderjoaregen dat ze heur ongebraildele hoat lösloaten op pokkeltjes dij doar absoluut nait aan tou binnen, moggen van Janko best hail wat slims ondergaan. Olders, dij heur kinder n laifdevol thoes perbaaiern te geven, mout men mit rust loaten. Wat beters kin n kind ja nooit overkommen.

En din Amerikoa, aan d’aander kaant van de sloot, t grode laand dat – en dat vinden ze doar zulf – alle wieshaid en moreel oetvonden het. Vanôf dij kaant van de wereld kieken ze kopschuddend oet hou der in de rest van de wereld moord, drogeerd, pornografeerd en kinderseks wordt. In dit wereldse Walhalla haren ze, mit t van schoul sturen van dat kereltje van krapaan vief joar, nou din ook n aigen kinderschandoal. En din votdoalek ook geliek n haile goie: kinder onder mekoar! De juvver dij, in aal heur Amerikoanse wieshaid, n sikkom viefjoareg kind zien smokje nait gunde, verdaint t zulf aan de schandpoal noageld te worden. Wegens ongewenste intimiteit, wegens ongewenste stommeghaid!

n Kind van vaaier, nou nog wel. n Kind van vaaier dat ongewenst vroug ‘leert’ dat intimiteit n kwoad is dat oet-roeid worden mout. n Kind van vaaier dat in n aibels kille wereld opgruien zel. Janko zag hom zitten, in t felle licht van de kameralampen en docht aan Doantje, zien aigen leutje jong.

“Ik geef hom aan!” docht e bie zuk zulf dou e de roege handdouk nog n moal over zien nadde pokkel wreef. En geliek doarachteraan: “Wat nou ‘ik geef hom aan’. Bin k nou nait wies...? Loat ze apmoal de rambam kriegen!”

t Zotterdagmirregelftal haar hom mit 1-0 wonnen. Ze haren veur hom n biertje kold zet.

Van t gemaintehoes kreeg ik vroag of ik n traauwerij bruken kon op twijentwintegsten meert. Dat kon ik aal, ik kreeg bezunderheden van t brudspoar toustuurd en ging bie heur op bezuik. Over traauwerij wuir proat vanzult, ik vernam over ditten en datten van heur en schreef van ales over heur baaident op!

Gemaintehoes kon nait bruukt worren, omreden dat t verbaauwd wuir. Van dij gevolgen dat de prachtege Melkemaheerd in Hoezen tiedelk traauwlokoatsie van gemainte was. Plechteghaid, zaag ik, zol op eerste veujoarsdag weden en ik docht: Nij veujoar en nije bruid? Beetje aans as eerste regel van t bekende gedicht van Herman Gorter: 'een nieuwe lente en een nieuwe geluid!'

Zo wuir t twijentwintegste meert, n schitternde veujoarsdag, zoas je je dat allenneg mor dreumen kinnen. Abbelhof ston vol in blui, asof e brudsjurk aan haar, krookjes kleurden n sangen klaid en vogels zongen n bruloftshymne!

Feestgangers stonden boeten en wachtten vol spannen op komst van t brudspoar. Eerst ambtenoar van gemainte in swaarte toga vanzult en dou zagen ze t brudspoar! Oo's en aa's klonken en moeke van de bruid huil t nait dreug: was dat héur dochter?

Bruud haar n slichte jurk aan, wit mit n raand van pastelkleurege tulpkes en n boeketje dat doar bie paasde. Brugom, in llichtgries doar corsage prachteg op oetkwam.

Ienains fluusterde bruid heur brugom wat in t oor, kwam noar ambtenoar, dij nikte en noar ober van Melkemaheerd ging. Dou zagen wie woarover zai t fluusterd haren. Ale stoulen wuiren boeten onder n schiere abbelboom brocht, kathedre en twij mooie stoulen veur t brudspoar kregen n ereplak. Op n apaart toaveltje brocht bode van gemainte n

groot kevort doar aktes in zaten dij taikend worden mozen deur brudspoar en getugen. Ales ging goud, niks wuir vergeten, t ja-woord, ringen, taiken van aktes. Lutje beudels scharrelden as knientjes deur de hof, t was n prachteg veujoarsplaatje, wis ook veur fotograaf!

Kovvie wuir boeten brocht, brudstoart aansneden deur t brudspoar. Bode kreeg ook kovvie en n dik stuk toart en ging in opperbste stemmen mit toga en aktes weer op t gemaintehoes aan. Doar zee hai tegen ambtenoaren, dat t haile feest in hof west haar: och, och wat was dat prachteg! Ain van ambtenoaren ging noar zien bureau en zocht doar n kevort. Ging over ain zin: 'een huwelijk moet gesloten worden onder het dak van het gemeente-of stadhuis!'

Melkemaheerd was wel t aiglike gemaintehoes, mor abbelhof was allenneg mor t hemeldak!

Dat verhoal kreeg tot in Den Haag nog n steertje. Traauwambtenoar mos op t gemaintehoes kommen en kreeg doar wat te heuren. Gelukkeg was Den Haag nait zo streng en huifde traauwerij nait over doan worden.

Wel was dizze traauwerij begun van nije gedachten in Den Haag. En zo kreeg Herman Gorter veul loader toch geliek mit zien veurnuimde dichtregel: 'een nieuwe lente en een nieuw geluid!' Op t heden kin je ja zulfs traauwen op t voetbalveld!

noar stad tou

*as jong wichtje
wol ik noar stad tou
nait meer noar dij olle plee
achter grupstal bie peerd en koien
en ook wol ik vla uut n winkel
of van melkboer mit zien karre*

*ainmoal in t joar
was t feest op boerderij
n puut vol klaaier
van mien nijmoodse nichtjes uut stad
den kwam stad
ja toch n lutje beetje dichterbie*

Janna Kruizinga

Veujoar

*Broener as broen
kiekt t laand mie aan
gras ien gruinlaand is graauw
toch steken krookjes kop
veurzichteg boven grond
en eerste snijklokjes bliuen*

*fiene zunnestroalen kommen wereld ien mui
op slag opent landschop zuk
broen wordt lichtbroen, gras wordt gruin
as witte stippen lichten schoopen op
nuigen veur elk om te genieten*

*t is waarm veur tied van t joar
begun feberwoarie sikkom
gain snij of vorst nog had
kimoatverandern is in aantocht
zun verswient achter duustere wolken
ales wordt weer graauw*

Jolanda Jager-Smit

Sikkom gain aine wait ... Sikkom gain aine wait dat mien pabbe n bruiertje had het. En mit de noadrok op 'had'. Eppe. Eppe Keunenck. Eppe is doodgoan dou e sikkom twij joar old was. In de Twijde Wereldoorlog. Omreden van n longontsteken. Hou zeer zel t doan hebben om te heuren dat deur n zulfde longontsteken ook mien oma doodgoan is. In 2004. Dou zai 82 joar old was.

Mien oma was net as mie. Grunnegs. Puur. Staark en nuchter. Zai haar n frizze kiek op e wereld. En haar zichtboar plezaaier in t leven. Ik luusterde din ook geern noar heur (verhoalen en roadgeverij). Over Eppe zee ze niks. Nou ja niks? Nait metain. t Was, zo as t in dij tied normaal en aiglieks best wel zunde, n verhaal dat daip wegstopt was. En t zat daip. Zo heb ik markt.

k Heurde pas over t bestoan van Eppe dou k n wichtje van n joar of aachte was. Dou k der keer zulf om vruig. Op zo'n leeftied vroagen je joe voak dingen of. Zo benijde t mie waarom mien moeke n brui en drij zuskes haar en mien pabbe mor alleneg was. Der waren aibels veul neefjes, nichtjes, achterneefjes en achternichtjes. Van mien moekes kaande. Mor waarom haar mien pabbe dij din nait? k Was voak te vinden bie mien opa en oma. In dij tied. Op t Veen. In Sibboern. Veenweg l om exakt te wezen. Sibboersterveen veur insiders.

Dou ik de vraag stelde, of beter nog lanseerde, bleef t eerst 'doodstil'. Alleneg t tikken van klokke was te heuren. Mijn oma keek mie n zetje stief aan. k Vernam n zeker hoaperen en n stokje verdrait in heur lichtblauwe ogen. k Vuide tegelieks heur gedachten, op t moment at ze op zuik was noar de juuste woorden. De juuste woorden om tegen n aachtjoareg wichtje te zeggen. En zo was t. Denk ik. t Zel best stoer west wezen. Bedenk k mie nou. Nou k zulfde leeftied heb as mien oma dou k aachte was.

Zai vertelde mie ook dat ze mor 17 joar was toun mien pabbe geboren is. En drij joar loater kreeg ze nog n zeun: Eppe. Mien pabbe het dus wel degelk n bruiertje had. En dat bruiertje was dood. In t zulfde joar dat ook heur pabbe (Eppe Poester) doodgoan was. Dij haar n blouzaikte. Dou e nog mor 42 joar old was. Twij minsen dij in nog gain joar tied uut heur leven verdwenen. Vot. Ofraaisd. Noar naargens. Of noar dij aandere dimensie. t Is mor hou je t bekijken willen.

Noatied kon mien oma gain kinder meer kriegen. t Verdrait dat mien oma dou vuild hebben mouten, is mit gain penne te beschrieven. Ook nait mit mienent. t Was wel t moment da'k der achter kwam da'k in t gevuil van n aander (en in dit geval mien oma) stappen kon. k Bin meschaain wel aans as n aander. k Onderschaaid mie meschaain wel van n aander. Nait swevereg bedulild. Alleneg mor n konstateren van ain van mien veule aigenoardege aigenschoppen woar k in de loop van de tied mit heb leren omgoan. Zulf. In miezulf.

t Verdrait woar mien oma aan docht het, t gevuil dat zai opruij uut t joar 1945, was zo puur. Zo intens. Dat gevuil kwam bie mie op n zulfde menaaiier binnen. Dikke troanen. Over heur wangen. En over mienent. Op n schiere zummerdag in maai. Tiedens n doodnormoale logeerweekendje.

k Denk of en tou wel ais aan 'mien oompie' Eppe. Din vraag k mie of hou e der nou uutzain zel. Of e traauwd wezen zel. Of e kinder had haar. Of wat veur waark e nou doan haar. Of e in Grunnen wonen zel. Of e gelokkeg in Grunnen wezen zel. Mor aal dij vroagen, dij zok sums in mien kop ofspeulen, hebben gain zin. Gain enkele zin. En de vraag dij t maiste steld wordt in dizze wereld hailndaal nait: waarom? Woarom het d aine mazzel om 82 joar te worden? En waarom het n aander pech om sikkom twij te worden? Ach. Sums kriegen je gewoon gain antwoord op de waaromvraag. Dij blijft aargens tussen hemel en oarde sveven. Denk ik. Vuil ik. Wait ik.

Mien oma is mie heileg. Heilig verkloard. Deur mie. Bie dizzent nog mor n keer. Zai haar n haile boele schiere aigenschoppen. Toch haar mien oma ook n paor maale trekjes. Mor doarover zel k niks vertellen. Zai wos dat ze ze haar. En da's alleneg mor te priezen. Ook dij maale aignenschoppen binnen heur vergeven. Over de doden ja niks as gouds ...

treur

*midden maank bloaren
waaien gedachten veurbie
ik zit te miemern
midden maank bloaren*

*stried is streden
tied wordt verleden
midden maank bloaren
waaien gedachten wied vot*

Kunny Luchtenberg

Swevereg. n Woord dat op t internet hail makkelk omtaald 'wordt'. Swevereg. Maiste 'hits' kommen op: 'ondudelk' en 'voag'. Beetje voag. Vin ik. Bie t woord 'swevereg' wordt deur mie meer docht aan 'interesseerd wezen in spiritualiteit' of 'spiritueel wezen'. Mor dat is nou ainmoal mien kiek op dit woord. Of k zulf ook swevereg bin? Joa! Doarover kin k wel duudelk wezen. n Zesde zintuug? Meschaain wel. Hypergevuilege vuilsprieten? Joazeker. Ook doar heb k 'last' van. k Heb n poar aigenoardegere trekjes woarmit ik in oflopen joaren n haile boele van leerd heb. Of k ook nuchter bin? Joa. Ook doarover kin k wel duudelk wezen. En dat komt din weer duur mien (geboren en getogen Grunnegs) wezen. Puur. Grunnegs. En nuchter. Nuchter veur wat betreft oardse en tastboare zoaken. t Is zo as t is.

Körtsleden haar ik n bouk kocht. Dit bouk haar k kocht op t internet. En dat is in dizze tied nait zo vrumd. Sums kin t ook nait aans. Op veurkaande van t bouk vuil te lezen: 'Cadeautjes uit het hiernamaals'. Binnen n oogwenke haar k t haile bouk uutlezen. k Zoog de woorden gewoon op. Der was n best ende gedachten dij zomor uut mien kop ontsnapt wezen konden. En waarover je nait met elk en aine proaten kinnen of duurven. t Bouk gaat over de mins. Ziel. Energie. Bron. Dij aandere dimensie. Of zo as de schriester van dit bouk t zo mooi opschreven het: 'de wereld dij nog nooit aine zain het'. Mooi. Zo mooi! k Bin mie dervan bewust dat nait elks interesseerd is in 't swevereg'. Meschaain wel omdat t onduudelk is. Of voag. Da's n aigen keuze. Vanzulf. Geliekgestemden of zielsverwanten zain je van n leutje ofstand aal. Van meters zo nait kilometers ofstand. En da's mooi. As k denk aan dat wat noa de dood kommen zel, din denk k maistied aan dij lu, dij mins (of aiglieks mout ik zeggen 'zielen'.) dij in dij aandere wereld 'wonen'. Of in dij wereld dij nog gain aine zain het.

Dat wie aaltied nog van dizze dierboare zielen vernemen (in vörm van n verschienen, dingen dij zomor opains verploatst binnen, n lampke dat opains branden gaat, n zuchtje wind langs d oren, n radio dij opains speulen gaat, veurspellende dreumen, enz.) is veur mie n gegeven. t Klopt gewoon. Doarover kin elks natuurlek aans denken. Ook dat maggen je zulf bepoalen.

Zo denk ik elk joar op 3 maai mit n spesioal gevuil aan dij aandere wereld. 3 maai is en blijft mien (schoul) vriendinnetje Antje joareg. Antje wer mor zestien joar old. En d omschrieven '(schoul)vriendinnetje is in dit verhaal meschaain nait zo best uutkoezen. In wat nijmoodsere taal kinnen je beter spreken van 'bff'. Best friend forever. Jammer genog paast ook t 'forever' in dizze nijmoodsere omschrieven nait zo best. Of juist wel. t Is mor hou swevereg je t bekieken willen. k Denk nog regelmoateg aan Antje. Stil wichtje. Verlegen. Laif. Grunnegs. Puur. En nuchter. Net as ik. Elke mörgen luipen wie noar schoule. Soamen. Zai huil mie op. Wie huilen mien nichtje op. En

doar gingen we hin. Zied aan zied.

Dou Antje vieftien joar wes wer ze zaik. Liefzere. Maiste mins haren docht dat t mit d griep te moaken haar. Ook onze dörrpsdokter. t 'Groot zaikenhuuss' (lees: UMCG) kwam tot n hail aander verhaal. Niks griepje. Leukemie. t Nijs haar zien weg deur t dörrp aal gaauw vonden. Elks was der kapot van. Ook ik. Was der aibels zaik van. Letterlek. En figuurlek. Ain moal in weke ging k soamen mit heur ollu noar t groot zaikenhuus. Antje. Goud natuur en aaltied bliede en positief insteld. Noa sikkom n haalf joar: nait meer te herkennen, blaik en verdraiteg wichtje mit (dat haren de medisienen ommaans) n kop as n bolle. Heur zestiende verjoardag hebben we nog vierd. t Leste wa'k mie nog van Antje herinnern kin is heur bezuik aan dörrkpskermis. k Bin mie dooschrokken. Antje was Antje nait meer. n Schim van wel of ze ooit west was. n Poar doagen loater was ze dood. Nait te vermieden. Nait te begriepen. Vernuild. In mien geval. k Was vernuild. Volledig van de koarde. Ruineerd. Emotioneerd. Troanen. Allenneg mor troanen. Doagen laank. Zo nait weken laank. k Kon t nait opbringen om noar heur kremoaatsie te goan. k Zel der zulf onderdeur goan wezen. Staarker nog: k haar t zulf nait overleefd. Denk ik. Vuil ik. Wait ik.

Dood kin stoer wezen. t Leven ook. Dood kin n opluchten wezen. t Leven ook. Hol k miezulf troostend veur. n Haile zet loater noa heur overliden verscheen Antje regelmoateg in mien dreumen. t Was goud. Doar. Doar woar ze nou was ... doar was t prachteg. Ze zwaaide noar mie. Laagde wat. Tevreden. Gelokkeg. Gain piene meer. Dat luit ze mie waiten. In mien dreumen. Ook noa heur dood: veur aaltied vriendinnen.

Wies bin k mit dizze 'cadeautjes uit het hiernamaals'.

Zummer

*Zummer in Zoltkamp
Wilsters op t Wad
Wattenwitte wolken
In kloar blaauwe locht*

t Kon minder

Duike Boevé

Is dit n zegen of nait.

Opa en Oma worden je mor zo. Joen zeun en zien vriendin kommen gezellig bie joe langs. Joe kriegen den inains n agenda in haand drukt. Je denken: wat mout ik hier mit. n Braifje der bie mit de vroag: ‘Wilst wel oppazen? Totoal overdonderd mout je dit eerst verwaarken. Den komt de bliedschop. t Is net of je zulf weer in verwachting binnen. Natuurlek wil ik wel oppazen. Ain dag in de week wordt ter ofsporen. t Duurt ook ja wel even veur t zover is. Mor dij tied ging snel.

Den is het zover. Wie hebben zulf twij jonges en wie werden opa en oma van n wichtje. Geweldeg. Bist ter geliek wies mit. Den komt ter eerst veur de moeder zwangerschapsverlof en hou moeilik ook, zij mos weer aan t waark. Oppaas begunt. Komst weer in dien jonge joaren. Flaneren mit de kinderwoagen deur dörp hìn. En zo as t gaat, komt ter op n gegeven moment twaide klaainkind aan. Weer n wichtje. Keunenik te riek. Bist ter net zo wies mit als mit d’eerste. Geweldege tied. Den komt zeun twij mit zien vraauw. Ook dolgelukkeg. Wie kriegen onze daarde klaainkind. Nou n klaainzeun. Wat n laif jonkje. En den op n gegeven moment nummer vaaiet. n Klaaindochter, dij nou flink van zuch heuren let. En mor oppazen. Dit is veur ons genieten. Wat opa en oma, dij allenneg mor gezellige dingen doun willen mit de klaainkinder. Wie genieten wekelks van onze inmiddels al wat grotere klaainkinder.

t Is nait meer oppazen, mor meer aanwezig wezen. Wie mouten nou de verhoalen over schoule aanheuren. De Verontwoardegging over dij leroaren dij in de ogen van de jeugd nait altied terecht oordailen. Wat te zeggen, toun de kinder 4, 6, 8 en 10 joar waren en de drij jongsten tot de ontdekking kwammen dat zai alle drij verlaift waren en zich toun zörge muiken omdat de oldste nait verlaift was. Ze boden aan om te kieken wel veur heur geschikt was. Dit wer deur de oldste vrundelk, mor beslist, ofwezen. d’Oldste klaaindochters binnen fanatieke twirls. Zo as opa altied zegt: ‘Mout je weer noar dat stokje zwaaierij?’ Zai mouten vrijdagsoavonds noar de gymzoal en oma is de aangewezen persoan om ze te brengen. Oma stekt in de auto n verhoal òf, waarna de oldste klaaindochter zegt: ‘Oma, ik wait dast doe wat zegst, mor ik wait nait wat. Woarbie je den ook waiten, waarom olle mensen 20 keer t zulfde verhoal vertellen, in de hoop dat dit toch ain keer overkomt bie de jeugd.

Ik hoop dat ter toch veul opa en oma’s mitzörge willen mit heur klaainkinder. Je beleven der veul plezaaier aan en t holdt joe jong. Ook blief je betrokken bie t opgruien van joen klaainkinder en moak je van dichtbie mit hou ze van zo’n onschuldeg babytje opgruien tot jonge mensen. Dat is nait altied gemakkelk, mor wie hebben gelukkeg

gezonde klaainkinder en wie binnen der slim wies mit. Wie hopen dat we nog veul van heur mitmoaken maggen. Mit joen kinder bin je wies, mor mit joen klaainkinder bin je nog veul wiezer. Genieten mor.

Minsenleed

*In de netuur kwienen de daaier weg,
kold, gain eten, doarmit hebben zai pech.
De netuur zien gang loaten goan,
zo is t toch al joaren achternkander doan.
Nou binnen der in de oostvoardersplazzen teveul daaier,
dat is veur dizze daaier netuurlek gain plezaaier.
Der is beslootn de netuur heur gang te loaten goan,
mor doar binnen minsen tegen op goan stoan.
Loat de netuur toch op zien beloop, zoas t gaat,
den waiten de daaier wel woar t op staat.
De demonstranten kinnen zuk beder op wat aandere
richten,
bieveurbeeld veur oldern n stichting oprichten.
Noa 50, 60 of zulfs 70 joar uut mekoar mouten,
n belaaide van de regeren woar dizze oldern veur bouten.
Nait meer mit heur baaien in n verzörgings/
verpleegtehoes,
aine kin wel, mor den blift de aander thoes.
Dit is toch tegen ale normen en weerden,
woar onze regeren zo achter staat, zoas zai beweren.
Veur medelander is de meugelkhaid van
gezinshereniging wel doar.
Terecht, mor waarom den nait veur n older echtpoar?
Dizze misstanden mouten zo snel meuglek uut de wereld,
dat is veur de minsen dij t aangaait wel zo eerlek.
Minsenleed ten vouten uut, mor dat vindt men hier hail
normaal,
woar is hier in Nederland den nog n beetje moraal.
Daaier mouten netuurlek holpen worden, as t kin,
mor oldere minsen in de kolde stoan loaten, is hail min.*

Edo Staal

t Is nuver waarm as ik mie opmoak veur mien putje. Ale weken vannijs woag ik mie mit n puut ien slootwaal veur ons boerderij om rötzooi vot te hoalen. t Is nou zo hait dat sloot dreugvalen is. Smui loop ik nait, mor ain noa aander colafleske krieg ik te pakken. Stevels zoegen mie vast ien de bragel. Zulfs middenien zummer, nou t zo dreug is dat der opropen is om toch veuraal nait meer wotter te bruken as neudeg is, blikt bome nait overal zo begoanboar as er mie touleek. Mor naauw lukt t mie om te slootwaal oet te klaauwstern en mit n kop as n boeskool kom ik boven mit mien puut vol brud.

n Man dij bie ons bloumenraand stopt is mit zien fiets en dij nou mit aandacht noar klapprozen stoart, kikt ienainen op as ik morzo achter hom stoa. Gain wonder dat er hier plaaistert, want t is nog n nuvere trap van Vaaierhoezen deur ons polder noar Laauwersoog tou.

‘Joe huiven nait van mie te schrikken, heur! Bloumen stoan der nog knap bie ondanks dreugte, nait?’ Begun ik.

Hai lacht noar mie, ook wat bluisterg om neus.

‘Ik schrok nait, mor haar kop der nait bie. t Het veur mie n zet leden wèst dat ik hier as lutje beukertje rondlaip. Westpolder is slim belangriek veur mie en mien familie,’ zegt hai.

Old is dizze polder nog nait, dus ik reken dat zien veurolers hier boerenaarbaiders wèst binnen. Wat ik der van heurd heb lagen verhoudingen maank boeren en aarbaiders hier nait haalf zo schaif as ien t Oldambt, mor aanderen beweren weer dat ook ien dizze streek n aarbaiders niks weerd was ien de ogen van de vrougere ‘landoadel’. Mien schoonfamilie komt nait oet t noorden en ain dernoar vroagen kin nait meer; dij t mitmoakt hebben binnen al generoatsies oet tied. ‘Mien grootvader het onderdoken zeten op ain van dij dikke boerderijen hier ien polder. Wiedervot, op Fletum.’ Man zegt t mit n beetje tröts, dudelk blied dat hai t aan ain kwiet kin. Der hebben veul onderdoekers zeten ien ons polder, wait ik. Kelders waren roem en kantoren van bezetter wied vot

‘Dat is nait niks, onderdoeken. Was dat om zien òfkomst of haar t aander reden?’ Vraag ik.

Hai schudt mit kop. ‘Nee, mien grootvader was kunstschilder. n Man van principes was hai en hai vertikte t om hom aan te sluten bie Kulturkoamer. Jeuden waren doar nait welkom en alens wat der moakt wer mos dij Duutsers krekt pazen, dat dou is hai ien t stro zitten goan bie dij boerenfamilie op Fletum en het doar, zo dat meugelk was, schilderd wat hai wol. Hai kwam ien 1951 weerom bie mien opoe.’ Nou pebaaiert dizze man nait immers meer om te verbaargen hou loos hai is op zien grootvader. Ik kin t mie denken. Wat n nuver verhoal.

‘Hebben joe nog n schilderij van hom ien joen bezit?’

Vannijs schudt hai mit kop. ‘Nee, veul van t waark is verswonden. Schilderijen dij aal bewoerd bleven binnen, hebben kunstlaifhebbers ien Zuud-Europa ien heur bezit. Mien grootvader haar veul talent en zien waark is ien bepoalde kringen nogal wat weerd.’ Eefkes pebaaiert ik of

ik meschain op n noam komen kin van zo’n kunstenoar, mor der wil mie niks te binnen schaiten. Terwiel dat dij man hier omgeven ien hom opneemt waar zien veurolers geschiedenis leggen hebben en iemen en vlinders ien bloumkes omvutten, zai ik haile langzaam nog n fietser aankomen. t Is de oldste bewoner van ons polder; de heer Broekemoa. Aiglieks zit hai allaank ien n zörghoes ien Lains, mor Westpolder is hom onder hoed kropen en as t eefkes kin is hai hier nog ale doagen. Zulfs mit dit weer het hai hupzelen aan zien kòrte boksem en dikke sokken derbie aan – òfkomst zai je aan alens òf. Ienwendeg mout ik der n beetje om kniezen.

‘Meneer Broekemoa, moi meneer Broekemoa!’ Roup ik noar hom. Hai zigt mie en stapt van zien elektriske fiets, zo te zain blied dat hai doar n reden veur het. Wie groeten nkander. Ik mout flink haard proaten om mie verstoanboar te moaken, omreden Broekemoa is nog slim goud bie, mor oren binnen aargenswoar ien veurege aiw stoeken bleven. Ik leg hom oet dat dij man noast mie de klainzeun van n kunstschilder is dij onderdoken zeten het op Fletum. Dat was ain van de ploatsen van de Broekemoa’s, dus t mos net zo wezen dat hai hier nou laangskwam.

‘Och mien jong, bis doe der ain van Dorus? Wat ja prachteg!’ Broekemoa ropt zulf ook nuver haard, mor dij man bie blomkes liekt hom nait te begriepen.

‘Nee, mien grootvader haitte gain Dorus,’ zegt hai.

‘Dorus Roovers, zo haitte dij kunstschilder op Fletum. Het der din nog n aander kunstenoar wèst?’ Vragt ol Broekemoa. ‘Hou is dien achternoom, mien jong?’

‘t Kin best wezen dat joe t ien tied nait meer waiten, meneer, t is ja ook al zo laank leden,’ vergoelijkt hai de woorden van dij olle man, ‘mor mien grootvoar haitte Musel. As artiest het hai dij noam aaltied holden.’

Nou zai ik wat veraanderen ien oetdrukken van Broekemoa. Eefkes is hai stil, n unicum, en zegt din bekweemkes: ‘Och hirrek, n Musel heb ik wel kend. Doe lieks zulfs op hom. Hai was ain van dij mannen dij hier noa oorlog ien dij barakken zeten hebben, tegenover Fletum, waar nou enkel akkerlaand legt. Goud vatteg mannen werden doar tewaarksteld, dij ien oorlog collaboreerd haren.’

Ale drij stoan wie eefkes stiefoet. Dij vrende man kikt verhilderd, en noa wat vuult as n poar minuten, krigt hai zien fiets en gaat rechtstandeg weerom ien richten van t dörp. Ien mien bakkege haand vuil ik nog aal dij plastic puut mit rötzooi, waarvan ik nooit recht waiten zel hou of t ien t wotter veur ons ploats terechtkomen is.

Tjakko moakt zich zörgen. Der gait sikkom gain dag veurbie of hai aargert zoch wel n keer aan zien noaberschap. Sommige noabers nemen het nait zo naauw mit de spelregels dai nou ainmoal gelden as je t mitnander n beetje leefboar hoalen willen. Tjakko vraagt zoch wel ains òf of dat aargern terecht is of dat het aan hom zulf ligt en dat het aigenliek hielemoal nait zo aarg is as dat het liekt.

Hai betrapt zoch er de loatste tied wel voaker op dat e zoch drok mokt om dingen dij achteròf hielemoal nait zo aarg binnen. Zo komt het ook regelmoatig veur dat e zoch aldernoarst opwindt over fiemelekwinten dei hom overkómen. Hai loat wel es n keer wat valen op de grond. Ook komt het veur dat hai wat doun wil en veur dat hai dat doan het, wordt hai òflaaid deur wat, of dwoalen zien gedachten òf en is e totaal vergeten wat of hai doun wol. Hai vervluikt zochzulf din intens en dat gait voak met ain woede uutbarsting geboard.

Op het moment dat de woede òfneemt, ropt hai zochzulf tot de orde en moant zochzulf om kaalm te blieven. Hai vraagt zoch op zo'n moment ook voak òf of het wel normaal is dat e zo reageert. Is dat stress? Moar ja woar mout hai stress van kriegen. Hai kin gain reden bedinken.

Zit het hom in zien persoonlijkheid? Is hai tevreden over zochzulf? Is hai wel de persoon dij hai groag wezen wil? Moar wèl zol hai wezen willen, wàt wul hai wezen, hòu wul hai wezen? Joa, dat bin toch vroagen, woar dat hai zelf het antwoord op zuiken mout. t Komt der op neer dat hai noar zochzulf op zuik mout. En aigenliek zal hai doar wel wat hulp bie gebruiken kennen. Moar woar mout e din hen? Bie wèl mout hai wezen?

Hai besluit om zoch doar moar ains in te verdaipen.

Joa, en woar most din begunnen? Mout hai noar n psycholoog, of n therapeut? Of is het beter om noar n moatschappelijk waarker te goan of n sociaal pedagogisch hulpverlainer of lichtkans noar n counselor. Joa meschien is n combinoatie van aal dizze specialisten wel de beste waarkwieze.

Bie zien oriëntoatie komt Tjakko der achter dat aal dizze specialisten heur waark allain goud uitvoeren kennen als ze over veul menskenkennis beschikken. Hou kriegen ze menskenkennis? Ze mouten zoch openstellen veur het gedrag en de motivoatie van aandere mensken. Ze mouten zoch òfvroagen: woarom dut hai of zai dit? Wat gait der in hom of heur om? Ze mouten kieken noar mensken en registreren wat ze doun, zeggen en zain loaten. Moar ook mouten ze der achter zain te kommen wat of mensken verbaargen. Dat geeft inzicht in woarom mensken doun zoals ze doun. Van aal dij vroagen kinnen ze allain wat leren as ze goud luustern noar de antwoorden. En ook noar wat nait zegd wordt. Wat aal dij specialisten ook leren is dat menskenkennis bie heur zulf begint. Zulfkennis is onontbeerlek om aandern te leren kennen en te begriepen. Ze mouten zoch zulf doarom of en tou ain spaigel veur hoalen en bedenken wat heur driefveren en motieven in t leven binnen. Pas doarnoa kinnen ze zoch ofvroagen hou

dat bie aandern zit.

Der gait Tjakko opains n laampke branden: Hai is sikkom zulf al n haalve aiw mens. Hai gait dus ook al zo laank met zoch zulf om en ook al net zolaank met heul veul aandere mensken. Din mout hai toch in stoat wezen om ain goud beeld van zoch zulf te kriegen. Hai loat zien gedachten der es even goud over hin goan en uiteindelijk is hai der uut. Hai besluit om te goan schrijven. Over zoch zulf. Over alles wat hom bezighoalt en dwaarszit. Hai wil op papier zetten wat zien bepaarkns binnen, zien twiefels, angsten en zulfkritiek. Zo'n kerwaai kost tied en hai nemt n poar doagen vrij van zien waark om doar in aale rust mit aan de slag te goan.

Tiedens het schrijven kommen der alerlie emoties in hom op. Hai gait aalgedurig ain stukje daiper en langzaam ontstait der als het woare ain papieren spaigel van hom zulf. Hai leert zoch zulf kennen en gait terugge noar wèl hai werkelijk is. Deur noar zoch zulf te kieken, herontdekt hai zoch zulf: de persoon dij hai aaltied al was. Hai kriegt uiteindelijk zicht op de woarheid. Ook verkriegt hai meer vertraauwen in zoch zulf en in zien aigenschappen. Hai kriegt meer zelfrespect en hai apsepteert dat hai goud is zo as hai is: hai ontdekt dat hai precies goud is zo as hai is.

De moutwaarkns dij hai het, ken e wel aan. Zien waark gait hom goud òf, zien boas is tevreden, hai kin goud mit zien collega's. Hai beleeft veul plezaaier met zien oaventuurn. Tjakko nemt zich veur om meer van zien leven te groalen, zoch vrij te voulen, luchtge te wezen, t gevoul te kriegen dat hai mag wezen zoals hai is, laggen, apsepteerd worden zoals hai eerlieks is.

Hai mág verdraiteg wezen, kwoad, baange, onwis, zoch onbegrepen en soms allain voulen. Doar is niks mis mit; dat heurt bie het mens-wezen. Het gait pas onmis as hai zien emoties laankwieleg onderdrukt holt of der gain aandacht aan schenkt omdat 'het vanzulf wel overgait'.

Vrede hemmen met wèl en wàt hai is kost gain gespaddel. Het vraagt ook nait om apseptoatie. Het is puur dij aine ervoaren dij hom glashelder dudelijk moakt dat alles wat hai ooit over zoch zulf docht het, nooit was wèl of hai is. Het was gewoon de menaaier woarop hai noar zoch zulf keek. Het was zien idee hou aandern noar hom kieken. En precies op dat moment stapt hai zunder ainege gespaddel uut de angst, uut de onmacht en uut de zulfkritiek, en hai is thuus. Tjakko het zoch zulf vonden.

Wie waren al n poar weken onderwegens. Meschain is onderwegens nait t goie woord, omdat wie mit ons schip waren. Mor onder woater kin je ook nait zeggen vanzulf. Gewoon weg den mor. Uut nostalgische overwegens waren wie t Zuudloardermeer over voaren en noa twij nachten in n hoaventje legen te hebben besloten wie via de Leinesloot noar Hoogezand te voaren. Wie waren van plan n onverwaacht bezuik te brengen aan mien schoonmoeke.

Bie de eerste de beste brugge van de Leinesloot wachtte Oabel ons op. Hai was inpakt in n felkleureg oranje pak en hai en zien collega's, vertelde hai ons, hebben de toak om de recreatievoarders te begelaaiden op hun route deur n dail van Oost Grunnen. Hun toak is t bedainen van bruggen en sluzen. Joa, huil veul bruggen en huil veul sluzen. 'Ik mout joe eerst het ain en aander vertellen,' was zien openingszin, noadat wie aanlegd haren. 'Ik bin Oabel en ik heb de toak joe doar te brengen woar je hin willen. Woar willen ie noar tou?'

Wie hadden aal lezen dat de recreatievoarders op dizze route begelaaid worden deur mitwaarkers van n zörginstellen. Ze rieden op brommers, aine zulf in auto, en zai doun mit zichtboar plezaaier heur uterste best joe te vertellen wat ter gebeuren gaait en hou zai t groag willen hebben. 'Hoogezand Oabel. Wie willen groag noar Hoogezand.' As geboren Grunneger en touvalleg ook nog in dizze streek (Foxhol), spreek ik netuurlek ook de toal.

'Hoogezand?' Hai kraabde zich achter zien rechteroor. 'Oh.' Hai keek bedenkelk. Oabel haar doar dudelk nait op rekend, gezain zien ongemakkelke en wiefelnde holden. Hai bleef achter zien oor krabben, aal mor bedenkelker kiekend. 'Kin dat nait Oabel? Hest doar problemen mit?'

'Nee, huilemoal nait,' ruip e en zien gezicht begon te glundern. 'Nee man, mor joe binnen de eerste dij noar Hoogezand voart dit joar. Dat is ja prachteg ja.'

Ik vruig me òf of e n toneelstukkje speulde.

Hai hoalde opzichtig trots zien mobiel uut ain van zien buutszakken en keek triomfantelk noar ons.

'Haarm, mit Oabel. Ik heb nou n boot dij noar Hoogezand gaait. Komst even mitkieken?'

Hai börg zijn mobiel weer op.

'Dus ie willen noar Hoogezand. Das mooi. Ik goa joe huilemoal begelaaiden. Ik goa der veur zörgen dat joe doar vaailleg aankommen. Mit n collega dij even mitkiekt. Ik bin noamelek hoofd brug- en sluuswachter en over vattien doagen goa ik op vekaansie. En doarom mout Haarm even mitkieken. Vin je dat goud?'

'Tuurlek Oabel. Gain probleem.'

'Nou hoal ik zo metain dij brugge omhoog!' Hai wees op d'eerste brugge woar wie deur mozzen. 'Haarm bedaint doarnoa de twijde, n draaibrugge. En din komt ter n klaain sluuske en as je dij had hebben mout je geliek linksòf Kielsterachterdaip op. Mor let op, t is n male bochte. Gooi joen schip mor lös, schipper.'

Hè hè, èndelk. Wie zollen goan, noa inmiddels n haalf uur Oabels verhoal aanheurd te hebben. Wel n biezunder haalf uur overegens. Wie wozen inmiddels woar hai woonde, wèl zien olders waren en houeul hom de vekaansie noar Spanje kosten ging. En ik mos netuurlek zien nijsgierege vraag beantwoorden: 'Hou ken t dat joe zo goud Grunnegs proaten meneer, terwail joe huilemoal uut Attem kommen?'

Haarm was nait allain. Ook Hinderk was mitkommen. Hai haar van Haarm heurd dat ter n boot noar Hoogezand goan zol. Dat wol hai ook wel es zain. En dat kon omdat t toch nait zo drok was op t wotter, zee e. En omdat Oabel op vakaansie goan zol noar Spanje mit n buzze en ales inclusief, ook t drinken, was hai noa Haarm de eerste reserve brug- en sluuswachter. 'Dus ik mout t ja ook waiten ja. Joa toch?' 'Joazeker most doe t ook waiten,' antwoordde ik.

Noa n stuk of vaar bruggen bleek dat ze gain sleudel haren van de veurleste brugge. Aal drij e haren ze zulfde sleudelbos en aal drij de bozzen werden uutperbaaierd.

'Hou kin dat nou?' Oabel kraabde zich weer achter zien rechteroor. Ik haar hom t al voaker doun zain. Noa aineg overleg wer besloten dat Oabel en Haarm, in de auto van Haarm, de sleudel van de centroale post hoalen zollen.

'Leg de boot mor even aan dij lanteernpoale vast,' ruip Henderk en wees noar n schafstoande lanteernpoale. Hai haar nou de regie.

'As t goud vindst Hinderk, leg ik de boot aan de staaiger doar.'

'Ook goud schipper. Dou dat mor.'

De leste brugge gaf ook perblemen. t Slöt was vastroest, mor gelokkeg haar Oabel kroepelie bie zich. Noa nog n drijhonderd meter verder voaren te hebben stonden de mannen ons op te wachten op n mooie òfmeerplaatse, aan t ènd van het bevoarboare dail van t Kielsterachterdaip. Ze keken trots toun wie ze uutèndelk bedankten mit n kop kovvie en Grunneger kouke.

'Dij hebben wie ook wel verdaind meneer, nait den?'

Noa dik n uur vertrokken ze weer veur n volgende klus...

kind

*laif sloapend klaainkind
kon ze mor aaid zo blieven
van zörgen gain wait*

Kunny Luchtenberg

Neem nou es een gewoon hoes, bievueurbeeld Oosterweg zesenvatteg n winkelpand mit woonhoes der boven.

Boeten Oosterpoorde, ooit woonwiek veur elk en ain, veul aarbaiders, met heul veul cafes en veural winkels. In elke stroat zat wel wat. Oosterweg was ain van echte winkelstroaten.

As wie bie aander in auto zitten en motten wooraargens hìn, hebben ze tegenswoordeg de TomTom an stoan dai bie elke kruusing met n dwingende stem: “Linksaf, honderd meter rijden dan rechtsaf.” Verschrikkelek. Ken gain aine de weg meer? Hebben op schoul toch alle ploatsen leerd, nait waar?

Op zo’n moment dwoalen mien gedachten òf. Vrouger haren wie Tumtum. Dat was lekker man, elk zocht zien lekkerste stukkies der oet.

En wie kochten dat an Oosterweg op 46.

n Winkel met aalmaal slik en koukies, ongeleufelk veul.

Bie dai Tumtum waren ook klaaine sukkeloadefflikkies bie met muskoatballegies der op, mensen met kunstgebit mozzen oppassen, zaten altied onder t kunstgebit. Mor de lekkersten waren klaaine schoempies met in t bovenste dail van sukerwaark, binnenin zat sap, Rojo, och man, wat lekker.

Tumtum is der nog wel, mor dai met Rojo bennen der nait meer bie. Niks blijft t zulfde

Winkel was van C.van Weert een sukerbakker en sukkeloadoemaker, kwam oet Drunen. ‘k Heb hom nait kend. Wel de doames dai in de winkel stonden. Mevrouw van der Berg en Mejuffrouw van Weert. Ain van de doames was dudelk de boas, de aander waarkneemster, meer n slooffie. Wer soms gewoon winkel oetsturd. Mor goud, slik was der nait minder om.

Van Weert haar an t Winschoterdaip n febriek, nou zo groot was t ook nait, dail van boerderij op binneplaatse onder poorde deur. Ben der voak west. Konden altied jongens bruken veur t moaken van Stroopsoldoatjes. Mozzen wie honderden pieltjes moaken. Dat konden wie wel ja, veur pieltjesschuiten met plastic buis ja. Bie van Weert mozzen wie ze van vetvrij pepier moaken. Werden allemaal recht-op in goas zet en André Van weert goot ze dan vol met ingekookte stroop.

As ze ofkoeld waren haar je haarde stroopsoldoatjes, ook heerlek man. Kon je tieden op sabbelen ja.

Je mag t nait meer zeggen, mor doar werden ook Negerzoenen moakt. Wie zetten dan aalmaal ijscobekertjes (van dai ijsbiskwie bekertjes) op riegen neer, André ging der dan bie langs en spoot der schoem in. As ze ofkoeld waren, mozzen we ze bie t bekertje pakken en op kop in dunne sukkeloa deupen, even oetleken loaten. Negerzoenen mag je nait meer zeggen. Mor noam kwam van as je doar van at haar je de lippen vol sukkeloa, as je dan aine n smok gaf, zag je ofdruk.

Dat mag ja nait meer, niks blijft t zulfde.

Andre het joaren nog winkels had an Meeuwerderweg en Nije Ebbingestroat. Loater ston e met maarktkroam op Grode Maarkt onder bie t Stadhoes slik en koukies te verkopen. Loater verkocht e broodjes en pizza’s. Kroam staat ter nog, nou is zoak van Kiel. Niks blijft t zulfde.

Pand het ook wat aans herbaargd, n café Plu’s.

En wait je, joaren lang mot Henk Scholte der ook woond hebben, nou ja woond, in elk geval heul veul tied deurbrocht. Meschain was e der wel intern ja.

Ooit zol t n theehoes worden, mor t wer n zinghoes, heufdzoakelk veur ‘Folk’, aigenlieks volksmuziek. Zukswat oet Ierland, Israël en wat docht je van Törf oet Grunnen. Mor soms zaten der meer Israëli’s dan Oosterpoorters.

Veul mensen met kennis van de leer van de mensen kwamen der en men nuimde t wel n houtje touwtje kroeg.

En k wait nait of t nou was om klanten op te holden of noa n oavend thoes te brengen, mor ze haren ook vervoer. n Bakfietse, gain gewone, t leek wel beetje op zo’n Indische Ritsja, mor hier was t n n riedende paraplu. Wie hebben dat ding voak bruukt veur optocht en zo. t Is der nait meer, tegenswoordeg bennen der Bob’s.

Plus ook nait, nou wonen voak studenten, mor bennen ook noar poar joar weer vot.

Niks blijft t zulfde

t Ainegste wat aal weer terugkomt bennen stokrozen veur de etaloage.

Waar ik waarkte haar ‘k collegoa dai vertelde mie keer dat hai op grode motor tot Sophiastroat oetbroezen kwam en rechtsòf Oosterweg op mos. Of nou te haard ree of wat aans, hai was t stuur kwiet en ree rechtdeur en kwam tot stilstand in etalage van de snoepwinkel. Toen beston Tomtom nog nait. Aans was der zegd: “U moet rechtsaf.”

Doar lag e met zien motor tussen de Tumtum in. Het nooit weer op motor reden volgens mie.

Hail wat aans, Henk Scholte was op tied promotor van de aaierbaal ja. Veul mensen waiten t nait, mor nog gain viefteg meter vanòf dit hoes was ooit d’eerste automaat waar je veur n kwartjeen aaerbaal trekken konden dai doar achter n kleppie lag te wachten op laifhebbers. Koning de eerste dai ze verkocht en eerste met automatiek.

Koning is der al joaren nait meer.

Niks blijft t zulfde, alles veranderd.

k Mis mien Tumtum.

Tegen twijf uur kwamen laifhebbers veur de rondlaaiding deur Oosterpoortbuurt bie elkoar op houk van Palmslag en Oosterweg. Der waren zowat twinneg dailnemers. Kloas, de rondlaaider, streepte noamen an dai zuch anmeld haren. t Was voak n verrazzen wel laifhebbers waren, soms waren der haile goie anheurders, mor t gebeurde ook dat ter dailnemers waren dai dochten meer te waiten as Kloas.

En voak kwam der an t end, noadat Kloas vroagen beantwoord haar, nog aine met: "O, joa nog even dit, en dan kwam der voak n hail verhoal, mor gain vroeg, en wol men heur aigen verhoal spuien.

"Menske, je bennen der allemoal, wie goan vandoag in t heden es kieken en luustern noar vrouger."

"Op houk waar wie stoan was an de overkant Veemarkt. Van hier tot an de Meeuwerderweg en tot an de Trompsingel, was n groot terraain, gedailteliek met overkappingen en overall metoalen hekken waar t vee aan vast zet wer. Peerden, kuien, zwienen, schoapen alles wer verhandeld. In 1970 wer Veemaarkt verplaatst naar de Sontweg. Doar is t ook al opheven en worden nou meubels en zukswat verkocht."

"En hier is ook alles vot."

Stapt der man noar veuren: "Even dit, aal kroegen ben ook vot meneer."

"Dat klopt hoast allemoal, allain 't Amstelcafé is der nog, dat haitte eerst De Ole Veemaarkt."

"Nee", roupt aander, "dat was Roggen."

"Heren", valt Klaas in, "der waren veul cafés, wel tiene."

"Nou", ropt n aander, "an Veemarktstroat waren 9 cafés, 2 kovviehoezen en 2 hotels, meneer."

"Ken best", vervolgt Kloas, maar geliek was weer aander: "Even dit, wat docht joe van Café de Oude Tjalk?"

"Nee, dai zat an Meeuwerderweg hur, dat was gain Veemarktstroat."

"Heren k wol t even hebben over Veemarktstroat, dai ook vot is."

"Even meneer hè, dat is nait waar, want van Bonte Brugge tot an Trompkoadé is nog Veemarktstraat hur."

"Ho even," ropt n aander, "de heufdingang van t Conservatorium is aans ook nog aan de Veemarktstroat." En valt der weer n aander in: "Wacht even, doar bennen ze met bezeg, naibaauw, zal ook wel naandere naam kriegen."

"Heren k wol t even over Veemarktstroat hebben, zoas t was is nait meer, mor hebben guie naam vonden: Palmslag, noar t handeln van veehandeloaren tot loatste slag, haarder dan eerdere volgt as endbod en koop doar met beklonken is."

"Nou wie nuimden dat gewoon handjeklap, meneer hur."

"We lopen n endje verder," zegt Kloas: "En hier was t Hotel, Café Restaurant vestegd van J.J. de Vries en ..." Vaalt der weer aine in: "Even dit meneer, der zat achter ons café Wichers hur, en an aandere kant van de Vries was café Kok", verkondegde weer aandere dailnemer. "Mor k wilde zeggen hier bie De Vries zat n Quarantainestaal waar kuien tiedeliek stald werden veur ze noar t boetenlaand verscheept werden."

"Doar mos k kuien weghealen, meneer."

"Dan bennen joe n Heinkens, want die raaisden met noar Griekenland om ze onderweg te verzörge."

"Joa meneer."

"Mooi dan lopen wie verder." en ze komen bie t grode grasveld,

"Wat joe hier zain is t Cultuurcentrum de Oosterpoort en op de ploats van dit grasveld haren ze n openluchttheater docht ... " "Gelukkeg is t nait gebeurd, meneer, haile politiek is al theoter, meneer."

"Ze hebben ons Veemarkt ofnomen, meneer." Vaalt ander bie: "Even dit en al onze cafés." Springt ander bai: "En veural de drokte, de dieverdoatsie, t waark en aal mensen, wie binnen hoast de lesten die t nog navertellen kennen."

"Mor toch is de naam Palmslag goud oetdocht," pebaaiert Kloas nogmoals. "Meneer, wie waiten wat dat betaikent, dat mot je metmoakt hebben, letst was der doame dai docht an palmbomen, mooie strand of zukswat." Vaalt aander in: "Ik heb lest aine heurd dai docht dat hier n slag leverd was, net als bie Haailegerlee."

"Heren wie lopen n endje deur en lopen Palmslag òf tot bie t conservatorium", blieven stoan en Kloas begunt te vertellen over t gezin dat doar woonde, prompt in rede valen deur ain van dailnemers: "Even dit, dit was gain Veemarktstroat, mor Holtzoagerstroat meneer, want dai lag recht tegenover de Duukerstroat."

"Joa, de hudege Holtzoagerstroat ligt doar." Kloas wist noar t zuden. "Meneer, dat was de Cubastroat." Ropt aandere man: "Waiten joe wel hier woonde?" Prompt ruipen de dailnemers in koor de naam van t bewuste gezin. Haile appaarde kerel. Kloas wol nog wat vertellen, mor kreeg de kans nait. "Meneer even dit hè, ik krieg beheurlek dörst. Kennen wie nait even aargens wat drinken?"

Kloas zee: "Ik wol joe veurstellen in t conservatorium kieken te goan en in de kantine kovvie te drinken."

"Hebben ze doar gain borrel, meneer?"

"Dat wait ik nait, maar k denk t nait."

Ze sloften allemoal achter Kloas an t gebaauw noar binnen.

Elk kreeg n kop kovvie en ging zitten an grote toavel.

"Meneer even dit, wie zitten nou op zulfde ploats waar vrouger baanden nai moakt werden, hier zat Recap, t is aalmoal opgebrand, weg."

Kloas ging in t ènde en nam t woord: "Heren, de kovvie en cake is u aanboden deur t conservatorium en wie bennen an t ende komen van onze wandeling."

"Nee, toch zeker, gommessoagen, der is nog veul meer te zain, meneer."

"Dan doun wie dat aandere moal, ik geef joe zo n koartje met mien adres en hou je gewoar worden kennen veur n aandere moal."

"Wel het nog n vraag?"

"Meneer, komt u ook oet Oosterpoort?"

"Joa. Heulemoal."

Der kwamen nog wat vroagen en touen Kloas de loatste vroagen beantwoord haar, gaf e aal dailnemers n koartje met zien adres, telefoonnummer en E-mailadres.

Noa n paar doagen krigt Kloas n E-mailbericht van ain van dailnemers dai nog n partij waitenswoardegheden wis op te nuimen.

Onderaan ston: Even dit, meneer, ik von t gloepens mooi, k heb genoten, even weer in vrouger, mor volgende moal mot u wel wat meer vertellen hur, u hebt nait veul zegd onderwegens. Mor nogmoals bedankt, meneer.

Mien pa was veur de duvel nait bang en gek van raaizen. Eerst op plof. Kapteins waren t. Mien moe kreeg dus ook aine en soamen gingen ze der begun joaren 50 op uut. Twij weke mit n zulfgemoakte tente. Loodzwoar, dat is vanzulf. Moe wol op tocht noar Duitsland nog even bie heur zuske in Valthermond langs. Net veur de boerderij van zwoager zat ze al in sloot. Toun ze weer dreug was en n kop kovvie op hadden, gingen ze wieder noar Teuteburgerwold. t Was òf en tou flink bietrappen, mor ze hebben t red. Der binnen nog foto's van. Zwaart-wit, mor soms mooi biekleurd. Op zeker moment werden de plovven verkocht. Ze waren zuneg west en der kwam n autootje. n Goggomobiël. Nee, nait zo'n haile klaaine. Dizze was even groter. n Isar wast. Motortje al veurin en achter n klaain kofferbakkie. Kleur werd uutzöcht bie Gremie in Stad. n Witte mos t mor worden. Wie, pa, moe, bruiertje en ik waren der hail bliede mit. Isar had twij cylindertjes en 700 cc. Veul pk's zollen t nait west wezen.

Pa had zien zinnen zet om der direct mit op vekaansie te goan. Hai wol wel noar Oostenriek. Hoge baargen leken hom prachteg en het leek hom goud tou dat wie dat mit mekoar te zain kriegen zollen. In veurjoar was pa al flink mit de veurberaidens bezig. Raize werd hailmoal uutstippeld mit koarten van ANWB. En moe werd der ook bie betrokken want dij mos op raaize koartlezen.

En joa lu, poar moand loater wast zowied. Omdat t mor n klaain autootje was, had Pa n dakrek kocht veur boven op auto. Der waren gownent mit vaarkante buizen, mor pa had laiver n rek mit ronde buizen. t Mog nait teveul kosten. Pootjes stonden mooi in geut boven deuren. Doar kon tenminste wat op.

Tien doage veur tied begon mien pa al in te pakken. Der mos niks vergeten worden. Spullen kwamen van beune. Zulfgemaakte tente ging nait mit. Pa en moe hadden ain bugalowtente kocht. Kampeerder onder lezers waiten wel, dat doar ook zo'n grode zak mit iezern stangen bie heurt. Ook n òl gassteltje mit n elf kilo gaspot. Den had je nait te kört op raaize. Want owee, as je gas op hadden. Den was t koken doan. Luchtbèrren en sloapzakken. Grode wottervat, want den huif je nait zo voak lopen. Van alles wer der noar beneden sleept. Doar lag mie toch n bulde. We vruigen ons òf, hou dat aal in t Isartje pazen zol. Pa mainde leuf ik, dat hai n Mercedes had.

Elke oavend was pa der mit bezeg. Kovverbakje was vlot vol en dus vonden der aal meer dingen n stee op houdenplaanke en achterbaanke, woar mien bruiertje en ik zitten mozzen. Dij elf kilo gaspot kon wel op tunneltje stoan want doar zat toch gaint. Aan weerskanten van tunneltje had pa wat onder ziekaanten van gaspot stopt. Den vuil pot nait zo gaauw om. En nog ston haalve garage vol. Gain nood. Dat kon aalmoal makkelk bovenop dakrek. Doar kwam eerst n groot zail op mit n lange flap aan veurkaant. Dij kon je den over pakkerootsie hinsloagen en bleef spul op dak ook dreuge. Misschain nog wel dreuger as in kofferbak. We mozzen kleppe mit twij man dichtsrukken en

kleppe stond den aan weerskanten omhoog. Je konden der zo bie in kieken. Ondergoud van moe lag bovenin. As je achterkleppe omhoog deden, zat ter in t midden nog n klaain gatje. Moe wol soep mit hebben en zulfgemaakt sloatje veur onderwegens. Dat paaste doar nog net.

Tente mit zak stokken wer bovenop rek loaden. Omdat we noar Ederzee gingen, had pa n haile mooie grode ruberboot kocht mit peddels. Boot zat nog in deuze en kon zo bovenop tente mit stokken. Dat kon nou nog nait, want den kon auto nait onder garagedeure deur. Dat wol nog net mit tente en stokken. t Vuil ons op dat autootje oardeg in veren zakt was. Pa had t ook al zain, moar muik zug der nait drok over. Flap kwam over dak en pa ree d'Isar garage in. Kon aal net. Toun pa zag hou t autootje deurzakt was, was ook hai der nait hailemoal gerust op. Hai had nog n flink stuk holt liggen. Mit mekander hebben we t autootje van achtern optild en pa dee t holtblok onder bumper. Dat leek n stuk beter. Zo kon auto nog wel n poar doage stoan blieven.

En joa lu, t was zoaterdag nog gain drij uur. Pa von dat we vroug weg mozzen, want den was der nait veul verkeer op weg. Holtblok wer onder bumper weg moakt, autootje zakte in veren en wer uut garage reden. Deuze mit boot en peddels werden op dakrek loaden en om kwart over drie reden we. n Haile belevenis.

We waren nog op Pekelderweg richting Knoal, toun ik achterin, noast gaspot en mit kop aan dak deur aal dij sloapzakken, woar bruiertje en ik op zaten, inains zag, dat dakbeklaiden noar binnen kwam. Pa stopte, ging noar boeten en zag dat dakrek schaf zakt was en poten dak noar binnen drukt hadden. Hai zette vout op drumpel en trok dakrek weer op stee. Vaarkante buizen waren toch beter west, zee e. Verder ging t schier. Allent in bochten was t oppazen. Gaspot vloog den alle kanten op. Bruiertje en ik hadden der knap waark aan om bourel goud te holden.

Weer was nait best in Duutslant. t Regende aan ain stuk deur. Inains kwam der n male lucht in auto. t Leek wel of der wat in brand ston en bleven roetwissers midden op roet stoan. Pa schoot in de regen direct aan kaant. Omdat ter nait veul ruimte was, hat hai de ehbo-deuze onder dashboard drukt. Dat paasde net op n staankie. Jawel, van roetenwissers. Deuze kwam op houdenplaank. En moe, dij dook bie elke regenbuie onder dashboard om mit haand staankie in de weer te doun.

Goud aankommen bie Ederzee. Mooie vekaansie. O joa, soep was der wat uutvlogen en sloatje? Vergeten. Ston nog in koelkaaste.

t Is in t ìnde van de mirreg zat Kees Groen in zien zörg te miemern. Hai heurde vandoage dat ol domie uut tied kommen was. Ach joa dat is joa zo, in zien bongeltied haar hai hail wat biezunders mit dizze man beleefd. Doudestieds was der nog mor ain kerke in t dörp en dat was olle dörpskerke, mit stief doartegenaan de pasterij en domiestoene mit bongerd. Zai, Kees mit zien vrund en klasgenoot Koos wazzen op n wonsdagmirreg in september kieken goan of der in domies toene nog wat fruit te pakken was. Toun zee men nog van appelhof of boomgaard. Tegenswoordeg is dat n fruituin of pluktuin woar je, tegen betoalen vanzulf, zulf t fruit plukken of roapen maggen. Dat wollen zai nait destieds, t was de bedoulen om dat vergees mit t nemen en laifst nog ongezain deur aander minsen. Hai knivvelde nou nog bie dij gedachten.

Zo slopen zai, Kees en Koos, dij mirreg hail verzichteg op t pad achter pasterij laangs tegen slootswale aan. Noar n plek, dij Kees wos, om deur de buikenhoag te kommen. Zai keken ais stief, mor de sloot lag der ook nog en doar mozzen zai toch echt eerst over. Inainen wiest Kees noar n wat braider stok wale van d'overkaant. Dat zol n goie landensplek wezen. Kees springt als eerste en komt goud terechte. Nou Koos nog, dij is wat swoarder en nait zo smui als Kees. Hai woagt de sprong en komt ook vaaleg aan d'overkaande. En din goan ze op weg laangs de buikenhoag opzuik noar de deurgang noar de appels en aander lekker

spul. Al gaauwachteg vinden zai t gat. Kees gaat as eerste der deur. Koos het wat meer muite din dij is joa wat braider. Doar is den t smulparadies, zai hebben t mor veur kaizen. Der hangt zoveul lekkers. Hier bomen mit gruine appels, doar weer mit van dij heerlijke rooie apppels, en doar staat n haile riege bomen mit sappege peren, mor dat is te wied van de hoag af. Nait doun dus.

Doarzoot, doar hangen de lekkerste rooie appels. Zai goan der verzichteg op aan.

Wat zai nait zain hebben, is dat aan ziedkaande van dij boom een pepier hangt met wat ter opschreven en dat domie achter dij boom staat. As de jongens de boom noadern, komt hai teverschien met n grote glimlach op zien gezichte. Zai willen votrunnen, mor stoan stief van schrik. Hai vraagt heur of zai lezen kinnen. Koos zegt bibberend van joa. Din leest Koos haardop: Verboden vruchten.

Zo is dat din. t Mag nait. Moar dat wozen zai ook wel. Mor wat nou?

Domie zegt dat, als zai beloven dat ze de volgende keer via de pasterij de hof in kommen, hai nait grèl worden zel. Dat is rap touzegd. Domie geeft heur zo'n lekkere, sappege, rooie appel en de jongens vinden hem n tovvé peer. Zai goan mit hom deur de pasterij noar de weg tou. En vot binnen ze. Dat was al n haile zet leden. En nou was dij tovvé peer der nait meer.

70 joar

*guster
wol ik
was ik
mos ik
veul*

*mörn
mag ik
kin ik
wait ik
ales*

*vandoag
dou ik
wa'k wil
en wait
allaank
wa'k was*

Kunny Luchtenberg

Vroagen

*de weg hiel op
ik zaag t van n ofstandje
liep toch deur*

*een bordje zee da k niet wieder kon
zunner opgoaf van redens*

*ik von
uutzaaid over de grond
de uutstelde vroagen*

*die antwoord geven konnen
waren dood*

*met e punt van mien schoen
veegde ik alles
onner t gras*

Are Meijer

Dou Lotte hom ien ogen keek, wis zai dat hai veur heur de woare was. Noa n wat stommelachtege eerste kennismoaken, was t votdoadelk roak west en haren zai ale moalen ôfproat as hai van zee weerom kwam.

Uren laank keek zai tou roam oet, wachtend op zien glimlach wanneer hai endelk om houk verscheen. Voak nam hai van overzee n souvenir mit, schonk heur lekkerroek of kocht n schiere roos. En zodroa hai binnen was, trokken zai goud oet en belanden mainstied geliek ien bèr.

Zai was vanôf dag ain deur zien aanwezigheid overdonderd en kon veur t eerst ien heur leven zich volledeg geven. Gain enkele kerel haar heur vuilen loaten dat zai biezunder was ... dat zai de ainege op wereld was doar n kerel noar verlangde. En nou ... nou ligt zai endelk ien zien aarms, waitende dat zien schip aanderdoags weer vertrekt.

Zai leeft tiedens zien ôfwezegheid heur leven zo as zai wînd is. Ondergaait doagelks sleur zo as van heur verwacht wordt, trug denkend aan ale kerels dij heur ien t verleden bruukt haren. Zai zeden golden baargen tou, mor laiten heur veur wat t was as heur oog op n aander vil.

Zai haar genug van loze beloften. Wil enkeld n kerel dij heur liek ien gezicht zegt dat hai van heur hòldt en heur vuilen loat dat hai allinneg mor heur wil. Want wat het t veur nut om verlaifd te worden op loze beloften. Dat zai veur zoveulste maal bedrogen wordt en ien aineghaid mit n broken haart wieder mout ...

Zai dreumt van n gewoon bestoan. Is kloar mit t verleden dat bie heur van kiends of aan ain en al ellèn west het.

Heur moe was nait stabiel. Ging as allainstoande older mismoudeg deur t leven. Draank wer heur beste vrund en lait heur begeren deur elke kerel dij heur mor wol. Leufde loze woorden, mos heur goudeghaid sums mit blaauwe plekken bekopen en lait n miesgaster heur sums veur dood achter ... nait waitende dat vanoet houk van koamer leutje wicht stilltjes toukeek.

Dou Lotte ien dij tied mit heur moe n zetje ien t 'Blief van mien lief hoes' verbleef, haar zai even rust. Even was ter gain geroup en gereer, waren der gain kerels dij heur misdrougen en kon zai vredege sloopen ... Gain vrumde voutstappen op overloop dij heur sloapkoamerdeur noadern. Om mor te swiegen van noar draank roekende oam dij gloepstreeks fluustert dat t goud is ...

Lotte kreeg mit de tied aal meer ôfkeer van van heur moe, dij aalvot heur beloften verbrak en besloot heur verleden achter heur te loaten.

Zai laip vot, verbleef ien geniep bie heur vrund, van wel zai aandacht kreeg doar zai ien heur onzekerheid noar verlangde. Mor al gaauw bleek dat ook dizze aandacht mit n aander daild worden mos. Zai pakte heur wainege spullen bie nkander en ging der vandeur ...

Dij nacht, swaalkend bie pad, bedocht zai weerom te goan noar heur moe. En al wol zai nooit weer ien n omgeven wonen doar duvelskwoad heur verleden bepoald haar, zai wis ook dat zai allinneg mit goie pepieren op zak n

toukomst haar.

Nou vief joar loater, waarkt zai aal doagen noa schoultied om heur studie te betoalen. Nog n haalfjoar ôfzain en din het zai heur bachelor op zak. Heur dreum kin din endelk woarhaid worden ... soam mit de laifde van heur leven.

Zai hoopt dat zai mit heur eerlekheid tegen hom nait te haard van stoapel lopen is, doar hai orreg swiegsoam was dou hai leste maal heur gedag zee. Mor wat mos zai aans? As zai soam wieder zollen mos zai ja wel eerlek wezen wat heur gevuil aangaait. Zai het meer neudeg din enkeld wat gerommel bie heur ien bèr. Zai wil gain kerel dij allinneg kikt noar heur uterlek, mor heur neemt veur wel of zai is. Ain dij zai heur daipste gedachten aanvertraauwd.

Zai het gain verlet om souvenirs oet n ver laand of n roos dij mit zörg verpakt is ien plestiek want zo vuilt heur haile leven al ... Schier verpakt, terwiel dat n boetenstoander nait wait wat schoel gaat achter schoonhaid van n roos ...

Smakbekkend kikt zai over stroat. Zuikt wînsteg ien duuster noar zien stroalende ogen. Uren goan veurbie en juist as zai gerdien sluten wil, zigt zai hom om houk van stroat verschienen. Heur oam stoekt as heur deur opengait en zai hom deur t glas verhoopt aankikt. Verbiesterd is zai, wanneer hai verontschuldegend scholders ophoalt en anderkaant stroat bie heur collega noar binnen gaat.

n Vrumde stem slut deur en vragt: 'Houveul?'

En terwiel dat n troan, verlicht deur rooie laamp, over heur waang deel vaalt, zegt zai riddersloagen: 'Viefteg ...'

Òl tieden

*Lèstdoags loerde n Wartburg
noar bunker Zimmer Frei in De Zandloper,
van oldsheer niks as zaand.*

*Zien boas mos wel n bult rit in t gat hebben,
hai stoof mie veurbie in zien haalfsleten overjaze,
waarmte van vrouger was al laank vot, kon k zo zain.*

*Ik dus inains nait rècht wieder,
bovenop duun was n schare aan t bandiezen
en maaide vernieneg mit aarms in t ronde.*

*t Wui stil in mien gemoud toun hai lös kwam
en sikkom n gat in locht sluig ...*

*Hail gunne het vervast vèrte klokken doan.
Hou het e dat toch had?*

Jan Prins van Hanning

Even blift Geert stoan en kikt sloeg veur hom oet. t Miggelt wat en klamme kòlle lucht vaalt op hom deel.

Hai zucht, dut jas dicht en lopt ien gedachten noar auto op parkeerplaats. Wanneer hai laangs fietsenhok lopt, heurt hai ain koggeln. As hai over zied kikt zigt e n ol boas, zittend op zien struunkoar en nikt verboasd noar hom.

‘Zeg mor niks, jong ... Dokter het mie al zegd dat k ter mit stoppen mout’, mompelt ol boas.

‘Waarom zol k ter wat van zeggen? Joe waiten zulf ja wel dat dij rommel nait goud veur joe is.’

‘Da’s n ding wat zeker is, mor ach ... Wat kin mie t nog schelen. k Loop op mien leste bainen en veur wel zol k t loaten? Vraauw is verschaaiden joar leden oet tied kommen en kiender hebben wie nait ...’

Ol boas gooit al koggelnd zien segoar vot en wat dempeg sloet e zuurstofflès weer aan. Geert gaat even bie hom stoan en vragt of hai wat veur ol boas doun kin, mor dij zegt hom dat e enkeld op taxi wacht.

Geert luustert mit kloet veur haals, as ol boas hom vertelt dat zien vraauw negen joar leden aan kanker overleden is. Wanneer hai vernemt dat ol boas zien vraauw ien gedachten nog schraiven heurt en zai ien zien dreumen hom nog aalvot smeekt dat aan heur ellèn n end kommen mag, gaat kòlle hom over hoed.

Mismoudeg zegt ol boas: ‘Zai het heur vree, mor t gemis van heur waarmte wordt mit de tied aal slimmer jong, wat ik die zeg ... Allinneg is t leven verrekke stoer en binnen zenen mie voak schoon boas. As k hier bie dokter west bin, rook ik hier noatied stiltjes even n segoar ...’

Din bin k mit mien gedachten even op n aander stee. En wat scheelt joe, as k vroagen mag?’

‘Och ...niks biezunders.’

‘Niks biezunders?’ vragt ol boas mit schuun oog. ‘Ain dij hier lopt dut dat nait vergees ... mainstied is t ien bovenkoamer goud meleur.’

Mits stopt taxi veur fietsenhok.

‘Meneer Egberts?’ vragt chauffeur.

‘Joa, dat ben ik, mor zeg mor Egbert, hur.’ En Geert gniflagt as ol boas tegen chauffeur naart dat e loat is en handen hom ien tied pippenn van kòlle. As taxi even loater votridt, lopt Geert riddersloagen noar auto. Ainmoal achter stuur mout e denken aan aal dij moalen dat hai hier mit zien vraauw was. Dat hai uren laank bie heur zat as roze ienholdt van infuus deur heur oadern stroomde. ‘Chemoridders ...’ fluustert e gniflagend, terwiel dat hai denkt aan zien leutje wicht dij dou net zeuven was. Hai haar ien bibliotheek veur heur n boukje hoald, “Lucy en de chomoridders”, doarien oetstokt wer dat chemoridders de vijand omleggen zollen ... Zai vroug hom of heur mamme deur de vijand dood goan kon. Mit waike ogen zee hai dat dat kon, mor dat mamme hail haard vechten zol om beder te worden. t Wicht leufde hom en legde heur der bie deel. Zai wollen leutje wicht heur leven zo gewoon meugelk verlopen loaten en namen heur sums mit noar zaikenhoes as heur moe weer aan infuus mos.

‘Puutje mit chemoridders liekt net Ranja, mamme’, zee t wicht verboasd kiekend noar infuus.

‘Zo smoakt t ook, laiverd’, zee zien vraauw mit waike ogen tegen heur leutje wicht.

‘Mor ranja is toch lekker? Woarom mout mamme din aal zo spijen?’

Rillens vlaigen Geert over hoed, wanneer hai denkt aan dij aine moal dat hai ien duustern mit leutje wicht van bezuikuur thoes kwam. Zai vroug hom: ‘Dij heldere ster, pabbe ... Dij is toch van mamme heur zuster?’ Hai zee heur dat zai geliek haar, mor t haart kneep hom dicht dou zai vroug of dij ster der noast domt veur heur mamme was ... n Week loater sloet Geert veurdeur achter hom en ropt: ‘Ik bin weer thoes!’ En as e zien nek zowat brekt over t wicht heur schoultas, wordt e glin ien hakken. As hai keuken ienlopt, zegt vraauw dat zukswat muite nait weerd is om joe drok over te moaken. Zai geeft hom n smok op waang en vragt hou of t bie psycholoog ging. Aal wat e zegt is ‘goud’. Zai schenkt hom n kopke kovvie ien en let hom mor even bedoaren. Zai wait dat wanneer hai bie psycholoog west het, hai aaltied muid en wat oet stuur is.

t Verhoal van ol boas haar Geert slim aangrepen en dou psycholoog vroug of der biezunderheden waren, haar hai hom verteld wat hom n week eerder ien fietsenhok overkomen was. Hai besepte dat zien angsten van dik tien joar leden, ol boas zien waarhaid worden waren. Vraauw Egberts heur chemoridders verloren heur stried en laiten heur man ien aineghaid achter. Dat was Geert zien grootste angst dou hai aanderkaant deur van operatiezoal allinneg stoan bleef ... Ien aineghaid mit zien leutje wicht achterblijven.

Dat gevuil wat hai dou haar kin e mit gain woorden beschreven. Dat begripte allinneg ain dij doar ook stoan het ...

Hai drinkt zien kovvie en kikt ien tied wat ien kraant. Wanneer hai onverdachts familieberichten zigt, stoekt zien oam. Joaren keek hai nait noar dizze berichten, omdat zien angst was dat zien noam doar lichtkans as wedenoar bie stoan kon.

Wanneer n advertinsie zien aandacht vragt en hai noam leest van wel, schait gemoud hom vol. Zien vraauw komt keuken ien en vragt hom of t gaat.

t Gaait ...’, zegt e terwiel dat n troan op zien waang deel vaalt. Hai denkt aan ol Egberts en al haar hai mor even mit hom proat, hai begreep dat ol boas, ien zien aineghaid, n stoer leven haar. Ook zien aigen leven is stoer, mor hai het zien vraauw teminnen nog en wat nog belangrieker is ... Zien leutje wicht nog heur moe!

Hai nemt zien vraauw ien aarms en is de Heer dankbaar ... Dankbaar dat net as hai zulf, ook ol boas zien vraauw ien aarms sloeten kin.

Stevig trapt Geert op zien trappers tegen de starke wiend ien. Hai is op weg noar zien wichtje ien Spiek, mit heur mooie laange swaarde krullen. t Is nog wel twinneg kilometers, mor dat kin hom niks schelen, dat het er geern veur heur over. Ze hemmen aal joaren scharrelderij en willen wel geern traauwen. Deurdeweeks schrieven ze elkoar welains n braifke. Geert krigt geern n braifke van Geke, mor hai is zulf gain ster ien schrieven. Eerst potlood sliepen, aits mit punt van tong nat moaken en din mor maggelen. Haalf tied brekt punt der oaf en kin e potlood weer goan sliepen. Boetendes het e vermouden dat zien moeke braifkes van Geke achterhold en nait aan hom geeft. Zien ôlders binnen nait blied mit zien keuze en zagen laiver n wichtje bie Geert oet aigen kring en vanzulf ook van aigen kerk. Ze binnen ôfgeschaaiden en Geke is hervormd. “Twij geleuven op ain kuzzen, doar slept duvel tussen”, is het stokpeerdje van Geert zien pa. Binnen ien t gezin geeft t veul spanningen en hikhakkerij.

Bie t hoeske, onder aan diek, stait Geke bie t hekje te wachten. Ze zag Geert deur t roam van vèr aal aankommen en runt rad noar boeten. Geert stapt poesteg van fiets ôf en vlugt heur om haals. Drok proatjend over traauwen lopen ze laangs de diek. Ze willen geern ien kerk traauwen. Mor welke kerk? Geke wil geern ien de aiwen ôlle, widde hervormde kerk ien t loug van heur dörp traauwen en Geert wil zien ôlders laiver nait veur de kop steuten . t Is slim stoer...

n Week loater is Geert weer bie Geke. Hai het goud nijs! Hai kin van t winter aan t waark kommen op nije dörsmesien ien Spiek. Hai mot din onder stropakken lopen, stoer waark, mor hai is nog jong! Nait bie hoes bie winterdag! Nait op steunlopen en meer verdainsten! Din is t nou tied veur t zuiken noar hoeske veur heur baaident. Doar laankhaalzen ze aal haile tied noar. Ze mouten mor eerst es proaten goan mit baaide ôlders en heur vroagen om road en permizzie. Aander week goan ze weer noar Geert zien ôlders, din zelt der wel om baandjen.

Ze zitten baaide hister op punt van stoul ien veurkoamer bie Geert thoes. Zien bruiers en zusters binnen ook thoes. Geert het net heur apmoal op hoogte brocht van heur traauwplannen en van zien nije waark.” Wanneer willen joe din goan traauwen?” “Begun van Mai, want din is t waark eerst doan op dörsmesien en din kin k goan raaitdekken bie Van der Ploug op t Olschip. Bin k mooi

hail joar onner pannen. Gain steuntrekkerij meer of bie koppel”, zegt Geert. “Ien welke kerk goan joe din traauwen?” vragt zien oldste zuster Tjaakje. “Ien Spiek, want doar heb ik mien waark en kin Geke heur zaike moeke helpen,” antwoordt Geert. “Ien welke kerk?”, vragt zien pa. “Woar Geke en heur familie ook hìn goan,” zegt Geert. Din is t stil. Gainain duurt meer wat te zeggen. Geert en Geke stoan op. Noa körde groutnis goan ze vort. Troanen stoan Geke’s ogen. Geert slagt aarms om heur tou. “Komt wel goud,” zegt e zacht.

Moanden noatied, aans Geert net mit dörsploug dörsmesien

op stal zet het, komt Geke hoasteg bie hom. “Wie kinnen n hoeske huren,” ropt ze blied, “Koamer mit twij bedsteden en n keukentje. t Is nait groot, mor genog veur ons baaident”. Soamen goan ze loater kieken en goan akkoord met de huur. Noa n poar weken van vaarven en behangen is heur nustje kloar!

Op n zunnege mirreg ien Mai stappen ze soamen mit de haile familie op fiets noar t gemaintehoes tou om te traauwen. Noatied goan ze noar Geke’s olderlek hoes. Noa bakje kovvie mit n plak kouk, kriegen ze nog n glaaske. Sigoaren en pieptabak stonnen op toavel. t Was der blaauw van rook. Geke haar boonjesoep kookt. Noa n bord soepenbrij goan ze aalmoal op hoes aan.

En kerk? Nee, dat gaf te veul gedounte, gemarrel en gesparrel. Zai haren noa stoer onnaaiern t besloet nommen om nait ien kerk te goan traauwen.

Joaren loater binnen baaide kerken soamen goan, mor toun waren Geert en Geke aal oet tied kommen.

Gingen alle geleuven mor zo soamenwaarken...

O! Ootje (Riekoea) en opa Reint van Koldam, woonden an d'Hammerkerweg in Nij Scheemde. Zai wazzen klaain behoed, mor haren vaar sloapkoamers!

Of... beter zegd: bedsteden! Twije in d'koamer en twije op deel.

t Hoeske ston schuun tegenover d'kerke en t kerkhof en doar haren zai n bult dieverdoatsie...

Opa muik d'kaggel aan, zundoags en was onder d'preek poestentrappier.

Opoe huil groaven schier en as ze doar mit an loop ging plakde zai n braifke op deure mit de tekst: k Bin even op t kerkhof!

Dat dee ons grappen: opoe gait vast nait dood, zai komt aait weerom!

Soamen kregen zai 10 kinder, vief jonges en ook vief wichter!

Alle vaar de bedsteden wazzen dus oareg bezet!

Opoe lag aait veur, zodat opa maisttieden over heur hìn kroepen mos...

De slaauwe olle mos den haalverwege voak even rusten... en ie begriepen, dat dat nait veur niks west het!

Dou Reint in de tachteg was, zee e: Kom ais dicht bie mie Riekoea!

Wie binnen n hier nait laank meer...

Ach vuil Riekoea hom in d rede: 'Wilst die stil holden! 80 is nog gain honderd!'

'Doar mos ik hom ja òf hebben,' vertelde ze loater voak.

Wie goan aander weke noar Derk Hoan, moust neudeg n nije stuutsiekoorn boksem hebben!

Riekoea kreeg heur zin (zoas aait!), mor wel n poar joar loater, omreden dat d'ol von, dat t gain nut meer haar!

Dou Reint op 18 meert 1965 86 wuir, was t n kommen en goan van heur noazoaten.

Opa von t mor n drokke boudel...

Riekoea nait, zai genoot mit volle teugen en haar n bult nijs veur elk!

t Bekje gain menuut stil!

Zundags, drij doage der noa, zat d'ol in kroakstoule aingoal oet t roam te kieken...

Epie en Leentje hadden der nog nait west en hai vroug zok òf of der wat wezen zol.

Och von opoe: 'Moak die doar toch nait zo drok om, dij kommen vanzulfs nog wel!'

En zowaar: tegen d'middag kon Reint glundern: 'Zai kommen der aan!'

'Wolst nog soep hebben, voar,' vroug Rikoea...

'Joa,' zee voar en hai schepde zok nog n bordje op...

Asof t zo wezen mos: dou d'kinder hom felesiteerd haren, sloug e mit kop veurover op t soepbord en was op slag vot!

Loater zol opoe t nog voak vertellen.

Joa, wat n boudel! k Mout der nait meer an denken...!

Mor hai is zond van de wereld goan! Hai schepde zok zulf n bord soep op...

Wat e nooit van zien leven dee!

Hai was zond!!!

Waar gebeurde.

Nait normaal

*Dikke winters
kriegen wie
leste joaren
nait meer*

*veujoar
komt voak
vro of
loat*

*zimmers
binnen
hait en
dreug*

*haarst
was weer
nat en
kòld*

*veur boeren
is der nog
waark
zat*

Bert Huizenga

Een zetje terug zag 'k veur de TV een oetzending over 75 joar bevrijding. Kees van Kooten vertelde doarin zien heldendoad in de oorlog.

Hij har ein Duutse soldaat veur de gek holn deur hom de verkeerde kaant op te sturen op de vraag van de Duutser: "Wo ist der Bahnhof?"

Kees zien reactie was: "Do ist der Bahnhof" en stuurde hom krekt de verkeerde kaant op!

Toun schoot mie in 't zin dat ik aigelk zulf ook mien aigen heldendoad beleefd haar in de oorlog.

Mien oom Pait, bruij van mien moeke, was saainhoeswachter bie 't spoor in 't Hogezaand.

Als mien ollu doar op vesiede waarn ben ik doar voak bie oom Pait op 't saainhoes weesn kiekkn.

Mit een lange trap noar boven tou en dan kon je zain hou mien oom zien waark dee.

Rangeren van lange traainen, de slagboom en saainpoalen bedainen, ik vond 't allemoal geweldig.

Langs 't spoor har hai zien toentje mit in 't veurjoar lekkere eerdjebeien en kruudoorns.

In september 1944 was vanoet Engeland deur Radio Oranje vraagd of de lu van 't spoor kloar waarn veur 'n stoaking. Oom Pait was de eerste in 't Hogezaand dei doar geheur aan gaf.

Hij dook onder en vertrok noar zien moeke, dei in Scheemde woonde.

Zien vrouw en kinder waarn bie aandern onderbrocht.

't Haile hoes was leegroofd en zoals zien noaber loater vertelde, haarn zai Oom Pait 's spoorwegpet op de kop van zien segebok zet.

Het biezundere is dat 't saainhoes van 't Hogezaand tegenworreg te zain is in 't spoorwegmuseum in Utrecht.

In dei tied was ik 8 joar en kwam ik voak in Scheemde om doar 'n poar weekn bie mien opoe te logeren.

Onze legere schoule in stad was bezet deur de Duutsers en daarom waren wie voak tiden lang bie hoes.

Mien moeke bracht mie op heur fietse van de stad noar Scheemde, het dørp waar zai geboren was.

Ik zat bie heur achterop de pakjedroager mit bainen in de fietstaasen.

Wat ik mie nog van dei fietstochten ken herinnern was het lange ende op het (onverhaarde) trekpad langs 't Winscho-terdaip tussen 't Hogezaand en Scheemde.

'd Anderdoags fietste mien moeke allain weer noar stad tou, moar din wel mit de fietstaasen vol eerappels en gruinte.

Ons opoe woonde vrouger in de Hoanebietersloane in Scheemde en is loater verhoesd noar een klain hoes overdaips 't station.

Sinds dei tied nuimden de klainkinder heur daarom ook opoe Spoor.

Toun wie aankwamen was oom Pait doar ook. Het eerste wat zai mie op 't haart drokken was dat ik nooit mocht vertellen dat oom Pait doar was.

Ook har oom Pait zien naam veranderd. Nou was hai oom Stork.

Het was een spannende tied.

Soms heurde je de hoele en vloogn de vlaigtugen van de geallieerden over om de traainen te beschaiten dei van de stad noar Duutslan gingen.

Aan het inde van de dag noa het tweiduuster, stak opoe de pietereulilamp aan, want zai haar gain elektrisch en ook gain gas.

Het eten was ook biezunder.

Elke mörgen was het pannekouk dei opoe bakte in de pankoukspan op de zwade kookkachel.

's Oavonds voak potjemeel met stroop. Ik was soms stennezat.

As 't bergoanstied was kroop ik in de bedstee mit klapdeuren en doaronder de winterveuroad eerappels.

D'r hong een touw met 'n handgreep woaraan je joezulf kon optrekken.

Ik heb doar voak een slinger aangeem.

Ik speulde voak allain boeten en was ook wel ais aan 't vissen in 't spoordaip.

Mien angel was een laange tak en mien opoe har van 'n spelde een vishoakje makt.

Moar toun gebeurde het!

Neisgierig Nieske was 'n eelske medde dei een endje wiederop woonde.

Zai kwam noar mie tou om mie ains wat te vragen. En ja heur, woarop ik reken haar gebeurde. Ze vruig mie of ik allain bie opoe was of dat er nog meer lu waren.

Zunder blikken of blozen zee ik: "Nee vraauw Nieske, ik bin allain bie opoe en d'r binnen gain aandern."

Zai bleef moar deurvragen, moar ik gaf gain krimp. Zai droop øf en ik hoastte mie noar hoes om mien verhaal te vertellen.

Ik zee: "Vraauw Nieske het mie vraagd of er nog aandern bie opoe waren, moar ik heb zegd dat ik hailemoal allain bie opoe was."

Zai wol mie uutfluustern, moar ik heb eerlieks woar niks zegd!"

Ik haar mien heldendoad verricht en mien aign Grunnings woord bedacht.

Oom Stork en opoe Spoor waren wies mit mie!

Ik haer een vrund Thomas. Hoi was 'n keuterboerke, vuurrood hoar, kloin van foatsie en trouwd mit Brechtje. Thomas trok zich van God nog gebod wat aan. Hoi mocht doun en loaten wat hoi wol, alles was van hom en goin wet was op hom van toupassen. Vond hoi. Hoi geloofde naargens ien, behalve ien hom zulf en woarachtjond ook een beedje ien mie. Een echte leemsbelever en een vrijdenker, zoas ik ze geern zoi. En het was noit zuuver an hom te zoin, mor er sluumerde ien begunsel een grote lozighoid ien 's mans kop, dei echter noit aaltied ien voldounde moate aanwend werd. Ze woonden ien een krakkemikkig old arboiderijke dei neudig wat renovoatsie neudig haar, mor ien de volle overtuugen dat noa hom de zundvloud komt, was Thomas noit van zins om hier ook mor oin cent aan te spenderen. Een bejoarde Grundigradio ("Berichten voor land en tuinbouw"), een olle bakelieten telefoon en een proadje mit zien buurman of mit mie, vormden zien oinige contact mit de boetenwereld en dat vond hoi meer dan genog. Bosschoppen en kerkgang was veur reken van Brechtje, dus doar haar hoi goin omkieken noar.

De schuur was zien lust en zien leven. Hier hiel hoi zien vei. Een toomke kippen, twei zwienen veur de slacht, een oetgeleefde kou, woar hoi mit pien en multe nog wat melk oet wringen kon en dei hoi, om te niedjen, noar zien schoonmoeke Klaske nuimt haar en een ol geit, dei aal een keer een onnerboksem van Brechtje, dei lag te bloiken op heeg, opvreten haar. Verder een poar streupersfoeken, wat pakken hooi en stro op t lutje zollerke en een oet de kloeten wossen bankschroef. Dat alles was veur hom meer als genog om zich doageleks aangenoam te vermoaken.

Mien telefoon rinkelde. "Hier mit Thomas, ik heb dring'nd dien hulp neudeg!", en klik, weg was hoi. Ik hoastte mie vot doalek noar zien woonstee, want ik begreep dat dit weloins een zaak van leven of dood wezen kon. En dat was ook zo. Hoastig legde hoi mie oet dat de zwienboisten keelt doinden te worden, want het was hoast end Oktober, dus end van de slachtmond. Want wat gewoontes en rituelen betreft, was Thomas hoil krekt.

Alhouwel hoi donders goud wis dat een erkend abattoir dit mos doun, was hoi van zins om dit beroerde karwoike zulf te kloaren. Mit mien hulp vanzulf. Mit oarig tegenzin stemde ik tou en zol hierveur een list verzinnen. Woar Thomas ook duudelek op reket haar. En, zo drukte hoi mie stief op t haart, wél slachthoeswaardig.

Omdat vakluu, zo schient het, een (o, gruwel nog aan tou!) lange pin veur ien de kop van het boist schoiten, is dei manoier om een zwien over de kling te joagen volgens regels toustoan en dus allernoaste doiervrundelek. Doarom wol ik wat moaken wat hetzulfde resultaat gaf, want ik heb een bruijerke dood aan wetsovertreden en schuldgevuil. Hiertou dreef ik, klemd ien bankschroef, een twaalf centimeter lange droadnoagel hoaks deur het oetend van een lange stok. Woapend mit dit martelwaarktuug en een verouste meuker meldde ik mie bie Thomas.

Onnerwiel ik ien de voilige omgeven boeten het hok stoan

bleef, beval ik Thomas op het toukomstige slachtoffer te goan zitten, geliek een ridder te peerd, de hoamer te pakken en op het moment dat ik het gruwelijke moordwoapen veur kop van het boist hol, een doaverende klap op de spieker te geven, woardeur het aarme doier volkomen pienloos om zoip wordt holpen. Echte vakmanschap. Mor toun streek, hoildaal oet het niks, een duveltje op mien scholler deel.

Dei zien vaalse aanwezigheid deed mie, toun Thomas mit alle kracht oethoalde, de stok roazend vlug terugtrekken. Wat den volgde was fenomenaal en oadembenemend. Er ontstond een gevecht ien het zwienhok woar spitters van ien t rond vlogen. Den lag zwien weer boven en den lag Thomas weer onder. Toun noa een zetje, mit veul multe en doanig bedoemeld en schanzoierd, mien vrund weer aan voilige kaant van het hek kropen was, bromde hoi mit een voage glimlach, onnertied zien gezicht fatsoenerend mit een pluk hooi, dat het grapke wel lollik was, mor dat dei bliksemse boisten nog wél leven. Thomas kon veul van mie verdroagen, dat blijkt. Een joager oet de buurt het oetindelek, ien ruil veur een puudje kopkees en een stuk zwienepoot, de twei boisten noar de zeugenhemel holpen. De oinige, noit al te lange, ladder dei Thomas haar, wer bruukt om op de hooizoller te komen en was oetermoate geschikt om een zwien aan op te hangen en te oetboinen, oordoilde de slachter ien spé. Soamen hebben wie het karkas mit de achterpoten aan de ladder vastbonden en tegen een muur zet. En Thomas sleep het slachtgerei.

Om mien teer gestel en zwakke moag te ontzoin, besloot ik ien het veurend bie Brechtje een kop koffie te drinken. Tiedens het gesprek mit heur, woarien zoi oetgebroid over de geweldige preek van ofgelopen zundag koakelde en wat mie hailndaal niks schelen kon, heurde ik gezoag, volgde een kloine doffe dreun. En dat, mit tussenpozen, meerdere keren. Mit de vraag waarom ien vredesnoam een zoag bruukt worden mot bie het slachten, ging ik een kiekje nemen bie mien vleesverwaarkende kameroad.

En woarachtig, de logica van Thomas te vouten oet. Iendachtig zien kloine postuur had hoi besloten om de ladder beedje bie beedje van onnerof ien te korten, zodat hoi goin onhandige capriolen op een krukje huifde oet te hoalen. Want het mes, dat snapte hoi ook wel, was vliemschaarp en daarom levensgevaarlijk. De ladder was onnertied tot meer dan de helft ienkort en Thomas keek mie loos aan en zee, mit de zoag ien de oine en het mes ien de andere hand en van kop tot toun besmeurd mit bloud en anner ongerechtigheid: "Kiek zo mot dat, voilighoid veurop".

Toun ik hom erop wees dat achter hom nog een dood zwien lag te wachten op zien beurt, keek hoi verschrikt om.

"Verhip", zee Thomas, "eem noit aan docht".

Juryrapporten 2020

Proza 18+

1e pries: *De nachtbidder* van Klaas Pieterman

n Prachteg verhoal mit n origineel idee. Schriever wait mit n kört verhoal n compleet beeld te creëren van nachtbidder, t dörp woar hai woont en zien gewoontes. Dat is knap doan. Schriever nemt joe vot mit op pad en wait t boeien.

2e pries: *Oal* van Are Meijer

Schriever zet in mooie zinnen n spannende sfeer neer. Schriever wait hail beeldend n störmachtege dag te beschrijven, doar jong n mysterieus figuur in tegenkomt en ook moage van jury keert sikkom om van dij dikke oal. t Kin goud onderdail wezen van n veul laanger verhoal.

3e pries: *Noabers* van Willem Friedrich

Twijstried van n viskerman, dij n jonge soldaat aantreft op Dollert, t gebied dat deur schriever prachteg beschreven is en zo veur joe te zain, is mooi weergeven. t Verhoal is hail beeldend en vol sfeer optaikend.

4e pries: *Boukje van Geluk* van Albert ten Cate

t Verhoal eindegt hail aans as aan t begun verwachten is. Schriever wait boudel op n mooie menaaiër om te keren tot n sprookje van geluk. Zo is t n origineel verhoal worden dat goud oetwaarkt is.

5e pries: *De raais* van Jakob Arbeider

Schriever het kozen n verhoal te schrieven over zaikte ALS, n stoere opdracht, mor schriever is der in sloagd mit heldere zinnen t gevuil over te brengen mit ook nog wat humor. Dat is knap.

De biedroagen van de leerlingen van t Dollard College in Winschoot en van t Rutger Kopland College in Sibboeren (dailnemers 12 tm 17 joar) binnen opnomen in n apaart boukje dat allain de dailnemende leerlingen kriegen. Deur t biezunder grote aanbod was t dit joar nait meugelk ale biedroagen in ain bouk onder te brengen.

Poëzie 18+

Eerste pries: *Schoelfoto* van Are Meijer

Dit is een gedicht doar je ien wonen kinnen. t Is meer as een mementopnoame van t moaken van ain schoolfoto, want dit Westerkwartierse gedicht het veul meer in zich. Je blieven *Schoelfoto* lezen en vannijs lezen, en t verrast iedere keer weer. Tot aan de leste regel aan tou. t Voegt n hail nije dimensie tou aan t begrip Tied.

Twaide pries: *Dubbeld* van Jan Bos (posthuum)

Umgekeerd sonnet dat deur de dichter hail knap ien nkander zet is. Hier is drijdubbel over noadocht. Hier is n vakman aan t woord dij ien elke regel en ien elke beeldsproak de lezer roakt en ontroert. Aan n wit/blauw blokte heernkarhaanddook worden handen òfwisked. Grunnegser kriegen we t nait.

Daarde pries: *Aggewaaiern* van Ids Vlieg

Wat n aktief gedicht: ain en aal bewegen en drokte. Je zollen der hoast mui van worden. Mor wat n genot um te lezen. Je kinnen t gedicht hoast bekieken asof t n video is met prachtege bewegende beelden. t Gedicht lezen en herlezen verveelt joe nooit.

Vaarde pries: *Gain weer geliek ja (n ballade)* van Reinder Willem Hiemstra

Störmwiend wordt deur dichter verbeeld as n manspersoon dij duvels is: *Wiend ballert helleg... Wiend is kwoad... Vret aan sloap en waarmte*. Je zollen der baange veur worden, as je de verwoording van de dichter op joe ienwaarken loaten. Dit is bie oetstek n gedicht dat extroa veul kracht ontwikkelt as t veur publiek veurdroagen wordt. t Het dramoatische zeggingskracht.

Viefde pries: *Dollarddiek* van Trijnko Pelgrim

n Geluksmement dat de dichter ervoart bie n wandeling over de Dollarddiek. Hai is riek ien zien leefomgeving en riek ien zien gedicht. Mooiste regel veur jury: *Dat vlakke laand is nooit geliek*.

t Liekt ien tegenstelling tot zoas wie t Grunneger Laandschop kennen. Mor dizze regel gef t zowel de kracht van ons laandschop aan, as ook de verrazzings dij t ale doag opnij veur ons openboart.

PERVINZIOALE

SCHRIEF

WEDSTRIED

CGTC Centrum
Groninger
Taal & Cultuur

GZ